ΠΕΛΕΚΑΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

Ὥσπερ Πελεκάν, τετρωμένος τὴν πλευράν Σου, Λόγε, σοὺς θανόντας παῖδας ἐζώωσας, ἐπιστάξας ζωτικοὺς αὐτοῖς κρουνούς.
Ἀπὸ τὸν ὄρθρο τοῦ Μ. Σαββάτου.

[redacted]

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ 1963 Ἀριθ. Δελτίου 20

Νίτσας Ξύνδα	Τά Ἱερά Στίγματα τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου	σελ.2
Ν.Καζαντζάκη	Κήρυγμα στά ψάρια	" 5
Έντουϊν Άρνολντ	Τήν αγάπη ένιωσαν τοῦ Βούδδα(ποίημα)	" 6
Πιέρ Μπουρταμπούρ	Ο Βούδδας καί τό ψάρι	" 7
Πώλ Λῶρενς Ντάνμπαρ	Συμπόνια (ποίημα)	" 8
Ρ. Ταγκόρ	Μασκάρεμα	" 9
Σβάμι Πραμπαβανάντα Κρίστοφερ Ίσεργουντ	Στερνές δοκιμασίες	" 9
Δημ. Θεοδωρίδη	Τά σύννεφα (ποίημα)	"10
Τερέζας Σειραδάκη	Αγαπημένο μου πουλάκι (ποίημα)	"10
Ζ.Λ.Παπαντωνίου	Ευχαριστῶ τό Δημιουργό	"11
Λιθουανίας	Αηδονάκι μου,αηδονάκι (δημοτικό τραγούδι)	"11
Έντουαρντ Μεζελάϊτις	Τό αίμα (ποίημα)	"12
Ρ.Ταγκόρ	Ο ερχομός Σου	"12
Όλγας Βότση	Μιχαήλ (ποίημα)	"13
Τ.Τ.Βρατσάνου	Ο Θεός καί οἱ θεοί	"14
Έμμετ Φόξ	Πάτερ ημῶν	"16
Χ.Τζ. Ουέλς	Η ιστορία τοῦ Γκαουτάμα	"18
Χεχάκα Σάπα	Η αληθινή ειρήνη	"19
Έμμετ Φόξ	Μακάριοι οι ειρηνοποιοί	"20
Τζ. Χόντσον	Η οδός πρός τήν γαλήνην	"22
Ρενέ Γκενόν	Η αληθινή μεταφυσική	"26
Κάρλ Γιάσπερς	Λίγα λόγια γιά τό έργο τοῦ Ρενέ Γκενόν	"29
Νικηφόρου Βρεττάκου	Η αίσθηση τοῦ βάθους (ποίημα)	"30
Ουΐλλιαμ Σαίξπηρ	Κι άλλα	"30
Έλλης Δ. Κωφοῦ	Ψυχῆς φτερούγισμα (ποίημα)	"30
Τάσου Βαλαδώρου	Τό έμβλημα τῆς Θ.Ε Ν.	"31
Κώστα Ξύνδα	Αι πνευματικαί θεραπεῖαι	"37
Αγλ. Ζάννου	Ο "Πάρσιφαλ" τοῦ Βάγκνερ	"39
Δημ. Θεοδωρίδη	Τό πορτραῖτο τοῦ Μωυσῆ	"42
Πλωτίνου	Νά σμιλεύεις τό άγαλμά σου	"43
Αλ. Καρρέλ	Μάρμαρο καί γλύπτης	"43
Μελισσάνθης	Τό αριστούργημα (ποίημα)	"44
Δημ. Νομικοῦ	Γλύπται τῶν πεπρωμένων μας	"44
Νικηφόρου Βρεττάκου	Περισυλλογή (ποίημα)	"45
Αιμέ Μπλέκ	Η αναγκαιότητα τῆς πείρας	"45
Μενάνδρου	Η τραχιά ζωή και η πείρα	"46
Τ.Τ.Βρατσάνου	Στό βουνό κατάστηθα	"46
Δημ. Θεοδωρίδη	Τό αλέτρι (ποίημα)	"48
Δημ. Θεοδωρίδη	Η μηλιά (ποίημα)	"49
Σαπφῶς	Στό πιό ψηλό κλαδί (ποίημα)	"49
Αγλ. Ζάννου	Θά φτάσεις (ποίημα)	"49
Σίλβερ Μπέρτς	Νά ξυπνᾶς ψυχές	"50
Σπ.Ζωδιάτη	Η συντροφιά τῶν αμαρτωλῶν	"50
Δημ. Νομικοῦ	Ας μήν αποστρεφώμεθα	"52
Μωρίς Μάγκρ	Τό πικραμύγδαλο	"52
Ζάν Ανουΐγ	Τί γυρεύει ο Θεός από τούς ανθρώπους	"52
Τ.Τ.Βρατσάνου	Η ποινή τοῦ θανάτου είναι απαράδεκτη	"53
Αγλ. Ζάννου	Κατάδικος (ποίημα)	"55
Χένρυ Βών	Καταφυγή (ποίημα)	"56
Μελισσάνθης	Στοργή (ποίημα)	"57

Αυτοί πού φεύγουν: Τίμος Βρατσάνος, Ματίνα Σπορίδου

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 26 (ΙΣΟΓΕΙΟΝ)

ΑΘΗΝΑΙ

Ὑπεύθυνος Συντάξεως Ἀγλ. Ζάννου Χαρ. Τρικούπη 26

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου Ν. Παναγόπουλος Ἁγ. Κωνσταντίνου 14

Διανέμεται Δωρεὰν — Ἐκδίδεται ἀνὰ τριμηνίαν

Ἀριθ. Δελτίου 20 Φθινόπωρο 1963

Ἡ Θ. ΕΝ. σκοπό ἔχει νά καλλιεργήσει τήν ἐλεύθερη σκέψη καί τήν ἐπίγνωση τῆς παγκόσμιας ἀδελφότητας.
Δέν ἐξαρτᾶται ἀπό καμιά θεοσοφική ὀργάνωση.
Καμιά σχολή σκέψης πού μελετάει τήν ἐσωτερική φιλοσοφία δέν τῆς εἶναι ξένη.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΣΤΟΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1963-1964

Στοά Πλάτων. Τήν α΄καί τήν γ΄ Τρίτη τοῦ κάθε μήνα. Ὁμιλίες μέ διάφορα θέματα ἀπό τόν ἀδ. Κ. Ξύνδα καί ἄλλους.

Στοά Ἄραντεηλ. Τή β΄καί τήν δ΄ Τρίτη τοῦ κάθε μήνα. Ὁμιλίες τοῦ ἀδ. Τάσου Βαλαδώρου γιά τή Θεία Λειτουργία τῆς Ἀνατολικῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας κ.ἄ.

Στοά Μπέζαντ. Τήν α΄καί τήν γ΄ Παρασκευή τοῦ κάθε μήνα. Ὁμιλίες τῆς ἀδ. Ἀγλ. Ζάννου γιά τόν Κρισναμούρτι.

Στοά Δημόκριτος. Τή β΄καί τήν δ΄Παρασκευή τοῦ κάθε μήνα. Ἑρμηνεία τῆς Μπαγκαβάντ Γκιτά ἀπό τόν ἀδ. Λεωνίδα Πολυμερόπουλο.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Οἱ παρακάτω δέκα σελίδες εἶναι ἀφιερωμένες στήν ἡμέρα τῶν ζώων. Μιλᾶνε γιά τόν πόνο τῶν ζώων, σύμβολο τοῦ ὠκεανοῦ τοῦ πόνου πού ἁπλώνεται παντοῦ. Γιά τήν ἀνταπόκρισή τους στούς κραδασμούς τῆς ἀγάπης, στό κάλεσμα τῆς καλοσύνης. Μιλᾶνε γιά τή συμπόνια, ἐκδήλωση τῆς ἀλληλεγγύης πού ἑνώνει ὅλα τά ὄντα. Καί γιά τήν ἐξυψωτική της δύναμη.

Ἀρχίζουνε μέ τόν Ἅγιο Φραγκίσκο, μεγάλο δάσκαλο τῆς συμπόνιας. Μέ τό στοργικό φίλο τῶν ζώων, πού κήρυξε στά πουλάκια τήν ἀγάπη τή θεϊκή. Καί πού λυτρωμένος ἀπό τῆς χωριστικότητας τά δεσμά, ἀδερφωμένος μέ ὅλα ὅσα ὑπάρχουνε στό Σύμπαν, ἀξιώθηκε νά δεχτεῖ στό σῶμα του τά Ἱερά Στίγματα, τή σφραγίδα τῆς Σταύρωσης. Νά γίνει ὁ σημαιοφόρος τοῦ Χριστοῦ.

ΤΖΙΟΤΤΟ (1266-1236) Ο ΑΓΙΟΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΔΕΧΕΤΑΙ ΤΑ ΣΤΙΓΜΑΤΑ

Μουσεῖο Λούβρου

ΤΑ ΙΕΡΑ ΣΤΙΓΜΑΤΑ

Τό μεγαλύτερο γεγονός τῆς ζωῆς
τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου τῆς Ἀσίζης

Ἦτανε καλοκαίρι τοῦ 1227. Ὅπως ἀναφέρει ὁ Θωμᾶς ντά Τζελάνο, ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος ἐκήρυττε τόν λόγο τοῦ Θεοῦ μαζύ μέ τόν πιστό του σύντροφο τόν Ἀδελφό Ἠλία. Ὁ Ἠλίας εἶδε ἕνα ὅραμα. Ἕνα σεβάσμιον ἱερέα νά τοῦ λέγει: "Σήκω καί πές στόν Ἀδελφό Φραγκίσκο ὅτι πέρασαν δέκα ὀκτώ χρόνια πού ἀπαρνήθηκε τόν κόσμο καί ἑνώθηκε μέ τόν Χριστό". Στό ἄγγελμα αὐτό ὁ Φραγκίσκος παίρνει μαζύ του τούς τέσσερις ἀχώριστους συντρόφους καί ἀδελφούς Λέοντα, Ἄγγελο, Μασσαῖο καί Ἰλλουμινάτο καί πηγαίνουν στήν Πορτσιούνκολα. Ἀπό ἐκεῖ ἀποσύρεται στό θαυμάσιο ἡσυχαστήριό του, μακρυά ἀπό τό θόρυβο τοῦ κόσμου, στό βουνό Ἀλβέρνο.

Ἐκεῖ ἔγινε τό μεγάλο δράμα τῆς θείας Ἀγάπης. Πλησιάζει ἡ ἑορτή τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Χαίρεται ἡ μεγάλη καρδιά τοῦ Φραγκίσκου γιατί θά τήν ἑορτάσει στά φωτεινά ὕψη τοῦ Ἀλβέρνο.

ΤΣΙΜΑΜΠΟΥΕ (1240-1302) Ο ΑΓΙΟΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΜΕ ΤΑ ΣΤΙΓΜΑΤΑ

Βασιλική τῆς 'Ασίζης

Μέ χαρά ἀνεβαίνει ὁ "Φτωχούλης" τῆς 'Ασίζης τό πολυθρύλητο βουνό. Φτάνει στούς πρόποδες μαζύ μέ τούς τέσσερις ἀδελφούς, πού θά εἶναι καί οἱ μάρτυρες τῶν θαυμασίων πού θά γίνουν ἐκεῖ ἐπάνω.

Οἱ πιστοί μαζί μέ τόν Πατέρα ἀνεβαίνουν, ἀλλά βλέπουν τόν Φραγκίσκο κουρασμένο. Μά ὁ Φραγκίσκος, ὁ ἀλπινιστής τοῦ Θεοῦ, ἀνεβαίνει σιγά σιγά, καί συνομιλεῖ μέ τούς ἀδελφούς καί μαθητάς. Η ἀγάπη του τόν κάνει νά ξεχάσει κάθε πόνο καί κάθε σωματική ἐξάντλησι. 'Ανεβαίνοντας σκέπτεται τόν ταπεινό καί πανίσχυρο βασιλέα τοῦ κόσμου, τόν Χριστό, πού ἐπιβλητικά ἀνεβαίνει στόν αἱματοβαμένο Γολγοθᾶ.

Τά "Φιορέττι", τό ἀριστούργημα αὐτό τῆς ἰταλικῆς λογοτεχνίας, ἡ γοητευτική αὐτή ἀνθολογία ἀπό θαυμαστά ἐπεισόδια τῆς ζωῆς ἑνός ἁγίου πού μέσα στήν καρδιά του κυριαρχοῦσε μόνο ἡ ἀγάπη, ἀναφέρουν ὅτι ἐνῶ ἀναπαυόταν ὁ Φραγκίσκος κάτω ἀπό ἕναν πλάτανο, ἕνα πλῆθος ἀπό πουλάκια τόν περικύκλωσαν κ'ἐκτυποῦσαν τίς ᾠδές τους, γιά νά τοῦ δείξουν τήν ἐξαιρετική τους χαρά. Τά πουλάκια χαιρετοῦσαν τόν ἐρχομό τοῦ "φίλου τῶν πλασμάτων".

Μιά ἀπομονωμένη σπηλιά χρησίμευε γιά κελλί τοῦ 'Αγίου. Ἔμεινε μόνος. Εἶπε νά μήν τόν πλησιάζει κανείς. Μόνο ὁ 'Αδελφός Λέων. Καί προτοῦ πλησιάσει τοῦ ἔλεγε: "Κύριε τά χείλη μου ἀνοίξεις". Ἄν ὁ Φραγκίσκος ἀπαντοῦσε στόν χαιρετισμό, ὁ Λέων πλησίαζε καί τοῦ ἄφηνε νερό καί φωμί. Πολλές φορές ὁ ἀδελφός Λέων τόν εὕρισκε σέ ἔκστασι.

'Ο Φραγκίσκος ἔμεινε ἐκεῖ ἐπάνω ἕως τήν ἑορτή τοῦ Σταυροῦ, 14 Σεπτεμβρίου 1224. Τήν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς, τή στιγμή πού ὁ Ἅγιος μελετοῦσε τό μυστήριο τοῦ Θείου Πάθους, παρουσιάσθηκε ἕνας ἄγγελος, ἕνα Σεραφείμ, σέ σχῆμα 'Εσταυρωμένου, καί ἀπό τό στῆθος, τά χέρια καί τά πόδια του βγῆκαν φωτιές καί σάν δαδιά ἀναμμένα κάθησαν στό πλευρό, στά χέρια καί στά πόδια τοῦ Φραγκίσκου. Αὐτός αἰσθάνθηκε φοβερούς πόνους. Καί τό ἐπιβλητικό βουνό 'Αλβέρνο ἔλαμπε ὁλόκληρο. Τό δράμα τῆς θείας 'Αγάπης τελείωσε καί ὁ "Φτωχούλης" τῆς 'Ασίζης ἔμοιασε σέ ὅλα μέ τόν Θεϊκό του Λυτρωτή. 'Από τή συγκίνησι γιά τή μεγάλη χάρι πού τοῦ δόθηκε ξέσπασε ἡ καρδιά του σέ ὕμνους ἀγάπης καί θερμές δοξολογίες.

Προσπάθησε νά κρύψει τίς σφραγίδες γιά νά μή μάθουν οἱ ἄνθρωποι καί τόν σεβασθοῦν. 'Επειδή δέν εὕρισκε τρόπο νά κρύψει τίς πληγές, πῆγε σχεδόν λιποθυμισμένος, ὅπως ἦταν, καί βρῆκε τόν 'Αδελφό Λέοντα καί τοῦ ἀπεκάλυψε τό μυστήριο, παρακαλώντας νά κρύψει τίς πληγές. 'Αλλά δέν ἦταν δυνατό, ἀφοῦ ὁ Θεός ἤθελε νά γίνει φανερό. Ὅταν θέλησε ὁ Φραγκίσκος νά τίς κρύψει, τό αἷμα ἔτρεχε διαρκῶς ἀπό τό πλευρό του, ἀπό τά χέρια του καί ἀπό τά πόδια του. Ἔτσι τό ἔμαθαν ὅλοι.

Δέν ὑπάρχει κανείς σήμερα πού νά μπορεῖ ν'ἀμφισβητήσει τό ἱστορικό τῶν στιγμάτων τοῦ "Φτωχούλη" τῆς 'Ασίζης. 'Αφοῦ κ'οἱ ἴδιοι οἱ ρασιοναλισταί ἱστορικοί, ὅπως ὁ Sabatier, ὁ Boemer, ὁ Walter, ὁ Goetz, ὁ Vench, ὁ Thode καί ἄλλοι πολλοί, βεβαιώνουν ὅτι ἀδυνατοῦν νά ἀμφισβητήσουν τό ὑπερφυσικό γεγονός τῶν στιγμάτων τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου. 'Εξ ἄλλου ἔχουμε τίς μαρτυρίες ὅλων τῶν ἱστορικῶν τῆς ἐποχῆς του καί τό ἄπειρο πλῆθος τῶν μαρτύρων πού ἔβαλαν τά χέρια τους στίς πληγές.

'Η ἁγιογραφία, ἡ ποίησις, ἡ ζωγραφική καί ἡ ἱστορία διασαλπίζουν μέ τόν τρανότερο τρόπο ὅτι εἶναι γεγονός τό δράμα τῆς θείας ἀγάπης πού ἔγινε στά ὕψη τοῦ βουνοῦ, τοῦ 'Αλβέρνο. Κ' ἡ 'Εκκλησία τό 1303 διέδωσε σ'ὅλο τόν καθολικό κόσμο τήν ἑορτή τῶν στιγμάτων τοῦ ἁγίου τῆς 'Ασίζης. 'Από τότε τό 'Αλβέρνο, ὁ Γολγοθᾶς αὐτός τῆς 'Ιταλίας, ἔγινε ἕνας ἀπό τούς περιφημοτέρους τόπους προσκυνήματος ὅλης τῆς Χριστιανωσύνης.

Νίτσα Ξύνδα

ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΣΤΑ ΠΟΥΛΙΑ

ΚΗΡΥΓΜΑ ΣΤΑ ΨΑΡΙΑ

... Έσκυψε ὁ 'Αντώνιος, ἔβρεξε τά δάχτυλά του στή θάλασσα, ἔκαμε τό σταυρό του· μπῆκε ὕστερα ἴσαμε τό γόνατο μέσα στό νερό, ἔσυρε φωνή μεγάλη: "'Αδέρφια μου ψάρια τῆς θάλασσας καί τοῦ ποταμοῦ, στ'ὄνομα τοῦ οὐράνιου Πατέρα μας σᾶς ἐξορκίζω, ἐλᾶτε ν' ἀκούσετε τό λόγο τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ!"

Εὐτύς ὡς εἶπε τά λόγια ἐτοῦτα, τρικύμισε ἡ θάλασσα, φούσκωσε ὁ ποταμός κι ἄρχισαν νά μαζεύονται τά ψάρια· ἄλλα ἔρχουνταν ἀπό μακριά, ἄλλα ἀνέβαιναν ἀπό τό βυθό, λογῆς λογῆς ψάρια-πέρκες, σφυρίδες, συναγρίδες, ὀρφοί, γλῶσσες, σκυλόψαρα, χελιδονόψαρα, ξιφιοί, κέφαλοι, λυθρίνια, σκορπίδια, γόπες, τσιποῦρες καί ποῦ νά τ'ἀνιστορηθῶ ὅλα, τοπόψαρα, ἀφρόψαρα, κυνηγόψαρα, πέτρωσε ὁ ποταμός κι ἡ θάλασσα· τά πιό μικρά μπροστά, πίσω τά μεσιακά, πιό πίσω, στά βαθιά νερά, τά χοντρόψαρα· κι ὅλα σήκωναν τό κεφάλι τους ἀπόξω ἀπό τό νερό ν'ἀκούσουν. Κι ὅταν συνάχτηκαν ὅλα, ἅπλωσε τό χέρι του ὁ 'Αντώνιος καί τά βλόγησε· κι εὐτύς μέ δυνατή φωνή ἄρχισε νά κηρύχνει: "'Αδέρφια μου ψάρια, σᾶς κάλεσα γιά νά δοξολογήσουμε μαζί τόν οὐράνιο Πατέρα μας·τί χάρες καί χαρές σᾶς ἔδωκε! Τί πλοῦτος! Τρισεύγενο στοιχεῖο εἶναι τό νερό, δροσερό, καθαρό, διάφανο· ὅταν εἶναι ἥλιος καί γαλήνη, ἀνεβαίνετε στόν ἀφρό καί παίζετε· ὅταν ξεσπάει τρικυμία, κατεβαίνετε στό βυθό, ἀσάλευτη γαλήνη ἐκεῖ κάτω καί χαίρεστε· τί χρώματα, τί λυγεράδα, τί ὀμορφιά σᾶς ἔδωκε ὁ Θεός, ἀδέρφια μου ψάρια! Όταν ἔγινε ὁ μεγάλος κατακλυσμός κι ὅλα τά ζωντανά τῆς στεριᾶς πνίγηκαν, μονάχα ἐσεῖς κολυμπούσατε ἥσυχα κι ἀσφαλισμένα στά φουσκωμένα νερά. Κι ὅταν ὁ προφήτης 'Ιωνᾶς ἔπεσε στή θάλασσα, ἐσεῖς τοῦ δώσατε καταφύγιο, κι ὕστερα ἀπό τρεῖς μέρες τόν ξαναφέρατε στή γῆς· εἶστε τό πιό λαμπερό στολίδι τοῦ νεροῦ, περίσσια σᾶς ἀγαπᾶ ὁ Θεός, δέ θέλει τό γένος σας νά ξοφληθεῖ, καί μέ τίς χιλιάδες χιλιάδες αὐγά πού γεννᾶτε, εἶστε ἀθάνατα. Σηκῶστε τά κεφάλια, εὐχαριστῆστε τό Θεό·ἔχετε τήν εὐχή μου· καί τώρα πηγαίνετε στό καλό!"

Τά ψάρια ἄνοιξαν τό στόμα, κούνησαν τά χείλια, μπορεῖ καί νά 'παν κανένα ψαλμό, μά δέν ἄκουσα· ἔφυγαν ὅλα χαρούμενα μέ σηκωμένες οὐρές, θάλασσα καί ποταμός ἄφρισαν. Κι οἱ ἄνθρωποι τρόμαξαν, ἔπεσαν στά πόδια τοῦ 'Αντώνιου: "Έχεις δίκιο, ἀδερφέ 'Αντώνιε, φώναξαν, συχώρεσέ μας: τά ψάρια ἄκουσαν τή φωνή σου,

κι ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι δέ θά τήν ἀκούσουμε; "Εμπα μπροστά κι ὁδήγα." Μπῆκε μπροστά ὁ 'Αντώνιος κι ὅλοι γυρίσαμε εὐτυχισμένοι στό Ρίμινι, μπήκαμε στή Μητρόπολη καί δοξάσαμε τό Θεό

Ν. Καζαντζάκης. 'Από τό "Φτωχούλη τοῦ Θεοῦ"
ἔκδ. Δίφρος, 'Αθήνα 1957, σελ. 333-334

ΤΗΝ ΑΓΑΠΗ ΕΝΙΩΣΑΝ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ

'Ωσάν τ'οὐρανοῦ μιά θυγατέρα ἔστεκε κείν'ἡ βραδυά
μαγεμένη ἀπ'ἀγάπη ξαφνικιά·
τά κυματιστά τά σύννεφα ἦταν τά πλεχτά μαλλιά της,
καί τ'ἀστέρια τῆς κορόνας της μαργαριτάρια καί διαμάντια,
τό φεγγάρι διάδημά της, καί φορέματά της
τά πυκνά σκοτάδια τά βαθιά.
'Η συγκρατημένη της ἀνάσα, ὡσάν μυρωμένη αὔρα
φύσαγε στούς κάμπους ὅσο κήρυττεν ὁ Κύριος ἡμῶν,
κι ὁ καθένας πού τόν ἄκουγεν, ὅ,τι κι ἄν ἦταν,
ξένος, σκλάβος, τάξης ὑψηλῆς ἤ χαμηλῆς,
ἀπό ἄρειο αἷμα ἤ καί μλέτσια[1] ἤ καί ζούγκλας
κάτοικος, θαρροῦσε πώς ἀκούει τή γλώσσα του·
μά κ'ἐξόν ἀπ'τούς ἀνθρώπους τούς μεγάλους ἤ μικρούς
ὁπού ἦταν μαζεμένοι κεῖ στοῦ ποταμοῦ τίς ὄχθες,
τά πουλιά, τά ζῶα, τά σερπετά - εἶναι γραμμένο -
τήν παγκόσμιαν ἀγάπη ἔνιωσαν τοῦ Βούδδα,
καί δεχτήκανε ἐκεῖνο πούταξεν ὁ λόγος του ὁ σπλαχνικός·
κ'ἔτσι οἱ ζωές τους σέ μορφή φυλακισμένες
ἤ μαϊμοῦς ἤ τίγρης, ἤ καί πλατωνιοῦ,
ἤ καί λύκου ἤ κιρκινεζιοῦ πού τρώει ψοφίμια,
ἤ καί φάσας μαργαριταρόγκριζης,
ἤ καί παγωνιοῦ ντυμένου μέ πετράδια,
ἤ καί βάτραχου στημένου πά στά πισινά του,
ἤ καί γουστερίτσας, ἤ καί νυχτερίδας,
φτάσανε ὅλες ἥμερα σ'ἀδερφωσύνης σύνορα,
μαζύ μέ τόν ἄνθρωπο πούχει ἀθωότητα
ἀπ'τά ζῶα λιγότερη, καί μέ ἄφωνη χαρά
μάθανε πώς εἶχαν σπάσει τῆς σκλαβιᾶς τους τά δεσμά.

"Εντουϊν "Αρνολντ (Edwin Arnold). 'Από τό "Φῶς τῆς 'Ασίας" (ἀπό τό τραγούδι ΙΙ'). Μετάφρ. Τίμου Βρατσάνου σελ. 157 (Θεοσοφικές ἐκδόσεις, 'Αθῆναι)

---

1. Σημ. μεταφρ. Βάρβαρος· ἔτσι ὀνομάζαν οἱ ἄρειοι τούς ἰθαγενεῖς πού βρῆκαν στίς 'Ινδίες.

Ο ΒΟΥΔΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΨΑΡΙ

'Απ'έδῶ κι' ἐμπρός ἡ ἁπλή ζωή στό "ἀσράμ"[1] εἶχε τελειώσει. Νά ποῦ ἄρχιζεν ἕνας καινούργιος πόλεμος Μή Βίας, ὁ πόλεμος τοῦ "Σατυαγκράχα". Κι'οἱ δυό γκρίζοι ἐλέφαντες προχωροῦσαν μές στούς κάμπους.

-Πηγαίνετε στό Τσανπααράν, ὅπου οἱ ἐγγλέζοι "σαχίμπ"[2] χτυποῦνε τούς ἀγρότες; λέγαν οἱ ἄνθρωποι στά χωριά. Τό ταξίδι εἶναι μακρύ κι'ὁ ἥλιος θά σᾶς χτυπήση ἀκόμη πρίν ἔρθουν οἱ βροχές. Κι'ἔπειτα τούς ἅπλωναν τό ρύζι, καθώς τό ἅπλωναν στούς προσκυνητές πού αὐλάκωναν τήν 'Ινδία σέ κάθε κατεύθυνση. Κι'ὁ νόμος τῆς ἰνδικῆς φιλοξενίας φώτιζε σά λυχνάρι.

Ἔπειτα οἱ ταξιδιῶτες μπῆκαν στά χώματα ὅπου ἔκαμε τό προσκύνημά του ὁ Βούδδας. 'Εδῶ κι'ἐκεῖ, ἀνάμεσα στά μεγάλα καμμένα χορτάρια ὑψώνονταν οἱ μοναχικές στῆλες τῆς[3] ἀγάπης. Ἦταν οἱ στῆλες πού εἶχε στήσει ὁ αὐτοκράτορας 'Ασόκα τρεῖς αἰῶνες πρίν ἀπό τό Χριστό, χαράζοντας πάνω σέ πέτρα συμβουλές στόν ἰνδικό λαό.

-Οἱ στῆλες αὐτές λένε πώς πρέπει νά σεβόμαστε τήν πίστη τοῦ ἄλλου, νά πονοῦμε τά ζῶα καί νά καλλιεργοῦμε τά βοτάνια γιά τό καλό καί τῶν δικῶν καί τῶν ἐχθρῶν μας, λέει ὁ Τατζκουμάρ Σούκλα.

'Ο Γκάντι στενάζει, ἀφίνει τόν ἑαυτό του νά λικνιστῆ στό βῆμα τοῦ ἐλέφαντα.

-'Ο Βούδδας βάδισε σέ τούτη τήν περιοχή, λέει ὁ Γκάντι.Κι'ἐδῶ ἀντάμωσε κάτι νέους πού ἔπαιζαν μ'ἕνα ψάρι πού τὄχαν βγάλει ἀπό τό νερό. Κι'εἶπεν ὁ Βούδδας:

"Ὦ νέοι, φοβᾶστε τόν πόνο;"

" Ναί, ἄρχοντα, τόν φοβόμαστε".

"'Αφῆστε τότε στή ζωή ἐκεῖνο πού τῆς ἀνήκει", συνέχισε ὁ Βούδδας, "γιατί ἄν εἶσαστε ἄξιοι νά βασανίζετε ἕνα ψάρι, τότε εἶστε ἄξιοι νά βασανίζετε καί τή μάνα ἤ τή γυναίκα σας. Γιατί ἡ κακία δέν ἔχει κανένα ὅριο".

-Οἱ 'Εγγλέζοι "σαχίμπ" τοῦ Τσανπααράν ἔπρεπε νά γνωρίζουν τό Βούδδα, εἶπεν ὁ Τατζκουμάρ Σούκλα.

-Κι ἄν ἀκόμα ἤξεραν τό Βούδδα οἱ 'Εγγλέζοι "σαχίμπ" δέ θά ντρεπόντουσαν τόν ἑαυτό τους, ἀφοῦ δέν τόν ντρέπουνται τώρα πού ξέρουν τό νόμο τοῦ Χριστοῦ. 'Αλλά πιστεύουν τόν ἑαυτό τους δί-

---

1. 'Ιερό ἡσυχαστήριο
   Σημ. συντ. Βλ. 17° Δελτίο (Χειμώνας 1962-1963) σελ.30 σημ.1.
2. 'Αφέντες
3. Σημ. συντ. Βλ. 18° Δελτίο (Ἄνοιξη 1963). σελ. 43.

καιο κι'άγνό. Εἶναι σάν κι'ἐκείνους τούς νέους πού φαντάζονταν πώς βασάνιζαν ένα φάρι μόνο. Ὅλο τό κακό ἀπό κεῖ ἔρχεται. 'Ανάμεσα στά κίτρινα χορτάρια οἱ τρεῖς στῆλες τοῦ αὐτοκράτορα 'Ασόκα ὑψώνονται στόν ἄνεμο ἐδῶ καί εἴκοσι τρεῖς αἰῶνες. Κι'ὁ ἥλιος,πού χαμηλώνει στόν ὁρίζοντα, τίς μακραίνει σάν πανύψηλα κορμιά ζωντανῶν.

Πιέρ Μπουρταμπούρ (**Pierre Bourtembourg**). 'Από τό " Μαχάτμα Γκάντι, ὁ Ἅγιος τῶν 'Ινδιῶν". Μετάφρ. Γ. Σ. Λ. ('Αναδημοσιεύεται ἀπό τήν ἐφημερίδα "Καθημερινή").

ΣΥΜΠΟΝΙΑ

Τό ξέρω ἐγώ πόσο πονεῖ μέσ'στό κλουβί του τό πουλί.
Ὅταν ὁ ἥλιος λάμπει στίς ἀψηλές κατηφοριές,
Ὅταν ὁ ἄνεμος γλυκά τή νέα σαλεύει χλόη,
Καί σάν γυαλένιος χείμαρρος κυλάει τό ποτάμι.

Στόν πρῶτο τοῦ πουλιοῦ κελαϊδισμό τό πρῶτο σκάει μπουμπούκι
Καί τό αἰθέριο σφρῖγος του πετᾶ ἀπ'τόν κάλυκά του,
Τό ξέρω ἐγώ πόσο πονεῖ μέσ'στό κλουβί του τό πουλί.

Καί ξέρω τό γιατί χτυπᾶ μ'ἀπελπισία τά φτερά,
Γιατί τά σκληρά σύρματα ζεσταίνει μέ τό αἷμα του,
Ξέρω γιατί ποθεῖ τρελλά σ'ένα κλαδί νά κάνει κούνια,
Γιατί χτυπιέται καί γαντζώνεται στίς βέργες τοῦ κλουβιοῦ.

Πονοῦν, ὠιμέ, οἱ παληές πληγές κι'ἄς ἔχουν πλέον κλείσει,
Κι'εἶν'οἱ βελόνες τους σκληρά πού τ'ἀγκυλώνουν καί σπαράζει.
Τό ξέρω ἐγώ γιατί χτυπᾶ σπαραχτικά τά δυό φτερά του,
Γιατί ἀλλοίμονο, μέσ'στό κλουβί του κελαϊδεῖ.
Καί σπάζει τά φτερούγια του καί τοῦ πονεῖ τό στῆθος
Ὡς δέρνεται στά κάγκελα ζητώντας λευτεριά.

Δέν εἶναι ξέγνοιαστο ὡς θαρροῦν τραγούδι τό δικό του,
Μά προσευχή πού βγαίνει ἀπ'τήν καρδιά του,
Παράπονο εἶναι πού τρυπᾶ τόν οὐρανό σά βέλος.

Τό ξέρω ἐγώ γιατί μέσ'στό κλουβί του τραγουδεῖ.

Πώλ Λῶρενς Ντάνμπαρ (**Paul Laurence Dunbar** , 1872-1906), μεγάλος νέγρος ποιητής τῆς Βόρειας 'Αμερικῆς
Μετάφρ. Ρίτας Μπούμη Παππᾶ

ΜΑΣΚΑΡΕΜΑ

Συχνά ἀπορῶ ποῦ βρίσκονται τά σύνορα κρυμμένα ὅπου συναπαντιοῦνται καί δίνουν γνωριμιά στόν ἄνθρωπο τά ζωντανά, πού ἡ καρδιά τους δέ νογάει ἀπό μιλιά.

Ποιό νάναι τό στρατί τοῦ ἀρχέγονου παράδεισου πού πῆραν οἱ καρδιές τους κάποιο πουρνό ἀπόμακρο τῆς δημιουργίας καί συναντήθηκαν γιά πρώτη τους φορά;

Τ'ἀχνάρια πού ἄφησαν οἱ καρδιές τους πάνω σέ κεῖνο τό στρατί, τό μυριοπατημένο ἀπό τότες, δέ μπόρεσε ὁ χρόνος νά τά σβήσει μ'ὅλο πού ἡ συγγένειά τους ἀπό καιρό ξεχάστηκε.

Κ'ἔτσι μέσα στή δίχως λόγια μουσική ξυπνάει ἡ θύμηση θολή, καί μές στά μάτια θωροῦν τά ζά μέ τρυφερή κι ἁπλή ἐμπιστοσύνη κι ὁ ἄνθρωπος πάλε ρίχνει ἕνα βλέμμα μές στά μάτια τους, στοργῆς χαρούμενης.

Μοιάζει μέ συναπάντημα δυό μασκαρεμένων φίλων πού νιώθουνε ἀόριστα πώς γνωρίζονται παρ'ὅλο τό μασκάρεμα.

Ρ. Ταγκόρ. 'Από τόν "Κηπουρό". Λεύτερη ἀπόδοση Δημ. Θεοδωρίδη

ΣΤΕΡΝΕΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ

ἀφήγημα ἀπό τή Μαχαμπαράτα

Οἱ γιοί τοῦ βασιλιᾶ Παντού, αὐτοί πού τά ξαδέρφια τους,τούς γιούς τοῦ Ντριταράστρα, καί τ'ἀσκέρια τους τ'ἀμέτρητα νικήσανε στόν κάμπο τόν τρανό τῆς Κουρουξέτρας, κινήσαν κάποτες ἀντάμα μέ τή ρήγισσα ν'ἀνέβουνε στῶν 'Ιμαλάϊων τά ψηλά τά κορφοβούνια, στοῦ Θεοῦ τήν κατοικιά.

'Η ρήγισσα στό δρόμο πέθανε, πεθάνανε καί τέσσερα ρηγόπουλα. Ἁγνοί δέν ἦταν ἀρκετά γιά ν'ἀξιωθοῦνε μέ τ'ἀνθρωπινά τους τά κορμιά νά μποῦνε στόν Παράδεισο. Μονάχα ὁ Γιουντισθίρας, ὁ ἁγιασμένος ρήγας, ὁ πρῶτος ἀπ'τ'ἀδέρφια, στάθηκε ἄξιος παραπέρα νά τραβήξει. Εἶχε καί τοῦ πιστοῦ τοῦ σκύλου του τή συντροφιά. Μά στή βουνοκορφή τήν πιό ψηλή σάν ἀνεβήκαν, ὁ ῎Ιντρας, τῶν θεῶν ὁ βασιλιάς, τοῦ εἶπε τοῦ Γιουντισθίρα πώς δέν ἔκανε νά μπεῖ κι ὁ σκύλος στόν Παράδεισο. 'Ο Γιουντισθίρας ἀποκρίθηκε πώς ὄξω ἀπ' τόν Παράδεισο θέ νάμενε κι αὐτός. Γιατί δέν τούκανε καρδιά νά παρατήσει ὅποιο πλάσμα τούδινε τή μπιστοσύνη του καί προστασία τοῦ γύρευε. Στό τέλος ὕστερις ἀπό πολλή συζήτηση ὁ βασιλιάς κι ὁ σκύλος του γινήκανε δεχτοί. Καί τότε ὁ σκύλος φανερώθηκε πώς ἦταν ὁ Θεός ὁ Ντάρμας. Αὐτό ὅλο γίνηκε γιά νά δοκιμαστεῖ τό μεγαλεῖο τῆς ψυχῆς τοῦ Γιουντισθίρα.

῎Αλλη μιά τούμενε δοκιμασία. Σά γύρισε καί κοίταξε τριγύρω του

εἶδε ὁ ρήγας πώς ἦταν ὁ Παράδεισος γεμάτος ἀπό τούς θανάσιμους ἐχτρούς του. Ρώτησε ποῦ ἤτανε τ'ἀδέρφια του κ'οἱ σύντροφοί του. Ὁ "Ιντρας σέ τόπο τόνε πῆγε σκοτεινό καί τρομερό, στήν Κόλαση τῆς Κόλασης. "Κάλλιο τόχω ἐδῶ νά μείνω", εἶπε ὁ Γιουντισθίρας. Γιατί ὁ τόπος πού βρίσκονται ἐτοῦτοι Παράδεισος εἶναι γιά μένανε". Μόλις ἐτοῦτα τά λόγια ἀπ'τό στόμα του βγῆκαν, χάθηκε ἡ μαυρίλα, χάθηκε κ'ἡ φρίκη. Ὁ Γιουντισθίρας κ'οἱ ἄλλοι γιοί τοῦ βασιλιᾶ Παντοῦ ξεπέρασαν τή φαινομενικότητα τῆς Κόλασης καί τοῦ Παράδεισου. Καί μπῆκαν στήν ἀληθινή τήν ὕπαρξη τοῦ Θεοῦ,πού εἶν' ἡ ἀθανασία.

Σβάμι Πραμπαβανάντα (Swami Prabhavananda) καί Κρίστοφερ "Ισεργουντ (Christopher Isherwood). 'Από τό ἄρθρο τους " Ἡ Μαχαμπαράτα καί ἡ Γκιτά ". Διασκευή Μαρ. Οἰκονόμου

ΤΑ ΣΥΓΝΕΦΑ

Τά σύγνεφα πού μάτια ἔχουν βουρκωμένα
συμπόνια νιώθοντας
γιά τό ξερό τό χῶμα,
λιγάκι πρίν πεθάνουν
μποροῦν μέ τίς βροντές τους θαρρετά
μέ τό Θεό νά κουβεντιάσουν.

Δημήτρης Θεοδωρίδης. 'Από τίς "Πνοές" (ἀρ. 18)

ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ ΜΟΥ ΠΟΥΛΑΚΙ

'Αγαπημένο μου πουλάκι
στή ρούγα, στ'ἄντικρυ βουνό,
πές μου τί ἦρθες νά τραγουδήσης.
Μήπως τ'ἀγέρι τ'αὐγινό;

Μήπως τήν ὀμορφιά τοῦ δάσους;
"Η τήν ἐλπίδα τή χρυσή;
"Η μήπως κλαῖς ψυχή θλιμμένη
ξαναφερμένη στή ζωή;

Μά δῶ σιμά στό παραθύρι
ὡσάν μαντάτο ἀγγελικό
ξέρω - ἦρθες νά μέ ξυπνήσης
μαζύ σου νά προσευχηθῶ.

Τερέζα Σειραδάκη

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΤΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟ

Δυό κατσίκια πήδησαν μπροστά μου στή χλόη - τάχα ποιός νά μοῦ στέλνη αὐτό τό δῶρο στά παιδιάτικα χρόνια μου πού πέρασαν;

Γαλάζιο πουλάκι ἔσεισε μπροστά μου τήν οὐρά του -κἄποιος θά τό στέλνη προσφορά στούς παληούς μου πόνους.

Εἶδα τ'ἄσπρο ἀρνάκι πού γεννήθηκε μόλις προχτές - κἄποιος θά θυμήθηκε πώς ἔκαμα μιά καλή πρᾶξι ἕναν καιρό.

'Απάντησα στόν κάμπο τό δέντρο μέ τόν κορμό του σάν ἀργή μουσική στροφή - κἄποιος θά τό φύτεψεν ἐκεῖ παρηγοριά τοῦ πνευματός μου.

Τό φλογισμένο βραδυνό σύννεφο βυθίζεται στή βάρυπνη ψυχή μου κι'ἡ ψυχή μου ροδίζει ὅπως οἱ βάλτοι τῶν χωραφιῶν. Εὐχαριστῶ τό Δημιουργό.

Ζ. Λ. Παπαντωνίου. 'Από τούς "Πεζούς ρυθμούς"

ΛΙΘΟΥΑΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Ι. ΑΗΔΟΝΑΚΙ ΜΟΥ ΑΗΔΟΝΑΚΙ

'Αηδονάκι μου ἀηδονάκι
ἀγγελόφωνο πουλάκι
τί δέν τραγουδᾶς πιά πέ μου
τό πρωί σάν ξημερώνει;
Τό πρωί σάν ξημερώνει
πῶς μπορῶ νά τραγουδήσω
πού ἕνας ἄκαρδος χωριάτης
μοῦ ξερίζωσε τό σπίτι;
Μοῦ ξερίζωσε τό σπίτι
ἕνας ἄκαρδος χωριάτης
καί δέν ἔφτανε ἡ φωλιά μου
σκότωσε καί τά παιδιά μου.

Δαΐνος (δημοτικό τραγούδι τῆς Λιθουανίας)
Μετάφρ. Ρίτας Μπούμη Παππᾶ

II. ΤΟ ΑΙΜΑ

Τό αἷμα κυλάει στίς φλέβες μου καθώς σέ ρεματιές
μέ ρυακιῶν, νεροσυρμῶν, μεγάλων ποταμῶν διακλαδώσεις
σάν τά νερά πού βιάζονται στήν ἀφρισμένη Βαλτική
νά φτάσουνε καί κατευθύνουν τήν πορεία τους πρός τό Νέμαν.

Τό αἷμα βουίζει, τραγουδάει μές στοῦ κορμιοῦ τό κάθε κύτταρο
τραγούδι γιά τόν ἄνθρωπο - δημιουργό, κυρίαρχο τῆς γῆς,
τραγούδι γιά τ'ἀλέτρι πού ζυμώνει τό χῶμα ὡς νἄτανε ζυμάρι.
Βρύση ἀπ'τίς φλέβες μου κυλάει ὄχι αἷμα ἀλλά τραγούδι.
Ναί, τραγουδάω τό μόχθο - ἀδημονοῦν προσμένοντας τά χέρια
νά λείψουν ἀπ'τή γῆς τά στερνά βάσανα, τό στερνό σύνορο.
Σέ πράσινη πλημμύρα ἀλλάζουνε τά κόκκινα ρυάκια
κ'οἱ ἄλικες σταγόνες γίνονται κόμποι σίκαλης.

Λάμπει ἡ σταλαματιά σά σπίθα
στοῦ τραγουδιοῦ τήν κάθε λέξη
στάλα γίνεται πού φλέγεται χωρίς νά καίγεται -
Αἷμα τῆς γῆς καί τοῦ ἥλιου, πού ἔχει τρέξει
μές στά τραγούδια. Καί κυλᾶνε
ὄχι σάν κόκκινα ρυάκια
μέ λιγοστούς ἀφρούς, παρά σάν καταρράχτες
πού ἀνοίγουνε γιά κοῖτες τους τρίσβαθα αὐλάκια.
(ἀπόσπασμα)

Ἔντουαρντ Μεζελάϊτις, σύγχρονός μας λιθουανός ποιητής
Ἀπόδ. Τίμου Μάντρα

Ο ΕΡΧΟΜΟΣ ΣΟΥ

Βρίσκεται ἀλάργα ἀκόμα τό μπουρίνι, μά οἱ πρόσκοποί του φτάσανε καί στήσανε τίς συννεφένιες τέντες τους ψηλά στόν οὐρανό. Τό φῶς ἐχλώμιασε. Ἀνάμεσα στίς ἄλαλες σκιές τῶν δέντρων ὁ ἀγέρας περπατάει ὑγρός ἀπό τά δάκρυα.

Μές στήν καρδιά μου νιώθω τῆς θλίψης τό γαλήνεμα, πού μοιάζει τή γεννήτρα βουβαμάρα, πρίν ἀρχινήσει νά βαράει μουσική τό πρῶτο τό λαγοῦτο.

Γιομάτος πονεμένη προσμονή βρίσκεται ἀκόμα ὁ κόσμος μου γιά τό δικό Σου ἐρχομό μές στή ζωή μου.

Ρ. Ταγκόρ. Ἀπό τό "Πέρασμα". Λεύτερη ἀπόδοση Δημ. Θεοδωρίδη

Ο ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ

εἰκόνα τοῦ ΙΔ΄ αἰώνα. Βυζαντινό Μουσεῖο, Ἀθήνα

Μ Ι Χ Α Η Λ

Ἀπό βυζαντινή παράσταση

Ἔχει ἀκουμπήσει ἡ ἄβυσσος στά μαλλιά σου,
ἔχουν τά μάτια σου τήν ἄγνωστη καρδιά θωρήσει τοῦ κόσμου.
Ἔρχεσαι ἀπό τή φοβερή, πέρα ἀπ'τ'αὐτιά μας σιγή-
τό ρίγος μᾶς φέρνεις τοῦ ἀγέρα πού σ'ἔχει καί σένα κλονίσει.
Σ'ἀτενίζουμε καί τή χώρα πού κατοικοῦσες φοβόμαστε-
σ'ἀτενίζουμε καί σέ κείνη τή χώρα λαχταροῦμε νά πᾶμε.
Ὤ σύ πού γέμισες μυστήριο πρωτόφαντο τήν καρδιά μας-
τό πρῶτο ἐκεῖνο μυστήριο πού μέσα του ὁ κόσμος βαφτίστη.
Ἀρχάγγελε ἀπόκοσμε. Ὅλη τή χλωμιά τῆς ψυχῆς μου ἔχει πάρει.
Στά βλέφαρά σου, πού εἶναι γεμάτα τῆς ἀβύσσου σιγή,
τά μάτια κλείνω, τό σεμνό φίλημά μου γιά ν'ἀποθέσω.

Ὄλγα Βότση
Ἀπό τή συλλογή "Πρώτη ρίζα"

Ο ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΟΙ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο καί τέλος

Καί τώρα, πρίν τελειώσουμε, θά κάμουμε μιά συντομότατη σύγκριση τοῦ 'Ινδικοῦ συγκροτήματος τῶν Θεῶν μέ τό συγκρότημα τῶν Θεῶν τῆς 'Αρχαίας 'Ελλάδας.

Λοιπόν στή Μπαγκαβάντ Γκιτά, πού εἶναι περίληψη τῶν Βέδων, τῶν θρησκευτικῶν δηλαδή βιβλίων τῶν 'Ινδῶν, καί πού γράφει γεγονότα ἀναφερόμενα σέ ἐποχή πού ἀπέχει ἀπό τή σημερινή 5-6000 χρόνια, διαβάζουμε αὐτά τά λόγια τοῦ ἐνσαρκωμένου 'Ηλιακοῦ Θεοῦ Κρισνά πρός τό φίλο καί μαθητή του, τό βασιλέα 'Αρζούνα:

'Απ'τά δημιουργήματά μου εἰμ'ἐγώ
ἡ ἀρχή καί τό τέλος καί ἡ μέση.
......
'Εγώ εἶμαι ὁ αἰώνιος ὁ χρόνος
κι ὅλων ὁ δημιουργός εἰμαι ἐγώ.[1]

Λοιπόν στίς 'Ορφικές 'Ωδές, βιβλίο πού μόνο ἀποσπάσματά του ἔχουνε σωθῆ, ἀποσπάσματα ὅμως πού μπορεῖ ἀπ'αὐτά ὁ κάθε μυημένος νά βρεῖ ὁλόκληρο τόν ἐσωτερισμό τῆς θρησκείας τῶν 'Αρχαίων προγόνων μας, διαβάζουμε ἐντελῶς τά ἴδια πράγματα.

Ζεύς πρωτος ἐγένετο, Ζεύς ὕστατος, ἀργικέραυνος.
Ζεύς κεφαλή, Ζεύς μέσα· Διός δ'ἐκ πάντα τέτυκται.
Ζεύς πυθμήν γαίης τε καί οὐρανοῦ ἀστερόεντος.
Ζεύς πνοή πάντων. Ζεύς ἀκαμάτου πυρός ὁρμή.
Ζεύς πόντου ρίζα. Ζεύς Ἥλιος ἠδέ Σελήνη.

Ὅπως τόν ἀρχηγό τῶν 'Ινδῶν Γιγάντων Πραχλάδα σκότωσεν ὁ 'Ηλιακός Θεός ἀφοῦ πῆρε μορφή λιονταριοῦ, ἔτσι καί ὁ Δίας ἀνάτρεψε τόν Κρόνο καί καταβαράθρωσε τούς Τιτάνες καί τούς Γίγαντες.

Ὅπως ἡ 'Ινδική θρησκεία ἔχει τήν ἀγελάδα Καμαδδούκα, πού μέ τό γάλα της δίνει τήν κάθε ἀφθονία, ἔτσι ἔχει καί ἡ 'Αρχαία 'Ελληνική θρησκεία τήν "αἶγα 'Αμάλθειαν", πού μέ τό γάλα της ἔθρεφε τό Δία στήν Ἴδη.

Οἱ κύριοι θεοί τοῦ 'Ινδικοῦ Πάνθεου εἶναι οἱ δώδεκα 'Αδειτεοί Θεοί, οἱ γυιοί δηλαδή τῆς 'Αδειτῆς, πού εἶχαν κι αὐτοί τόν Ὄλυμπο καί τόν 'Ελικώνα καί τόν Παρνασσό τους, τό ψηλό βουνό Μερόη.

'Ο μεγαλύτερος Θεός τοῦ 'Ινδικοῦ Δωδεκάθεου εἶναι ὁ Ἴνδρας, ὁ Θεός τοῦ κεραυνοῦ, πού ὅπως βλέπουμε εἶναι ὁ ἴδιος μέ τόν δικό μας τό Δία.

'Ο δικός μας ὁ Τιτάνας Ἄτλαντας κρατοῦσε στούς ὤμους του τή γῆ. Λοιπόν τό ἴδιο ἐντελῶς πρᾶγμα ἔκανε καί ὁ ἀρχηγός τῶν 'Ινδῶν Γιγάντων, ὁ Σέσας.

---

1. Κεφ. Ι΄ἐδ. 32, 33. Μετάφρ. Τ.Τ. Βρατσάνου σελ. 62.

Ὁ δικός μας ὁ Θεός τῶν νερῶν, ὁ Ποσειδώνας,εἶναι συνάδελφος τοῦ 'Ινδοῦ Βαρούνα, εἶχαν καί οἱ δυό τήν ἴδια ἐντελῶς δικαιοδοσία.

Τό ἴδιο καί ὁ Ἥφαιστος εἶναι συνάδελφος τοῦ 'Ινδοῦ Παβακᾶ, ὁ Ἄρης τοῦ μεγάλου στρατηγοῦ-Θεοῦ Σχάνδα, καί ὁ Πλούτωνας τοῦ 'Ινδοῦ Θεοῦ Γιάμα.

'Αλλά καί ὁ 'Απόλλωνας,ὁ Θεός τῆς Μουσικῆς, ἔχει τόν ἀντίστοιχο συνάδελφό του στό 'Ινδικό Πάνθεο, τό Σιτραράτα, καί ὅπως ὁ πρῶτος ἔχει τό ἐπιτελεῖο του ἀπό Μοῦσες καί Νύμφες καί Σατύρους,ἔτσι καί ὁ δεύτερος ἔχει τούς Γκαντάρβες του.

Οὔτε ὁ Μίνωας ὅμως δέ λείπει ἀπό τό 'Ινδικό Πάνθεο, ὅπου ὁ ἀντίστοιχός του εἶναι ὁ 'Αριαμάν, καί ἀκόμα καί ὁ Θεός Πλοῦτος ἔχει κι αὐτός τόν ἀντίστοιχό του, τόν 'Ινδό Κουβέρα.

Ἄν ἐρευνήσουμε προσεκτικά θά ἰδοῦμε ὅτι οὔτε ἕνας Θεός καί οὔτε μία Θεά τοῦ ἑνός Πανθέου δέν ἀπουσιάζει ἀπό τό ἄλλο. 'Εξετάζοντας γενικότερα τό ζήτημα παρατηροῦμε ὅτι ὅπως ἡ θρησκεία τῶν 'Αρχαίων προγόνων μας εἶχε τούς Δώδεκα Θεούς τοῦ 'Ολύμπου καί μιά σειρά κατώτερους Θεούς καί ἔπειτα τούς Ἡμίθεους καί τέλος τούς ἥρωες, τό ἴδιο ἀκριβῶς ἔχει καί ὁ 'Ινδουϊσμός, ἔχει δηλαδή μιά σειρά Κύριους Θεούς καί ἔπειτα ἄλλες σειρές κατώτερους, καί ἀκόμα κατώτερους καί ἡμίθεους καί ἥρωες, παρουσιάζει δηλαδή ὁλόκληρη τή συνέχεια τῆς κλίμακας τῆς ἐξελικτικῆς ἀνόδου τοῦ ἀνθρώπου πρός τή Θεότητα, ὅπως ἀκριβῶς κάνει καί ἡ θρησκεία τῶν 'Αρχαίων προγόνων μας.

Οὔτε ἡ μία οὔτε ἡ ἄλλη θρησκεία εἶναι εἰδωλολατρική, ὅπως συνηθίζουμε νά λέμε σήμερα, παρασυρμένοι ἀπό τόν ἐξωτερισμό τους πού εἶναι ὅμως ὁ μόνος πού μποροῦσε νά γίνει ἀντιληπτός ἀπό τή μεγάλη μάζα τῶν ὀπαδῶν τους στήν τότε ἐξελικτική κατάσταση τῆς ἀνθρωπότητας. Ὁ ἐσωτερισμός ὅμως καί τῶν δύο θρησκειῶν, ὅπως καί κάθε ἄλλης θρησκείας, δέν εἶναι διόλου διαφορετικός ἀπό καμιά ἄλλη θρησκεία καί συμφωνεῖ ἀπόλυτα μέ τίς ἀπόψεις τῆς θεοσοφίας ἤ ἄν θέλετε τῆς 'Αρχαίας Σοφίας.

Καί τώρα ἄς μή χάσουμε τήν εὐκαιρία νά ποῦμε ἀκόμα ὅτι ἡ σύντομη σύγκριση τῆς ἐξωτερικῆς ἐμφάνισης τῶν δύο θρησκειῶν πού ἐκάμαμε μᾶς βεβαιώνει τήν ἀλήθεια πού πολλοί ἀπό μᾶς δέν καταδεχόμαστε νά παραδεχτοῦμε, ὅτι δηλαδή ἡ ρίζα τοῦ μεγάλου 'Ελληνικοῦ πολιτισμοῦ, πού φώτισε κι ἀκόμα φωτίζει τόν κόσμο, βρίσκεται στίς 'Ινδίες, τήν κοιτίδα αὐτή τῆς 'Αρείας φυλῆς μας, καί ὅτι δέν εἶναι ἁπλά λόγια χωρίς σημασία τό

ΕΞ ΑΝΑΤΟΛΩΝ ΤΟ ΦΩΣ

Τ. Τ. Βρατσάνος

ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ

Πάτερ ἡμῶν.

Αὐτές οἱ δυό λέξεις διατυπώνουν ἕνα ὁλόκληρωμένο καί καλά καθορισμένο σύστημα θεολογίας, γιατί καθαρά καί ξάστερα ἐκφρά - ζουνε τή φύση καί τό χαρακτήρα τοῦ Θεοῦ. Συνοψίζουν τήν 'Αλή - θεια τοῦ "Οντος. Μᾶς λένε ὅλα ὅσα χρειάζεται νά ξέρει ὁ ἄνθρω - πος γιά τό Θεό, γιά τόν ἑαυτό του καί τό διπλανό του. Κάθε σχό- λιο δέ θά ἔκανε παρά νά μπερδέψει τό ἀληθινό νόημα πού περιέχε- ται σ'αὐτό τό κείμενο. 'Ο "Ολιβερ Οὐέντελ Χόλμς (**Oliver Wendell Holmes**) ἔλεγε: ""Ολη μου τή θρησκεία τήν περιέχουν τά πρῶτα λόγια τῆς Κυριακῆς Προσευχῆς". Κ'οἱ περισσότεροι συμφωνοῦμε μ' αὐτόν.

"Ας προσέξουμε τούτη τήν καθαρή καί ἄμεση βεβαίωση: " Πάτερ ἡμῶν". Μέ τήν ἔκφραση αὐτή ὁ 'Ιησοῦς καθορίζει μιά φορά γιά πάντα πώς ἡ σχέση τοῦ Θεοῦ μέ τόν ἄνθρωπο εἶναι σχέση πατέρα μέ παιδί. 'Ο Θεός λοιπόν δέν εἶναι κεῖνος ὁ σκληρός καί ἀδυσώπητος τύραννος πού τόσο συχνά μᾶς εἰκονίζει ἡ θεολογία, ὁ δεσπότης ὁ ἀνατολίτης πού κυβερνάει σκλάβους ποταπούς. Ξέρουμε πώς οἱ γο - νεῖς, ὅποια ἐλαττώματα κι'ἄν ἔχουν ἀπό ἄλλες πλευρές, κάνουν γιά τά παιδιά τους ὅ,τι μποροῦν. 'Ο γονιός ὁ ἀφύσικος ἀποτελεῖ ἐ- ξαίρεση τόσο σπάνια, ὥστε στιγματίζεται. 'Ο 'Ιησοῦς θά μᾶς ξα - ναπεῖ ἀργότερα: "Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροί ὄντες, οἴδατε δόματα ἀ - γαθά διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ Πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθά τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;" Κ'ἔτσι ἀρχίζει τήν προσευχή ἐκφράζοντας τήν ἐξαίρετη πατρότητα τοῦ Θεοῦ.

Καθορίζοντας τή φύση τοῦ Θεοῦ καθορίζει συνάμα καί τή φύση τοῦ ἀνθρώπου, γιατί ἄν ὁ ἄνθρωπος εἶναι γιός τοῦ Θεοῦ, πρέπει ἀναγκαστικά νά ἔχει τήν ἴδια φύση μέ τόν πατέρα του. Ποτέ δέ δημιουργεῖ κανένας κάτι πού νά μήν εἶναι σύμφωνο μέ τόν ἑαυτό του. Αὐτό εἶναι νόμος παγκόσμιος. Βγάζει κρίνους ἡ τριανταφυλ - λιά ἤ πουλάρι ἡ ἀγελάδα; Κι'ἀφοῦ εἶναι Πνεῦμα ὁ Θεός, πρέπει νά εἶν'ὁ ἄνθρωπος πάνω ἀπ'ὅλα Πνεῦμα, ὅσο κι'ἄν τά φαινόμενα δεί - χνουν τό ἀντίθετο. "Ας σταθοῦμε ἐδῶ μιά στιγμή κι'ἄς σκεφτοῦμε τήν τεράστια πρόοδο πού ἔχουμε πραγματοποιήσει. Δέν εἶν' ὁλοφά- νερο πώς βάλαμε στή μπάντα μεμιᾶς ὅλα τά μπερδέματα τῆς θεολο - γίας τῆς παλιᾶς μέ τό Θεό της τόν ἐκδικητή, μέ τίς ψυχές της τίς προορισμένες ἀπό τό Θεό νά σωθοῦν, μέ τή φωτιά της τήν αἰώνια καί μ'ὅλα κεῖνα τά ἀπαίσια σύνεργα πού ἔχουν ἐπινοήσει οἱ ἀρρω- στημένες καί ταραγμένες φαντασίες; 'Ο Θεός ὑπάρχει. Καί ὁ Αἰώ - νιος, ὁ Παντοδύναμος, ὁ "Πανταχοῦ Παρών" εἶναι ὁ πατέρας τῆς ἀνθρωπότητας ὁ γεμάτος ἀγάπη γι'αὐτή.

"Αν τό συλλογιστοῦμε αὐτό τό πράμα ἀρκετόν καιρό ὥστε νά τό

καταλάβουμε, οἱ περισσότερες δυσκολίες μας θά ἐξομαλυνθοῦν καί οἱ σωματικοί μας πόνοι θά ἐξαφανισθοῦν. Γιατί οἱ ρίζες τους εἶναι στερεωμένες στό φόβο. Ἄν μερικά μόνο καταλαβαίναμε πώς ἡ Παντοδύναμη Σοφία εἶναι ἕνας ζωντανός πατέρας, ἕνας πατέρας πού μᾶς ἀγαπάει, οἱ περισσότεροι φόβοι μας θά διαλύονταν. Ἄν μπορούσαμε πέρα γιά πέρα νά τό καταλάβουμε, ὅ,τι ἀρνητικό ὑπάρχει στή ζωή μας θά ἐξαφανιζότανε καί ἡ τελειότητα τῆς ζωῆς μας θά ἦταν ἡ ἀπόδειξη τῆς τελειότητας τῆς πνευματικῆς κατάστασης. Βλέπουμε τώρα γιατί ὁ Ἰησοῦς τήν ἀρχίζει ἔτσι τήν Προσευχή.

Ἄς σημειώσουμε ἔπειτα πώς δέ λέει "Πάτερ μου", πώς λέει "Πάτερ ἡμῶν". Κι'αὐτό ὁλοφάνερα σημαίνει πώς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀδελφοί. Ἀφοῦ εἶναι ὅλοι παιδιά τοῦ ἴδιου Πατέρα, δέν ὑπάρχουν οὔτε Ἕλληνες οὔτε Ἑβραῖοι , οὔτε ἀφεντικά οὔτε σκλάβοι , οὔτε διαλεγμένοι γιά τόν παράδεισο οὔτε κολασμένοι. Ὁ Ἰησοῦς, σέ τούτη τή δεύτερη βεβαίωση, βάζει τέρμα σέ ὅλες τίς παράλογες ἀξιώσεις τίς σχετικές μέ τή διαλεχτή φυλή ἤ μέ τήν ἀνωτερότητα τῆς μιᾶς ὁμάδας ἀπ'τήν ἄλλη. Διαλύει τήν αὐταπάτη πώς οἱ ἄνθρωποι πού ἀνήκουν σ'ἕνα ὁρισμένο ἔθνος, σέ μιά ὁρισμένη τάξη ἤ παράδοση εἶν'ἀνώτεροι ἀπ'τούς ἄλλους. Αὐτή ἡ πίστη στήν ὑπεροχή τῆς ὁμάδας ὅπου ἀνήκεις, στήν ὑπεροχή τοῦ "κοπαδιοῦ", ὅπως λένε οἱ ψυχολόγοι, εἶναι μιά αὐταπάτη πού μεγάλη τάση ἔχουν πρός αὐτή οἱ ἄνθρωποι. Μά ὁ Ἰησοῦς καθόλου δέν τήν ἐπιτρέπει. Διδάσκει πώς ἐκεῖνο πού δίνει στόν ἄνθρωπο τή θέση του εἶναι ἡ ποιότητα τῆς ἀτομικῆς ψυχῆς καί πώς σημασία ἔχει νά βρίσκεται ὁ ἄνθρωπος στό δρόμο τῆς πνευματικότητας, κι'ὄχι σέ ποιά ὁμάδα ἀνήκει.

Τέλος ἡ ἔκφραση "Πάτερ ἡμῶν" δείχνει πώς πρέπει νά προσευχόμαστε γιά ὅλη τήν ἀνθρωπότητα κι'ὄχι μονάχα γιά μᾶς. Ὅποιος μαθαίνει νά ζεῖ στό πνευματικό ἐπίπεδο θά ἔπρεπε μιά φορά τουλάχιστο τήν ἡμέρα νά σκεφτεῖ τήν Ἀλήθεια τοῦ Ὄντος στό ὄνομα τῆς ἀνθρώπινης φυλῆς, ἀφοῦ κανένας μας δέ ζεῖ γιά τόν ἑαυτό του οὔτε καί πεθαίνει γιά τόν ἑαυτό του. Εἴμαστε στ'ἀλήθεια μέλη ἑνός καί μόνου σώματος κι'αὐτό τό πράμα ἔχει ἔννοια πολύ πιό κυριολεκτική ἀπ'ὅ,τι ἔχουμε τήν τάση νά πιστεύουμε.

Ἔτσι λοιπόν βλέπουμε πώς σέ τοῦτα τά δυό λόγια τά τόσο ἁπλά, τά τόσο ἀθῶα φαινομενικά, ἔκρυψε ὁ Ἰησοῦς μιά ἐκρηκτική ὕλη πνευματική, προορισμένη νά καταστρέψει ὅλα τά συστήματα πού καθιερώθηκαν ἀπό τόν ἄνθρωπο καί πού κρατοῦν αἰχμάλωτη τήν ἀνθρωπότητα.

Ἔμμετ Φόξ (**Emmet Fox**), σύγχρονός μας ἰρλανδοαμερικανός συγγραφέας. Ἀπό τό βιβλίο του "Ἡ ἐπί τοῦ Ὄρους Ὁμιλία καί ἡ Κυριακή Προσευχή". Μετάφρ. Κώστα Πάγκαλου

---

1. Σημ. μετ. Βλ. Ρωμ. κεφ. ι΄ ἐδ. 12, Α΄ Κορ. κεφ. ιβ΄ ἐδ. 13, Γαλ. κεφ. γ΄, ἐδ. 28, Κολοσ. κεφ. γ΄ ἐδ. 11.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΚΑΟΥΤΑΜΑ

ΑΙ ΝΟΘΕΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΙΣΜΟΥ

Ἡ θεολογική ἀδιαφορία τῶν μεγάλων διδασκάλων τῆς Ἀνατολῆς, οἱ ὁποῖοι δέν ἔλεγον οὔτε ναί οὔτε ὄχι εἰς τάς πίστεις καί λατρείας τῶν πατροπαραδότων θεῶν, ἡ ἀνεξιθρησκεία των, ἐπέτρεψεν ἐπινοηθείσας ἑρμηνείας, συσσωρεύσεις λειτουργικῶν καί νόθευσιν τῆς ἀρχικῆς διδασκαλίας των. Τό ἴδιο πνεῦμα ὑπῆρχε καί εἰς τούς Ἀθηναίους φιλοσόφους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐλεύθεροι ἀπό θεολογικῆς ἀπόψεως. Ὁ Σωκράτης δέν ἐδυσκολεύετο νά ὑποκλιθῆ εὐλαβῶς ἐμπρός εἰς ὁποιανδήποτε θεότητα ἤ νά προσφέρη τυπικῶς εἰς αὐτήν θυσίαν διατηρῶν τάς ἀτομικάς του ἰδέας καί πεποιθήσεις. Ἡ στάσις αὐτή ἦτο τελείως ἀντίθετος πρός τήν πνευματικήν κατάστασιν ἡ ὁποία διεμορφώνετο εἰς τάς ἰουδαϊκάς κοινότητας τῆς Ἰουδαίας, τῆς Αἰγύπτου καί τῆς Βαβυλωνίας καί εἰς τήν ὁποίαν ἡ ἰδέα τοῦ ἑνός καί μόνου Θεοῦ κατεῖχε τήν δεσπόζουσαν θέσιν. Καί αὐτή ἡ ἀγρία μισαλλοδοξία τοῦ ἰουδαϊκοῦ πνεύματος, ἡ ὁποία δέν ἀνείχετο καμμίαν κρυφήν πίστιν εἰς τήν μαγείαν ἤ τά ἀρχαῖα ἔθιμα ἤ ὁποιανδήποτε θυσίαν εἰς τόν θεόν-βασιλέα[1] καί ἐπίστευεν εἰς ἕνα παντοδύναμον, αὐστηρόν καί ζηλότυπον Θεόν, ἔκαμεν ὥστε ἡ πίστις αὐτοῦ νά παραμείνη κατ' οὐσίαν σαφής καί ἀναλλοίωτος.

Ὅπως εἴπαμεν, δέν συνέβη τό ἴδιον μέ τάς τρεῖς θρησκείας, τόν Βουδδισμόν, τόν Ταοϊσμόν καί τόν Κομφουκισμόν, αἱ ὁποῖαι δέν εἶχον τήν αὐστηρότητα καί τήν μισαλλοδοξίαν τοῦ ἰουδαϊκοῦ πνεύματος. Τοιουτοτρόπως αἱ νέαι πίστεις ἐμολύνοντο ἀπό τάς νόσους τῶν διεφθαρμένων θρησκειῶν τάς ὁποίας ἐζητοῦσαν νά ἀντικαταστήσουν, καί ἀπό αὐτάς παρέλαβον τά εἴδωλα, τούς ναούς, τούς βωμούς καί τά θυμιατήρια.

Τό Θιβέτ σήμερον εἶναι χώρα εἰς τήν ὁποίαν ἐπικρατεῖ ἀποκλειστικῶς ὁ Βουδδισμός, ἐν τούτοις ἐάν ἦτο δυνατόν νά ἐπανέλθη ὁ Γκαουτάμα εἰς τήν γῆν, θά ἠδύνατο νά περιέλθη τό Θιβέτ ἀπό ἄκρου εἰς ἄκρον χωρίς νά συναντήση πουθενά τήν διδασκαλίαν του. Θά εὕρισκεν ἐνθρονισμένον τόν ἀρχαιότερον τύπον τοῦ ἀνθρωπίνου δεσπότου, τόν θεόν-βασιλέα, τόν Δαλάϊ-Λάμαν, τόν "Ζωντανόν Βούδδαν". Εἰς τήν Λάσσαν θά εὕρισκε πελώριον ναόν γεμάτον ἀπό ἱερεῖς, ἡγουμένους καί λάμας - αὐτός τοῦ ὁποίου τά μόνα κτίρια ἦσαν καλύβαι καί ὁ ὁποῖος δέν ἐχειροτόνει ἱερεῖς. Ὑπεράνω ὑψηλοῦ βωμοῦ θά ἔβλεπε πελώριον χρυσοῦν εἴδωλον, τό ὁποῖον θά ἐμάνθανεν ὅτι λέγεται "Γκαουτάμα Βούδδας". Θά ἤκουε λειτουργίας

---

1. Εἰς τήν Κίναν ὁ αὐτοκράτωρ ἤ ὁ βασιλεύς ἐθεωρεῖτο "Υἱός Θεοῦ καί ἐτελοῦσαν εἰς αὐτόν θυσίας.

ψαλλομένας πρό τῆς θεότητος αὐτῆς καί θά ἤκουε νά ψιθυρίζωνται εἰς ἀπάντησιν κατά τήν διάρκειαν αὐτῶν ἐντολαί, αἱ ὁποῖαι θά τοῦ ἦσαν ἀμυδρῶς γνωσταί. Κώδωνες, θυμίαμα, γονυκλισίαι θά ἔπαιζον τό μέρος των εἰς τάς ἐκθαμβωτικάς αὐτάς ἱερουργίας. Εἴπαμεν ὅτι εἶναι πλέον εὔκολον εἰς τούς ἀνθρώπους νά ἐκτελοῦν τούς τύπους, νά λατρεύουν μίαν θεότητα ἤ ὑπερφυσικάς δυνάμεις καί νά προσπαθοῦν νά ἀπαλλαγοῦν ἀπό τά δεινά τῆς γηίνης ζωῆς, παρά νά συλλάβουν τήν ἰδέαν τῆς καθαρᾶς ἀπολυτρώσεως ἀπό τόν ἴδιον τόν ἑαυτόν των. Καί τότε ὁ Γκαουτάμα θά ἀντελαμβάνετο ὅτι εἰς ὅλας αὐτάς καί ἄλλας ἀμετρήτους τελετουργίας εἶχε μεταβάλει ὁ κόσμος τήν διδασκαλίαν του. Ὑπό τήν ψευδῆ αὐτήν λάμψιν ἦτο ἡ Ἀρία Ὁδός, ἡ ὁποία ὡδηγοῦσεν εἰς τήν γαλήνην τῆς ψυχῆς.

Ἡ ἰδέα τῆς ἐπαγγελίας ἔδωκεν εἰς τόν Ἰουδαϊσμόν ἰδιότητα τήν ὁποίαν καμμία ἄλλη θρησκεία προγενεστέρα ἤ σύγχρονος δέν εἶχε νά ἐπιδείξη. Κατέστησε τόν Ἰουδαϊσμόν ἱστορικόν καί δραματικόν. Πρέπει νά ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ Ἰουδαϊσμός εἰς τάς πρώτας αὐτοῦ φάσεις παρέμεινε σχεδόν ξένος πρός τάς ψυχάς τῶν ἀνθρώπων. Τούς ἄφησε νά μείνουν φιλήδονοι, φιλάργυροι καί δεισιδαίμονες. Ἐξ αἰτίας ὅμως τῆς ἐπαγγελίας τήν ὁποίαν ἔδιδεν εἰς αὐτούς περί τῆς ἐλεύσεως θείου ὄντος διά νά τούς ὁδηγήση εἰς τήν ἐκτέλεσιν θείων σκοπῶν, παρέμεινεν, ἐν σχέσει πρός τόν Βουδδισμόν, ζωντανός καί ἐνέπνεε θάρρος, ὅπως ἕνα κοπτερόν ξίφος.

(Συνεχίζεται)

Χ. Τζ. Οὐέλς (H.G. Wells). Ἀπό τήν "Παγκόσμιον Ἱστορίαν"
Μετάφρ. Σ. Μητσοῦ ἐπεξεργασία Νίτσας Ξύνδα

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΕΙΡΗΝΗ

Ἡ ἀληθινή εἰρήνη εἶναι κείνη πού γεννιέται στίς ψυχές ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἀναγνωρίσουνε τή συγγένειά τους, τήν ἑνότητά τους μέ τό Σύμπαν καί μ'ὅλες τίς Δυνάμεις του, ὅταν ἀναγνωρίσουν ὅτι στό κέντρο τοῦ Σύμπαντος κατοικεῖ τό Μεγάλο Πνεῦμα κι ὅτι στήν πραγματικότητα τό κέντρο αὐτό βρίσκεται παντοῦ, βρίσκεται μέσα στόν καθένα μας. Ἡ εἰρήνη πού γίνεται ἀνάμεσα σέ δυό ἄτομα, ἡ εἰρήνη πού κλείνει ἀνάμεσα σέ ἔθνη ἀντιφεγγίσματα εἶναι τῆς εἰρήνης τῆς πραγματικῆς καί τίποτα ἄλλο. Δέ μπορεῖ ποτέ νά ὑπάρχει εἰρήνη ἀνάμεσα σέ ἔθνη ὅσο δέν ξέρουνε πώς ἡ εἰρήνη ἡ ἀληθινή βρίσκεται στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων.

Χεχάκα Σάπα, ἐρυθρόδερμος σοφός. Ἀπό τό βιβλίο "Οἱ μυστικές ἱεροτελεστίες τῶν Ἰνδιάνων Σιού". Ἀπόδ. Μαρ. Οἰκονόμου

ΜΑΚΑΡΙΟΙ ΟΙ ΕΙΡΗΝΟΠΟΙΟΙ

"Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί˙ὅτι αὐτοί υἱοί Θεοῦ κληθήσονται

Δίδαγμα ἀνεκτίμητης ἀξίας γιά τήν τέχνη τῆς προσευχῆς. Ἡ προσευχή-πρέπει νά τό μάθουμε καλά- εἶναι τό μόνο μέσο γιά νά ἐπικοινωνοῦμε μέ τό Θεό. Στήν πρώτη ἐξέταση αὐτός ὁ Μακαρισμός μπορεῖ νά φανεῖ στόν ἐπιπόλαιο ἀναγνώστη σά μιά θρησκευτική γενίκευση, ἴσως καί σά μιά κοινοτοπία διατυπωμένη σέ ὕφος δογματικό, σάν ἐκεῖνες πού προτιμοῦν ὅσοι θέλουν νά προκαλέσουν ἐντύπωση στό ἀκροατήριό τους, ἀλλά πού στό βάθος δέν ἔχουν τίποτα τό πρωτότυπο νά ποῦν. Ὅμως πρέπει νάχουμε ὑπ'ὄψη μας ὅτι ἡ προσευχή εἶναι τό μόνο συντελεστικό μέσο γιά νά φέρει ἀλλαγή, μέ τήν ἀπόλυτη σημασία τῆς λέξης, γιατί ἡ προσευχή εἶναι τό μόνο πρᾶγμα πού μεταμορφώνει ἀληθινά τήν προσωπικότητά μας. Ὅταν συμβεῖ αὐτή ἡ ἐσωτερική ἀλλαγή, γινόμαστε ἄλλοι ἄνθρωποι καί, σά συνέπεια, ἐνεργοῦμε μέ τρόπο διαφορετικό˙ μ'ἄλλα λόγια παύουμε νά εἴμαστε οἱ παλαιοί ἄνθρωποι. Ἡ ἀλλαγή πού πετυχαίνουμε ὕστερ'ἀπό κάθε προσευχή εἶναι ἴσως ἀνεπαίσθητη, ὅμως πραγματικά γίνεται ἀλλαγή, γιατί εἶναι ἀδύνατο νά προσευχηθεῖς καί νά μή γίνεις κάπως διαφορετικός. Ἄν ὁ ἄνθρωπος μποροῦσε νά συνειδητοποιήσει ὁλοκληρωτικά τήν Παρουσία τοῦ Θεοῦ, θά γινόταν μέσα του μιά τέτοια μεταβολή πού θάλλαζαν ὁλωσδιόλου οἱ συνήθειές του, οἱ ἀπόψεις του,οἱ σκοποί του, μέ μιά λέξη ὁλόκληρη ἡ ζωή του. Πολλά τέτοια παραδείγματα διαπιστώθηκαν, ὅπως οἱ προσχωρήσεις στό χριστιανισμό ἀπό ἄλλες θρησκεῖες, πού εἶναι αὐθεντικά γεγονότα. Καί ἡ ἀλλαγή πού προκαλεῖ ἡ προσευχή εἶναι τόσο ριζική ὥστε ὁ Ἰησοῦς τήν παρομοιάζει μέ μιά δεύτερη γέννηση. Γινόμαστε ὄντα διαφορετικά, ξαναγεννιόμαστε. Ἡ λέξη προσευχή σημαίνει κάθε μορφή ἐπικοινωνίας καί κάθε ἀπόπειρα ἐπικοινωνίας μέ τό Θεό, εἴτε γίνεται προφορικά εἴτε μονάχα μέ τή σκέψη. Ἡ προσευχή μπορεῖ νά εἶναι ἤ μιά βεβαίωση ἤ μιά ἐπίκληση (κάθε μιά ἀπό τίς δυό αὐτές μορφές τῆς προσευχῆς εἶναι καλή στό χρόνο της καί στόν τόπο της). Μπορεῖ νά γίνει διαλογισμός,ἡ εὐγενέστερη ὅμως ὄψη της εἶναι ἡ θεώρηση.

Ἄν δέν ξέρουμε νά προσευχόμαστε, τότε ὑποχρεωτικά σέ κάθε περίπτωση τῆς ζωῆς θά ἐκφράζουμε τήν προσωπικότητά μας. Αὐτό εἶναι τόσο ἀληθινό, ὥστε οἱ περισσότεροι φίλοι μας θά μποροῦσαν νά προμαντεύσουν τή γραμμή τῆς διαγωγῆς μας σέ κάθε κρίση πού θά μᾶς ἔβρισκε. Ἡ προσευχή ὅμως ἀλλάζοντας τό ἐγώ μας, μᾶς ἐπιτρέπει νά παρουσιάσουμε διαφορετικές ἀντιδράσεις.

Ὅταν ἡ προσευχή εἶναι ἀποτελεσματική, συνειδητοποιοῦμε τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ καί αὐτό εἶναι τό μυστικό πού φέρνει τή για-

τριά μας καί τή γιατριά τῶν ἄλλων, τό μυστικό πού δίνει τήν ἔμπνευση -καί ἡ ἔμπνευση εἶναι ἡ ζωή τῆς ψυχῆς - τό μυστικό πού μᾶς ἐπιτρέπει ν'ἀναπτυχθοῦμε πνευματικά. 'Αλλά γιά νά εἶναι ἀποτελεσματική ἡ προσευχή, πρέπει νά συνειδητοποιήσουμε τή θεία Παρουσία, πρέπει πρίν ἀπ'ὅλα νά φτάσουμε σέ κάποια εἰρήνη ἐσωτερική. Αὐτή τήν πραγματική εἰρήνη οἱ μυστικιστές τήν ἀποκαλοῦν γαλήνη καί ὅλο μᾶς ἐπαναλαμβάνουν ὅτι ἡ γαλήνη εἶναι τό κλειδί πού ἀνοίγει τήν πύλη πρός τήν Παρουσία τοῦ Θεοῦ. Μοιάζει μέ θάλασσα ἀρυτίδωτη σάν καθρέφτη, πού περιβάλλει τόν ὁλόλαμπρο θαμβωτικό θρόνο. Αὐτό δέ θά πεῖ ὅτι χωρίς γαλήνη δέ θά μπορούσαμε νά νικήσουμε τίς μεγάλες δυσκολίες μέ τήν προσευχή. Χωρίς ἀμφιβολία μποροῦμε νά τό κατορθώσουμε. Ὅσο μεγαλύτερες φροντίδες ἀντιμετωπίζουμε, τόσο περισσότερο χρειάζεται νά προσευχόμαστε καί νά συγχωροῦμε. 'Αλλά γιά νά προοδεύσουμε πραγματικά στό πνευματικό ἐπίπεδο, εἶναι ἀπαραίτητο νά φτάσουμε στή γαλήνη. Γι'αὐτή μιλάει ὁ 'Ιησοῦς, ὅταν κάνει ὑπαινιγμό στήν ἀνείπωτη εἰρήνη.

Οἱ εἰρηνοποιοί τοῦ Μακαρισμοῦ εἶναι κεῖνοι πού κατεργάζονται αὐτή τήν ἀληθινή εἰρήνη στό βάθος τῆς ψυχῆς, γιατί αὐτοί ὑπερπηδοῦν τά ἐμπόδια καί γίνονται ὄχι δυναμικά ἀλλά πραγματικά "υἱοί τοῦ Θεοῦ". Αὐτή ἡ πνευματική κατάσταση εἶναι ὁ σκοπός πού ἐπιδιώκει ὁ 'Ιησοῦς σ'ὅλες του τίς ὁδηγίες πού μᾶς δίνει καί στήν ἐπί τοῦ Ὄρους Ὁμιλία καί σέ ἄλλες περιπτώσεις. "Σᾶς ἀφήνω τήν εἰρήνη μου, σᾶς δίνω τήν εἰρήνη μου. Ἡ καρδιά σας ἄς μήν ταράσσεται, ἄς μή φοβᾶται". Ὅσο διαρκεῖ ἡ ἀνησυχία, ἡ μνησικακία ἤ μιά κατάσταση πού μᾶς βασανίζει, δηλαδή ὅσο μᾶς λείπουν ἡ γαλήνη, ἡ εἰρήνη, δέ μποροῦμε νά πετύχουμε μεγάλα ἀποτελέσματα. Κάθε συγκέντρωση τοῦ πνεύματος ἀπαιτεῖ κάποιο βαθμό γαλήνης.

Δέ χωράει ἀμφιβολία ὅτι εἶναι ἄξιος κάθε ἐπαίνου ὁ εἰρηνοποιός ἐκεῖνος πού κατασιγάζει τίς διαμάχες τῶν ἄλλων. Ὅμως, ὅπως τό ξέρουν οἱ ἄνθρωποι πού εἶναι προικισμένοι μέ πρακτικό πνεῦμα, αὐτό εἶναι ἐξαιρετικά δύσκολο. Ὅταν ἀνακατώνεται κανείς στούς καυγάδες τῶν ἄλλων κατορθώνει πιό συχνά νά χειροτερεύει τά πράγματα παρά νά τά καλυτερεύει. Ἡ προσωπική μας γνώμη καθοδηγεῖ σχεδόν πάντα τίς προσπάθειές μας καί σπάνια μιά προσωπική γνώμη εἶναι σ'ὅλη τή γραμμή σωστή. Ἄν καταφέρουμε νά πείσουμε τούς ἀντίπαλους νά ἐξετάσουν καί πάλι τίς αἰτίες τῶν προστριβῶν τους, ἀφοῦ ὅμως τοποθετηθοῦν σέ ἄλλη ἄποψη, οἱ προσπάθειές μας δέ θά εἶναι ἀνώφελες. 'Αλλ'ἄν φτάσουμε σ'ἕνα συμβιβασμό πού οἱ ἀντίπαλοι τόν δέχονται μονάχα ἀπό συμφέρον ἤ ἀπό πίεση, τότε πραγματοποιήσαμε μιά ἁπλή ἐπιπόλαιη συμφιλίωση. Δέν ὑπάρχει ἀληθινή εἰρήνη παρά ὅταν οἱ ἀνταγωνιστές ἔχουν ἱκανοποιηθεῖ καί ἔχουν συγχωρήσει.

Ὅταν κατανοοῦμε τή δύναμη τῆς προσευχῆς, γινόμαστε ἱκανοί νά κατευνάσουμε ὁριστικά πολλές συγκρούσεις καί πολύ συχνά χωρίς νά χρειαστεῖ κάν νά μιλήσουμε. Ἡ σιωπηλή σκέψη τῆς Παντοδύναμης Σοφίας καί τῆς Παντοδύναμης Ἀγάπης διαλύει χωρίς νά τό καταλάβουμε ὅλες τίς αἰτίες κάθε διαμάχης. Τότε τό καλύτερο ἐπιχείρημα γιά ὅλους τούς ἀντιδίκους καί πού ἁρμόζει περισσότερο σ'ὅλους τούς ἐνδιαφερομένους παίρνει συγκεκριμένη μορφή, χάρη στή σιωπηλή ἔκφραση τοῦ Λόγου.

Ἔμμετ Φόξ (**Emmet Fox**). Ἀπό τό βιβλίο του "Ἡ ἐπί τοῦ Ὄρους Ὁμιλία καί ἡ Κυριακή Προσευχή". Μετάφρ. Κώστα Πάγκαλου

Η ΟΔΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΓΑΛΗΝΗΝ

Πῶς εἰμπoροῦμεν σύ, ἐγώ καί ὅλοι οἱ συνάνθρωποί μας ἐν μέσῳ τοῦ κόπου καί τῶν δυσκολιῶν τῆς συγχρόνου ζωῆς νά εὕρωμεν εὐθυμίαν τῆς καρδίας καί τοῦ πνεύματος;

Ἡ Θεοσοφία ἀπαντᾶ ὅτι ἠρεμία τῆς ψυχῆς δύναται νά ἀποκτηθῇ διά τῆς πραγματικῆς κατανοήσεως τῆς ἐννοίας καί τοῦ σκοποῦ τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Ποῖος εἶναι ὁ σκοπός καί ποία ἡ ἔννοια τῆς ζωῆς μας; Διατί εἴμεθα ἐδῶ; Ἡ Θεοσοφία ἀπαντᾶ ἁπλά καί καθαρά, εὐκολονόητα: Ἐξέλιξις πρός τήν τελειότητα. Ἡ ζωή δέν εἶναι ἄσκοπος, εἶναι σκόπιμος. Ἀναπτύσσει ἡμᾶς τούς ἀνθρώπους κατά φυλάς καί κατά ἄτομα μέχρι τοῦ σημείου τελείου ἀνθρωπισμοῦ. Ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἀνθρώπου εἰς ὅλον καί μεγαλύτερα ὕψη εἶναι ὁ σκοπός τῆς ὑπάξεώς του, "ἕνα πολύ ἀπομεμακρυσμένον θεϊκόν γεγονός,πρός τό ὁποῖον τείνει ὅλη ἡ πλάσις", καθώς ἔλεγεν ὁ **Tennyson**.

Τό ἀθάνατον Ἐγώ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι Θεός ἐν τῷ γίγνεσθαι καί ἡ μέλλουσα Λαμπρότης του, Σοφία καί Δύναμις εἶναι τελείως ἀπεριόριστοι. Οὕτως ἔχει ἡ Θεοσοφική ἀπάντησις εἰς τήν ἐρώτησιν ἐπί τῆς τελικῆς τύχης τοῦ ἀνθρώπου, δι'αὐτήν τήν ἐποχήν. Ὅταν αὐτήν τήν ἀναγνώρισιν πράγματι ἐπεξεργασθῶμεν καί ἐφαρμόσωμεν εἰς τήν ζωήν, τότε τό πνεῦμα ἔχει ἠρεμίαν καί ἡ καρδία γίνεται εὔθυμη. Ἡ Θεοσοφία ὁδηγεῖ ἐπίσης καί εἰς ἄλλην μίαν σκέψιν: Ὁ σκοπός τῆς ἀνθρωπίνης τελειότητος ἔχει ἤδη φθάσει διά μερικούς προωδευμένους ἀνθρώπους. Αὐτοί οἱ τέλειοι ἄνθρωποι θά ὀνομασθοῦν Λυτρωταί,**Rishis** , **Mahatmas**, Μαθηταί ἤ Διδάσκαλοι τῆς σοφίας. Αὐταί αἱ ὑπεράνθρωποι ὀντότητες εἶναι συγκεντρωμέναι εἰς μίαν μεγάλην Ἀδελφότητα καί ἐκδηλοῦνται ἐνίοτε ὡς ἀπόκρυφος Ἱεραρχία ἤ ἐσωτερική διακυβέρνησις τοῦ κόσμου. Θεωροῦνται ὡς πραγματικοί πνευματικοί Διδάσκαλοι καί ἐμπνευσταί τῆς ἀνθρωπότητος καί ἀποτελοῦν τήν ἐπιβλητικήν "Κοινότητα τῶν Δικαίων, τήν Μεγάλην Λευκήν Ἀδελφότητα τῶν μεγάλων Μυστῶν". Διά τόν καλῶς διδαχθέντα μαθητήν της Θεοσοφίας, ὄχι μόνον δέν ὑπάρχει ἀβεβαιότης εἰς

τήν παραδοχήν αὐτῶν, ἀλλ'ἀποτελοῦν ζῶσαν ἀλήθειαν. Οἱ Διδάσκαλοι εἶναι ζῶντες ὑπεράνθρωποι μετά τῶν ὁποίων οἱ ἄνθρωποι ἔρχονται εἰς στενήν ἐπαφήν καί διά τῆς δράσεώς των δύνανται μέσῳ τῆς Θεϊκῆς θελήσεως νά λαμβάνουν μέρος εἰς τήν γηίνην ζωήν.Καί εἰς ὡρισμένας περιπτώσεις εἶναι δυνατόν νά ἐπανέλθουν εἰς τό ὕψος εἰς τό ὁποῖον εὑρίσκονται.

Εἶναι οἱ Ἱεροφάνται καί οἱ μεγάλοι Μύσται τῶν βαθυτέρων Μυστηρίων. Αἱ ἐκεῖ ἐπιχειρηθεῖσαι λύσεις τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς ἀνεκαλύφθησαν ὑπ'αὐτῶν καί παρεδόθησαν εἰς τόν κόσμον. Ὁ καθείς ὁ ὁποῖος εἶναι εἰλικρινής καί ἄξιος ὑπηρέτης τῆς ἀνθρωπίνης φυλῆς δύναται νά λάβῃ αὐτήν τήν διδασκαλίαν καί νά τήν μεταδώσῃ κατόπιν εἰς τούς συνανθρώπους του.

Ὁ βαθμός τοῦ τελείου ἀνθρώπου ἀποκτᾶται δι' ἀλληλοδιαδόχων μετενσαρκώσεων ἐντός ὑλικῶν σωμάτων, τά ὁποῖα κατασκευάζονται ἐκ νέου κατά τήν πρό τῆς γεννήσεως περίοδον ἑκάστης ζωῆς. Εἶναι ἡ διδασκαλία τῆς ἐπαναγεννήσεως, ἡ ὁποία χρήζει ἰδιαιτέρας μελέτης. Δύναμαι μόνον νά εἴπω ἐδῶ ὅτι ἡ μετενσάρκωσις εἶναι ἡ μόνη πραγματική λογική ἐξήγησις ἐκείνων τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς τά ὁποῖα περιλαμβάνουν τήν ἐπιδίωξιν τῆς τελειότητος καί τήν δικαιοσύνην εἰς τήν ἀνθρωπίνην ζωήν. Τό τελευταῖον αὐτό πρόβλημα ἔχει ἰδιαιτέραν σπουδαιότητα, διότι ἄνευ τῆς μετενσαρκώσεως θά ἦτο ἡ ζωή ἐξαιρετικῶς ἄδικος, ἕν ἄνευ ἐλπίδος αἴνιγμα,ἄνευ δυνατῆς λύσεως. Διά τῆς διδασκαλίας τῆς ἐπανενσαρκώσεως διαχέεται ἐπί τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς πληθώρα φωτός.

Αἱ ἀλλεπάλληλοι ζωαί εἶναι ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι κατορθώνουν νά καταστήσουν δυνατήν τήν τελειοποίησιν, διότι αἱ πολλαπλαῖ ἀποκτηθεῖσαι πεῖραι αὐτῶν τῶν ἐπανειλημμένων ἐνσαρκώσεων εἶναι ἐπί τούτου καθωρισμέναι νά ἀποδεσμεύσουν τάς λανθανούσας δυνάμεις τοῦ ἐκτυλισσομένου Θεοῦ, τοῦ ἀνθρώπου˙ ἡ κάθε πεῖρα ἔχει ἰδιαιτέραν ἀξίαν διά τήν αὔξησιν εἰς Δύναμιν, Σοφίαν καί Γνῶσιν. Εἰς τάς τελευταίας βαθμίδας πρός τήν τελειότητα ἡ ἐνσάρκωσις δέν εἶναι πλέον ἀναγκαία. Τά περαιτέρω βήματα δύνανται νά πραγματοποιηθοῦν εἰς τό πνευματικόν πεδίον. Οὕτω ἀναγιγνώσκομεν εἰς τήν Καινήν Διαθήκην "Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτόν στύλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου καί ἔξω οὐ μή ἐξέλθῃ ἔτι ('Αποκ.'Ιωάν. γ΄12).

Ἑτέρα Θεοσοφική διδασκαλία ἐπιλαμβάνεται τῆς δικαιοσύνης εἰς τήν τύχην τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Ὅλαι αἱ γήιναι ἐνσαρκώσεις εἶναι στενῶς συνδεδεμέναι μέ τήν ἐξουσίαν τοῦ νόμου τῆς αἰτίας καί τῆς συνεπείας, τοῦ νόμου τῆς "ἐπαναφορᾶς τῆς ἰσορροπίας". Ὅλαι αἱ ἐνέργειαι, ὅλα τά αἰσθήματα καί ὅλαι αἱ σκέψεις παράγουν τάς ἰδικάς των, τάς εἰς αὐτάς ἁρμοζούσας ἀνταποδόσεις. Αἱ ἀνταποδόσεις αὗται εἶναι δυνατόν νά ἐπακολουθήσουν εὐθύς ἤ εἰς τό διάστημα τῆς ἰδίας ἐνσαρκώσεως ἤ ἀκόμη καί εἰς τάς ἀκολούθους ἐνσαρκώσεις."Ὁ γάρ ἐάν σπείρῃ ἄνθρωπος τοῦτο καί θερί-

σει" (Πρός Γαλάτας ϛ'7). Μέ τήν σανσκριτικήν λέξιν "Κάρμα" χαρακτηρίζεται ή ένέργεια αύτοῦ τοῦ αἰωνίου, ἀπροσώπου, ἀναλλοιώτου νόμου. Τό Κάρμα λειτουργεῖ κατά τόν ἀκόλουθον τρόπον: Έργα τά ὁποῖα γίνονται ἀπό ἀγάπην, ἐπιθυμίαν ἐξυπηρετήσεως καί ἀλτρουϊσμόν παράγουν χαράν καί αὔξησιν ἐλευθερίας πρός ἐξέλιξιν, ἀποτελέσματα τά ὁποῖα ἐνθαρρύνουν τόν ἐνεργήσαντα εἰς τήν ἐπανάληψιν αὐτῶν. Έργα τά ὁποῖα εἶχον ὡς κίνητρον τήν ἀποστροφήν, τήν ἀπληστίαν ἤ πλεονεξίαν, τόν ἐγωισμόν καί τήν σκληρότητα παράγουν πόνον καί αὔξησιν περιορισμοῦ τῆς ἐξελίξεως, τά ὁποῖα ἀποτρέπουν τόν δράστην ἀπό τήν ἐπανάληψιν τῶν αὐτῶν πράξεων. Ὁ βαθμός τῆς χαρᾶς ἤ τοῦ πόνου ἐξαρτᾶται ἀπό τήν ἔντασιν τοῦ ἀλτρουϊστικοῦ ἤ τοῦ ἐγωιστικοῦ κινήτρου, τό ὁποῖον εὑρίσκει εἰς τήν πρᾶξιν τήν ἔκφρασίν του.

Ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπόψεως ἐάν τόν κρίνωμεν δέν εἶναι οὔτε ἀνταπόδοσις τοῦ Θεοῦ οὔτε τιμωρία ἐρχομένη ἐκ τῶν ἄνω, οὔτε εἶναι ἀκόμη τυχαία δυσχέρεια ἤ περιπέτεια. Ἕκαστος πόνος ἐδημιουργήθη μόνος, ἐν τούτοις εἶναι προωρισμένος νά καταστήσῃ τόν δράστην προσεκτικόν εἰς τόν νόμον, ὁ ὁποῖος πληγώνει. Πόνος ὅστις συχνά φαίνεται σκληρός καί ἄδικος εἶναι εἰς τήν πραγματικότητα δίκαιος, εὐεργετικός καί μορφωτικός, χρήσιμος διά τόν σκοπόν καί τό τελικόν ἀποτέλεσμα. Αὐτή εἶναι ἡ λύσις τοῦ ἀνθρωπίνου προβλήματος τῆς δικαιοσύνης, ἰδίως ἡ ἀφορῶσα εἰς πόνους καί θλίψεις.

Εἰς τήν ἀνάπτυξιν τοῦ νόμου τοῦ Κάρμα πρέπει νά παραθέσωμεν καί τήν ἀρχήν τῆς μεταβολῆς τοῦ Κάρμα, τοῦ νόμου τῆς αἰτίας καί τοῦ ἀποτελέσματος. Ὅπως καί ἄν εἶχον αἱ ἐνέργειαί μας κατά τό παρελθόν εἰς ὡρισμένας βαθμῖδας, καλαί ἤ κακαί, αἱ ἀνταποδόσεις των οὐδέν ἀμετάβλητον πεπρωμένον παρουσιάζουν, οὐδέν νεκρόν βάρος ἀπό τοῦ ὁποίου νά μή ὑπάρχῃ ἄφεσις. Κατά τό διάστημα μεταγενεστέρων ἐνεργειῶν ἄτομα καί ἔθνη συνεχῶς περιορίζουν τήν δρᾶσιν τοῦ νόμου τοῦ Κάρμα. Κατά συνέπειαν παρελθοῦσαι ἐνέργειαι δέν παραλύουν οὔτε τά ἄτομα οὔτε τά ἔθνη. Οὐδέν εἶναι ἀνεπανορθώτως καθωρισμένον ὑπό τῆς τύχης, ὅσον καί ἄν ὑπῆρξε τό παρελθόν καλόν ἤ κακόν. Ὁ ἄνθρωπος δύναται νά κυριαρχήσῃ τῶν περιστάσεων καί ἐξ ἑκάστης πείρας νά δημιουργήσῃ μίαν ἀφετηρίαν νέας ἀπαρχῆς ὅσον καί ἄν βαρύνῃ τό παρελθόν ἐπ' αὐτοῦ.

Εἶναι μεγάλης σημασίας ἡ σκέψις ὅτι δυνάμεθα νά διαφύγωμεν τόν νόμον, ὅταν μάθωμεν νά ἐργαζώμεθα συμφώνως πρός αὐτόν. Διά τόν ἄγριον καί τόν κακοποιόν εἶναι ἐχθρός ὁ κρατικός νόμος, διότι τούς καταπιέζει περιορίζων τήν ἐκδήλωσιν τῶν ἀγρίων καί κακοποιῶν διαθέσεών των. Διά τούς πολιτισμένους ὅμως ἀνθρώπους ὁ ἴδιος νόμος εἶναι ἐχέγγυον ἀσφαλείας. Δέν εἶναι περιορισμός ἀλλά φύλαξ τῆς ἐλευθερίας. Καί αὐτό ἰσχύει ἐπίσης διά τόν καθολικόν νόμον τῆς αἰτίας καί τοῦ ἀποτελέσματος. Εἰς τούς ἐγωιστάς, τούς παρανόμους καί σκληρούς ἀνθρώπους φέρει ὡς ἀνταπόδοσιν μί-

αν ἀντίδρασιν ἰσοδυναμοῦσαν μέ τόν πόνον τόν ὁποῖον προεκάλε - σεν ἡ πρᾶξις αὐτῶν. 'Απεναντίας εἰς τούς ἐφαρμόζοντας εἰς τήν ζωήν τήν ἀγάπην, τήν ἀλληλοβοήθειαν καί τήν ἐξυπηρέτησιν ὁ νόμος τοῦ Κάρμα φέρει ὑγείαν, εὐτυχίαν καί ἐλευθερίαν.

῾Η ἀθάνατος ψυχή ἐνσαρκουμένη εἰς τήν θνητήν προσωπικότητα λαμβάνει συνεχῶς ἐπίγνωσιν τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐνεργείας τοῦ νόμου τοῦ Κάρμα καί ἀποκτᾶ ὀλίγον κατ'ὀλίγον γνῶσιν, σοφίαν, δύναμιν καί τελειοποίησιν τοῦ χαρακτῆρος. ῾Ο Βούδας αὐτό ἐννοοῦσε λέγων ὅτι ὁ Νόμος ὁδηγεῖ εἰς τήν χρηστότητα. Αὐτό ἔχει με - γάλην σημασίαν, διότι τά ἐκ τῆς πείρας κτηθέντα, γνῶσις, σοφία, δύναμις, χαρακτήρ, εἶναι ὁ μόνος ἀληθής καί αἰώνιος πλοῦτος. Εἶναι ὁ οὐράνιος θησαυρός, τόν ὁποῖον "οὔτε σής οὔτε βρῶσις ἀφανίζει", "κλέπται οὐ διορύσσουσι οὐδέ κλέπτουσι" (Ματθ. ϛ΄ 20). ῾Ο Κίπλινγκ λέγει ὀρθῶς: ῾Ο ἄνθρωπος δύναται νά στεφανωθῇ μέ ὅλας τάς ποικίλας ταινίας τῆς ἐπιτυχίας, ἐν τούτοις θά ριφθῇ ὡς νά ἦτο ἀχρεῖος εἰς τόν τάφον του. ῾Ο Ράσκιν πλησιάζει πολύ τήν πραγματικότητα. "Δέν ὑπάρχει ἄλλος πλοῦτος ἀπό μίαν ζωήν περικλείουσαν ὅλην τήν δύναμιν τῆς ἀγάπης, τῆς χαρᾶς καί τοῦ ἐνθουσιασμοῦ". ῾Η δρᾶσις τοῦ νόμου τῆς "ἐπανορθώσεως τῆς ἰσορροπίας" ἀποτελεῖ τήν μόνην ἐκ τῶν ἔξω προκύπτουσαν ἀνωτάτην δοκιμασίαν ἤ κρίσιν εἰς τήν ὁποίαν πάντοτε ὑπόκειται ὁ ἄνθρω - πος. ῾Ο ἄνθρωπος καθορίζει τήν ἰδίαν του τύχην διά τῶν ἰδίων του ἔργων καί ἐντός αὐτοῦ τοῦ νόμου εἶναι ἀπολύτως καί ἀπεριορίστως ἐλεύθερος. Αὐτό εἶναι ἡ κλείς τοῦ προβλήματος τῆς ἐλευθέρας βουλήσεως. ῾Ο ἄνθρωπος εἶναι πνευματικῶς ἐλεύθερος. Κάθε καθοδηγοῦσα αὐτόν, ἐκ τῶν προτέρων καθορισμένη μοῖρα εἶναι μόνον ἀπό τόν ἴδιον δημιουργημένη. Εἰς οὐδεμίαν ὑπόκειται πνευ - ματικήν ἤ οἱανδήποτε ἄλλην ἐξωτερικήν δύναμιν. Κάθε θρησκεία ἡ ὁποία ἐκ φόβου τιμωρίας ἤ ἐξ ἐλπίδος ἀμοιβῆς ἐπαναπαύεται ἐφ'ἑνός ἐξωτερικοῦ Θεοῦ εἶναι ψευδής. Εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον ὑπάρχει ἡ ἰδία αὐτοῦ ἀκαλλιέργητος θεϊκή Δύναμις, Σοφία καί Λαμπρότης. Διά τῆς θεϊκῆς παρουσίας ἐντός τοῦ ἑαυτοῦ του δύναται ὁ ἄνθρωπος νά φθάσῃ μέχρις ἐπιγνώσεως τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ ἐν παντί.

῞Ινα συνοψίσωμεν αὐτάς τάς Θεοσοφικάς σκέψεις:

῾Η τελείωσις εἶναι βεβαία διά πάντα ἄνθρωπον.

'Αλληλοδιάδοχοι ζωαί ἐπί τῆς γῆς δίδουν τόν διά τήν τελείωσιν ἀπαιτούμενον χρόνον καί τάς διά τήν τελείωσιν καταλλήλους εὐκαιρίας.

῾Ο Νόμος τῆς αἰτίας καί τῆς δράσεως ἐξασφαλίζει εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον τελείαν δικαιοσύνην.

Τζόφρυ Χόντσον (**Geoffrey Hodson**). 'Από τό γερμανικόν θεοσοφικόν περιοδικόν ""Αντυαρ" ῎Ετος ΙΔ΄ (1959), τεῦχος 2.
Μετάφρ. Χριστίνας Ι. Μαργαρίτη

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ

Ἡ ἐπιστήμη εἶναι γνῶσις ὀρθολογιστική, συμπερασματική καί πάντοτε ἔμμεση· εἶναι γνῶσις ἐξ ἀνακλάσεως. Ἡ μεταφυσική εἶναι γνῶσις ὑπέρ-ὀρθολογιστική, ἐνορατική καί ἄμεση. Αὐτή ἡ καθαρῶς πνευματική ἐνόρασις, πού ἄμα λείπη δέν ὑπάρχει ἀληθινή μεταφυσική, μέ καμμία δικαιολογία δέν ἐπιτρέπεται νά ἐξομοιωθῇ μέ τήν διαίσθησι, γιά τήν ὁποία κάνουν λόγο μερικοί φιλόσοφοι, διότι αὐτή ἡ τελευταία, ἀντίθετα πρός τήν πρώτη, εἶναι ὑπο-ὀρθολογιστική. Ὑπάρχει μιά πνευματική ἐνόρασις καί μιά διαίσθησις πού σχετίζεται μέ τίς αἰσθήσεις· ἡ πρώτη βρίσκεται πιό πάνω ἀπό τό λογικό ἀλλά ἡ ἄλλη βρίσκεται κάτω ἀπ'αὐτό· ἡ τελευταία δέν μπορεῖ νά συλλάβῃ ἄλλο τι παρά μόνον τόν κόσμον τῶν μεταβολῶν καί τοῦ γίγνεσθαι, δηλαδή τήν φύσιν, ἤ μᾶλλον ἕνα ἀπειροελάχιστο μέρος τῆς φύσεως· ἀπ'ἐναντίας, πεδίον τῆς πνευματικῆς ἐνοράσεως εἶναι ἡ βασιλεία τῶν αἰωνίων καί ἀμεταβλήτων ἀρχῶν· εἶναι ἡ μεταφυσική περιοχή.

Ἡ ὑπερβατική νόησις, γιά νά συλλάβῃ μ'ἄμεσον τρόπο τίς παγκόσμιες ἀρχές, πρέπει ν'ἀνήκῃ κι'ἡ ἴδια στήν τάξι τῆς παγκοσμιότητας· δέν εἶναι πιά ἀτομική ἱκανότητα κι'ἄν τήν θεωρήσωμε σάν τέτοια πέφτομε σέ ἀντίφασι, διότι δέν εἶναι δυνατόν νά εὑρίσκεται ἀνάμεσα στίς δυνατότητες τοῦ ἀτόμου κι'ἡ δυνατότητα τοῦ νά ξεπερνᾶ τά δικά του ὅρια, δηλαδή νά βγαίνῃ ἔξω ἀπό τίς συνθῆκες πού τό καθορίζουν σάν ἄτομο. Ἡ λογική εἶναι καθαρά καί ειδικά ἀνθρώπινη ἱκανότητα· ἐκεῖνο ὅμως πού βρίσκεται πέρα ἀπό τό λογικό εἶναι πραγματικά "μή ἀνθρώπινο". Αὐτό εἶναι ἐκεῖνο πού κάνει δυνατή τή μεταφυσική γνῶσι καί ἐπαναλαμβάνομε πώς αὐτή δέν εἶναι ἀνθρώπινη γνῶσις. Μ'ἄλλα λόγια θέλομε νά εἰποῦμε πώς δέν μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος σάν ἄνθρωπος νά φτάσῃ σ'αὐτή, ἀλλά σάν ὄν πού ἐνῶ μέ μιά ἀπό τίς καταστάσεις του εἶναι ἀνθρώπινο ταυτόχρονα εἶναι καί διαφορετικό, πού ὑπερβαίνει τό ἀνθρώπινο ὄν, καί πώς αὐτή αὕτη ἡ μεταφυσική γνῶσις εἶναι ἡ ἐνεργός ἐπίγνωσις τῶν καταστάσεων πού βρίσκονται πέρα ἀπό τήν ἀτομικότητα. Ἐδῶ λοιπόν φθάνομε σ'ἕνα ἀπό τά πιό οὐσιώδη σημεῖα καί εἶναι ἀνάγκη νά τό προσέξωμε κάπως περισσότερο. Ἄν τό ἄτομο ἦταν τέλειο ὄν, ἄν ἀποτελοῦσε ἕνα κλειστό σύστημα καθώς εἶναι ἡ "μονάδα" τοῦ Λάϊμπνιτς, δέν θά ἦταν ἐφικτή ἡ μεταφυσική. Ἀνεπανόρθωτα κλεισμένο στόν ἑαυτό του, τό ὄν αὐτό δέν θά εἶχε κανένα μέσον γιά νά γνωρίσῃ ἐκεῖνο πού δέν ἀνήκει στήν τάξι τῆς ὑπάρξεως στήν ὁποίαν ἀνήκει κι'αὐτό. Δέν συμβαίνει ὅμως ἕνα τέτοιο πρᾶγμα. Τό ἄτομο στήν πραγματικότητα ἀντιπροσωπεύει μιά μεταβατική σχετική ἐκδήλωσι τοῦ πραγματικοῦ ὄντος· εἶναι μιά ειδική κατάστασίς του ἀνάμεσα σ'ἀόριστο πλῆθος ἄλλων καταστάσεων τοῦ ἰδίου ὄντος· καί

τό ὄν αὐτό εἶναι καθ' ἑαυτό ἀπολύτως ἀνεξάρτητο ἀπ'ὅλες τίς ἐκδηλώσεις καθώς (γιά νά μεταχειριστοῦμε μιά σύγκρισι πού παρουσιάζεται κάθε στιγμή στά ἰνδικά κείμενα) ὁ ἥλιος εἶναι ἀπόλυτα ἀνεξάρτητος ἀπό τίς πολλαπλές εἰκόνες πού παρουσιάζονται μέ τίς ἀντανακλάσεις του. Τέτοια εἶναι ἡ διάκρισις τοῦ "Αὐτό" καί τοῦ "ἐγώ", τῆς προσωπικότητος καί τῆς ἀτομικότητος· καί ἀκριβῶς καθώς οἱ εἰκόνες συνδέονται διά τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων μέ τήν ἡλιακή πηγή, χωρίς τήν ὁποία δέν θά εἶχαν οὔτε ὕπαρξι οὔτε πραγμάτωσι, ἔτσι καί ἡ ἀτομικότητα, ἄσχετα ἄν πρόκειται γιά τήν ἀνθρώπινη ἀτομικότητα ἤ γιά ἄλλη κατάστασι ἐκδηλώσεως οἱαδήποτε, εἶναι συνδεδεμένη μέ τήν προσωπικότητα στό πρωταρχικό κέντρο τοῦ ὄντος δι'αὐτῆς τῆς ὑπερβατικῆς νοήσεως γιά τήν ὁποίαν ἔγινε πιό πάνω λόγος. Δέν εἶναι δυνατόν μέσα στά ὅρια τῆς παρούσης πραγματείας ν'ἀναπτύξωμε πιό πλατειά αὐτές τίς ἀπόψεις οὔτε νά δώσωμε μιά συγκεκριμένη ἰδέα τῆς θεωρήσεως τῶν πολλαπλῶν καταστάσεων τοῦ ὄντος. Νομίζω ὅμως παρ'ὅλα αὐτά πώς εἶπα ἀρκετά γιά νά κάνω τοὐλάχιστον προειδοποιητικῶς ἀντιληπτή τήν κεφαλαιώδη σημασία πού ἔχουν σέ κάθε πραγματικά μεταφυσική διδασκαλία.

Ἔκανα λόγο γιά θεώρησι, ἀλλά δέν πρόκειται γιά θεώρησι· εἶναι κι'αὐτό ἕνα ἐπί πλέον σημεῖον πού πρέπει νά διασαφηνισθῆ. Ἡ ἐκ θεωρήσεως γνῶσις, πού εἶναι ἀκόμη ἔμμεση καί κάπως συμβολική, εἶναι μόνον μιά προπαρασκευή, ἀπαραίτητη κατά τά λοιπά διά τήν πραγματική γνῶσι. Ἐπί πλέον εἶναι καί ἡ μόνη πού μπορεῖ ν'ἀνακοινωθῆ κάπως, ὄχι ὅμως ὁλοκληρωτικά. Αὐτός εἶναι ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖον κάθε διδασκαλία εἶναι μόνον μέσον γιά νά πλησιάσωμεν τή γνῶσι, ἐνῷ αὐτή ἡ γνῶσις, πού ἀρχικά κλείει μέσα της μόνον δυνατότητα, πρέπει νά γίνη κατόπιν δρῶσα πραγμάτωσις. Ἐδῶ βρίσκομε μιά καινούργια διαφορά μέ τή μερικευμένη μεταφυσική, γιά τήν ὁποία κάναμε νύξι πιό πάνω, π.χ. μέ τή μεταφυσική τοῦ Ἀριστοτέλη, πού εἶναι καί θεωρητικά ἀτελής, διότι περιορίζεται στό ὄν, καί στήν ὁποίαν ἐπί πλέον ἡ θεωρία πού ἐκτίθεται μέ ὡραῖον τρόπον φαίνεται πώς ἀρκεῖται στόν ἑαυτόν της ἀντί νά παρουσιάζεται μέ τρόπο σάν ἐπί ταυτοῦ γενομένη γιά νά προετοιμάζη ζῶσαν πραγμάτωσιν, καθώς συμβαίνει πάντοτε μ' αὐτήν σ'ὅλες τίς ἀνατολικές διδασκαλίες. Ἐν τούτοις καί σ'αὐτή τήν ἀτελῆ μεταφυσική (κἄτι μέ παρακινεῖ νά εἴπω σ'αὐτή τή μισομεταφυσική) μερικές φορές συναντοῦμε διαπιστώσεις πού ἄν εἶχαν κατανοηθῆ καλά θά ἔπρεπε νά εἶχαν ὁδηγήσει σέ πολύ διαφορετικά συμπεράσματα. Μήπως ὁ Ἀριστοτέλης δέν λέγει καθαρά πώς τό ὄν εἶναι ἐκεῖνο τό ὁποῖον γνωρίζει τό ἴδιον; Αὐτή ἡ διαπίστωσις τῆς διά τῆς γνώσεως ταυτοποιήσεως τοῦ γνωρίζοντος μέ τό γνωριζόμενον εἶναι αὐτή αὔτη ἡ βασική ἀρχή τῆς μεταφυσικῆς

πραγματώσεως. 'Εδῶ ὅμως αὐτή ἡ βασική ἀρχή μένει ἀπομονωμένη, ἔχει μόνο τήν ἀξία μιᾶς ὁλότελα θεωρητικῆς διακηρύξεως, δέν βγαίνει ἀπ'αὐτή τίποτε τό ἐξακριβωμένο καί φαίνεται πώς ἀπό τότε πού ἐξετέθηκε, οὔτε κἄν τή σκέφτηκε πιά κανείς. Πῶς συμβαίνει ὥστε ὁ 'Αριστοτέλης καί οἱ συνεχιστές τῆς διδασκαλίας του νά μήν παρετήρησαν καλύτερα ὅλα τά συμπεράσματα πού βγαίνουν ἀπ'αὐτή; Εἶναι ἀλήθεια πώς τό ἴδιο συμβαίνει σέ πολλές περιπτώσεις καί φαίνεται πώς κἄποτε ξεχνοῦν πράγματα ἐξ ἴσου οὐσιώδη καθώς εἶναι ἡ διάκρισις τῆς καθαρᾶς νοήσεως καί τοῦ λογικοῦ, ἀφοῦ μάλιστα τά διετύπωσαν μέ τρόπο ἀρκετά σαφῆ. Εἰς τό σημεῖον τοῦτο ὑπάρχουν ἀλλόκοτα χάσματα˙ μήπως πρέπει νά προσπαθήσωμε νά ἀντιληφθοῦμε ἐδῶ τό ἀποτέλεσμα μερικῶν περιορισμῶν πού εἶναι ἐγγενεῖς εἰς τό δυτικόν πνεῦμα ἐκτός ἀπό ὀλίγες ἐξαιρέσεις, σπάνιες κατά τό πλεῖστον, ἀλλά πάντοτε δυνατές; Αὐτό μπορεῖ ν'ἀληθεύῃ μέχρις ἑνός ὁρίου, πάντως ὅμως δέν πρέπει νά πιστεύωμε πώς γενικά ἡ δυτική διανόησις ἦταν ἄλλοτε τόσο στενά περιωρισμένη ὅσο εἶναι στή νεώτερη ἐποχή, στήν ὁποίαν ὑπάρχουν μόνο διδασκαλίες σάν κι' αὐτές, πού κατά βάθος εἶναι ἐξωτερικές, ἄν καί ἀνώτερες ἀπό πολλές ἄλλες, διότι παρ'ὅλη τήν ἐξωτερικότητά των περιέχουν κι'ἕνα μέρος ἀληθινῆς μεταφυσικῆς, πάντοτε ὅμως ἀναμεμιγμένο μέ ἀπόψεις μιᾶς ἄλλης τάξεως, πού δέν ἔχουν τίποτε τό μεταφυσικόν... Πάντως ἐμεῖς ἔχομε τήν πεποίθησι πώς στή Δύσι ὑπῆρχε κἄτι τό διαφορετικό ἀπ'αὐτό κατά τήν ἀρχαιότητα καί τόν μεσαιῶνα, δηλαδή πώς ἦταν προσιτές, σέ μιά ὁμάδα ἐκλεκτῶν, διδασκαλίες καθαρῶς μεταφυσικές, πού μποροῦμε νά τίς ὀνομάσωμε πλήρεις, στίς ὁποῖες περιείχετο αὐτή ἡ πραγμάτωσις, ἡ ὁποία χωρίς ἀμφιβολία, γιά τούς περισσοτέρους ἀπό τούς νεωτέρους, εἶναι κἄτι πού μόλις μποροῦν νά τό συλλάβουν στόν νοῦ των˙ ἐάν ἡ Δύσις ἔχῃ χάσει ἐντελῶς καί τήν ἀνάμνησι ἀκόμη αὐτῶν τῶν διδασκαλιῶν, αὐτό ὀφείλεται στό ὅτι ἀποξενώθηκε ἀπό τίς παραδόσεις της, κι'αὐτός εἶναι ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖον ὁ νεώτερος πολιτισμός εἶναι ἀσταθής καί παραπαίων πολιτισμός.

Ἄν ἡ καθαρά ἐκ θεωρίας γνῶσις περιέκλειε μέσα στόν ἑαυτόν της καί τό τέλος της, ἄν ἡ μεταφυσική ἔπρεπε νά μείνῃ σ'αὐτό τό σημεῖον, ἀσφαλῶς κἄτι θά ἦτο κι'αὐτό ἀλλά θά ἦταν ὅλως διόλου ἀνεπαρκές. Πρό τῆς ἀληθοῦς βεβαιότητος, πού εἶναι πιό ἰσχυρή κι'ἀπ' αὐτή πού μᾶς δίνουν τά μαθηματικά καί πού εἶναι ἀπό καταβολῆς προσαρτημένη σέ τέτοιου εἴδους γνῶσι, γενικά θά βρισκόνταν σέ μιά ἀσύγκριτα ἀνώτερη τάξι, σάν νά ἦτο τρόπον τινά τό ἀντίστοιχον ἐκείνου πού ἀντιπροσωπεύει στήν κατώτερή του τάξι, δηλαδή τή γήινη καί τήν ἀνθρώπινη, ἡ ἐπιστημονική καί ἡ φιλοσοφική θεωρία. Αὐτό ὅμως δέν εἶναι ἐκεῖνο πού πρέπει νά εἶναι ἡ μεταφυσική. Ἄς ἐνδιαφερθοῦν ἄλλοι γιά ἕνα "πνευματικό παιχνίδι" ἤ γιά κἄτι πού νά τοῦ μοιάζῃ· αὐτό εἶναι δική των ὑπόθεσις˙ γιά ἐμᾶς αὐτοῦ τοῦ

εἴδους τά πράγματα εἶναι μᾶλλον ἀδιάφορα· καί νομίζομε πώς ἐκεῖνα πού ἐνδιαφέρουν τόν ψυχολόγο πρέπει νά εἶναι ἐντελῶς ξένα στόν μεταφυσικό. Ἐκεῖνο πού ἐνδιαφέρει τόν τελευταῖον εἶναι τό νά γνωρίσῃ ἐκεῖνο πού ὑπάρχει καί νά τό γνωρίσῃ μέ τέτοιον τρόπο, ὥστε νά εἶναι κι'ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτός του πραγματικῶς καί ἐνεργῶς ὅλα ἐκεῖνα πού γνωρίζει.

Ρενέ Γκενόν (René Guénon). Ἀπό τό βιβλίο του "Ἡ ἀνατολική μεταφυσική". Μετάφρ. Ἀνδρέα Δεληγιάννη σελ. 9

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΡΕΝΕ ΓΚΕΝΟΝ

Μέ τήν ὀργανική ἀξία τῶν βιβλίων του καί τήν ἐπιρροή τήν ὁποία εἶχαν, ὁ Ρενέ Γκενόν διήγειρε ὅσο κανείς ἄλλος ἴσως τήν περιέργειά μας γιά τά ἀνατολικά δόγματα καί μᾶς κατέδειξε τήν σημασία τους τόσο στόν ὑπερκόσμιο χῶρο ὅσο καί σέ σχέση μέ τήν "κρίση τοῦ σύγχρονου κόσμου".

Κατά τόν Γκενόν ἡ κυριαρχοῦσα ἰδέα εἶναι ἡ ἰδέα τῆς π α ρ α δ ό σ ε ω ς, δηλαδή ἡ θρησκεία εἶναι μία ἐκ παραδόσεως μορφή σκέψεως πού δέν βρίσκεται διόλου ἔξω ἀπό τό τρίπτυχο πού σχηματίζουν ὁ Ἰουδαϊσμός (ἑβραϊσμός), ὁ χριστιανισμός καί ὁ ἰσλαμισμός. Ἡ μεταφυσική εἶναι ἄλλο ἀπό τήν θρησκεία. "Ἐνῷ ἡ θρησκευτική ἄποψις συνεπάγεται γενικά τήν ἐπέμβαση, βασικά τήν ἐπέμβαση, ἑνός στοιχείου αἰσθηματικῆς φύσεως, ἡ μεταφυσική ἄποψις εἶναι ἀποκλειστικά διανοητική...". Στήν πραγματικότητα, κατά τόν Γκενόν, ἡ μεταφυσική εἶναι μία καί ἑνιαία, ἀλλά διεφθάρη ἤ παραμελήθηκε ἐντελῶς στήν Δύση ἀπό τό τέλος τοῦ Μεσαίωνος. Ἐξακολουθεῖ ὅμως νά ὑπάρχη στήν Ἀνατολή -ὄχι δέ μόνο στήν ἰνδική σκέψη, ἀλλά καί στόν κινέζικο ταοϊσμό καί στόν ἐσωτερισμό (ésotérisme) τοῦ Ἰσλάμ. Ἡ μεταφυσική εἶναι ἀνεπίδεκτη ὁρισμοῦ, διότι "ὁρίζω ἰσοδυναμεῖ πάντοτε μέ περιορίζω". Ἔτσι κατά τόν Guénon πάντοτε, δέν μποροῦμε νά χαρακτηρίσουμε τήν μεταφυσική - ὅπως ἔκανε ὁ Ἀριστοτέλης - σάν γνώση, πού ἀφορᾷ τό "ὄν ᾗ ὄν", ἐφ'ὅσον "τό ὄν ᾗ ὄν δέν εἶναι οὔτε ἡ πρώτη οὔτε ἡ πιό καθολική ἀρχή"[1].

Κάρλ Γιάσπερς (Karl Jaspers). Μετάφρ. Κ. Μεραναίου
Ἀπό τό "Πανόραμα τῶν συγχρόνων ἰδεῶν"

---

1. René Guénon Introduction générale á l' Etude des Doctrines hindones

Η ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΟΥ ΒΑΘΟΥΣ

Μεγάλα συμπλέγματα σιωπῆς καί εἰρήνης
τοῦτος ὁ κόσμος.
Δέν δέχεται λέξη.
Δέν ξεχωρίζει τό χρῶμα ἀπ'τόν ἦχο, ἡ φιλέρημη
λαλιά τοῦ πουλιοῦ ἀπ'τό κόκκινο κούμαρο.
Δέν ξέρει κανείς ποῦ χωρίζουν οἱ αἰσθήσεις,
τί ἀκούει ἤ τί βλέπει.
Μοιάζει μέ ἀνάταση νεροῦ ὁ Ταΰγετος.
Ὁ Θεός καθρεφτίζεται στήν πέτρα.

Νικηφόρος Βρεττάκος
'Από τή συλλογή "Τό βάθος τοῦ κόσμου"

ΚΙ ΑΛΛΑ

Εἶν'κι'ἄλλα, Ὁράτιε, στά οὐράνια καί στή γῆ
πού δέν τά ὀνειρεύτηκε ἡ φιλοσοφία μας...

Οὐΐλλιαμ Σαίξπηρ.'Από τόν ""Αμλετ" (πράξ. Α΄ σκ.ε΄)Μετ. Β.Ρώτα

ΨΥΧΗΣ ΦΤΕΡΟΥΓΙΣΜΑ

1

Στῆς πλάσης μέσα τό πανώρηο βασίλειο
Ποιά νἆν'ἀλήθεια τ'ἀπόκρυφα τά μυστικά;
Ξεσκίζονται οἱ πέπλοι καί στ'ἀπόκοσμο μυστήριο
'Ορθάνοιχτα ξανοίγονται τά μάτια τῆς ψυχῆς ἐκστατικά.

2

Στ'ἄστρο τ'ἁγνό τό περιστέρι μοιάζει,
Ψυχή λευκή κι'ἀνάλαφρη φτεροκοπᾶ,
Κόσμους ἀθώρητους κι'ὀνειρεμμένους ἀγκαλιάζει,
Πάνω ψηλά καθάριο ἕνα φῶς λαμποκοπᾶ.

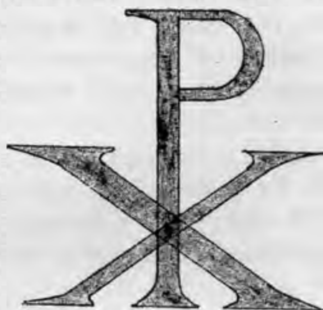
3

Νἆναι τοῦ ἥλιου ἡ ὁλόφλογη ἀχτίδα
Ἤ τῶν 'Αγγέλων ἡ ὑπέρκαλλη θωριά;
Ψυχή, γονάτισε γιομάτη ἐλπίδα,
Εἶναι μπροστά σου ὑπέροχη ἡ λευτεριά.

Ἔλλη Δ. Κωροῦ
'Αμμόχωστος Κύπρου

ΤΟ ΕΜΒΛΗΜΑ ΤΗΣ Θ. ΕΝ

συνέχεια ἀπό τό 18ο Δελτίο ("Ανοιξη 1963)

ΤΟ ΙΕΡΟ ΜΟΝΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΤΟ ΙΕΡΟ ΜΟΝΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Τό ἱερό μονόγραμμα τοῦ Χριστοῦ κυριολεκτικά εἶναι ἕνα ἰδεόγραμμα πού ἡ χριστιανική μύηση φανέρωσε στούς ἀνθρώπους.

Κατά τήν ἱερή παράδοση ὁ πρῶτος ἱεροφάντης τοῦ ἐμβλήματος αὐτοῦ εἶναι ὁ πρωτόκλητος ἀπόστολος 'Ανδρέας, πού σταυρώθηκε καί πέθανε ἐπάνω σέ σταυρό πού εἶχε τό σχῆμα Χ.

Τό ἴδιο μονόγραμμα μέ μικρές παραλλαγές καί ποικίλες ἐκφράσεις τό βρίσκομε χαραγμένο σέ ἀρχαῖες κατακόμβες καί σέ πρωτοχριστιανικές σαρκοφάγες πού περικλείνανε ἅγια σώματα ἀπό μάρτυρες, ἐπισκόπους καί ἱερεῖς τῆς νέας χριστιανικῆς ἀποκάλυψης.

Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, ὅταν μυήθηκε τά ἀπόρρητα τῶν χριστιανικῶν μυστηρίων, πού συμβολίζονται μέ τό περίφημο ὅραμά του, ἰχνογραφεῖ τό ἱερό μονόγραμμα στά λάβαρα καί τά τρόπαια τῶν λεγεώνων του. Λέγεται πώς μέ τή δύναμη καί τήν ἀκτινοβολία τοῦ ἱεροῦ τούτου ἐμβλήματος κατατρόπωσε τούς ἐχθρούς του καί ἐμπέδωσε τήν εἰρήνη σ'ὅλη τήν ἀπέραντη κυριαρχία του.

Ἡ ἱστορική παράδοση λέγει πώς τό ἱερό αὐτό ἰδεόγραμμο δόθηκε στόν Κωνσταντῖνο ἀπό τόν οὐρανό καί ὅτι ὅπως καί ὁ Παῦλος ἔτσι καί αὐτός τήν κλήση δέν τήν πῆρε ἀπό τούς ἀνθρώπους. 'Εδῶ

κρύβεται μιά μεγάλη ἀλήθεια σχετική μέ τά μυστήρια γενικά καί μέ τή χριστιανική μύηση. Γιατί κάθε μύηση εἶναι μιά ἀποκάλυψη, πού δίνεται στούς ἀνθρώπους ἀπό τήν ἀληθινή πνευματική ἑστία, πού εἶναι ὁ οὐρανός. Ἡ πραγματική μυσταγωγία ἔχει γιά σκοπό νά ἀναμορφώσει τήν ἀνθρώπινη ψυχή, νά τή λυτρώσει ἀπό τά ἀδυσώπητα δεσμά τῆς ἐξάρτησής της ἀπό τήν ὑλική δημιουργία, νά τήν ὁδηγήσει νά κερδίσει τή χαμένη πατρίδα της, τήν ποθητή 'Ιθάκη, πού εἶναι ὁ οὐρανός, καί νά ἑνωθεῖ πάλι μέ τήν πιστή καί ἁγνή σύζυγο, τήν Πηνελόπη, πού εἶναι ἡ ἄχραντη ψυχή τοῦ πνευματικοῦ κόσμου. Ὁ σωστός τύπος τοῦ ἐμβλήματος εἶναι:

Μέσα σ'ἕναν κύκλο δεσπόζει τό γράμμα Χ καί αὐτό τέμνεται κάθετα στό κέντρο του ἀπό τό γράμμα Ρ, ἐνῶ στίς πλάγιες γωνιές πού σχηματίζονται ἀπό τό Χ ὑπάρχουν πάντοτε, καί ἄν δέν γράφονται ἐξυπονοοῦνται, τά θεμελιακά γράμματα τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου Α καί Ω.

Ὁ Κωνσταντῖνος, πού διατήρησε μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς του τήν ἡλιακή μύηση, πού ἤτανε παράδοση τῆς φαμίλιας τῶν προγόνων του, τῶν Φαβίων, στή θέση τῆς ἁπλῆς γραμμῆς, τοῦ κύκλου, ἔβαλε δάφνινο στεφάνι, σύμβολο καί φυτό ἡλιακό καί ἀπολλώνειο.

Κατά τή γνώμη μας, τό ἱερό ἔμβλημα τοῦ μονόγραμμου τοῦ Χριστοῦ, σύμφωνα μέ τή χριστιανική μυσταγωγία, ἀναφέρεται οὐσιαστικά στό μυστήριο πού περιέχεται στήν ὕπαρξη καί δύναμη τοῦ θείου ὀνόματος τοῦ Λόγου - Χριστοῦ. Γι'αὐτό καί σχηματικά ἀποτελεῖται ἀπό τά δύο βασικά, ἀρχικά γράμματα τῆς λέξης ΧΡΙΣΤΟΣ. Ὅμως ἡ λέξη Χριστός δέν εἶναι ἕνα ὄνομα, ἀλλά ἕνας ὅρος ἔκφρασης καί χαρακτηρισμοῦ τῶν ἀρετῶν καί δυνάμεων ἑνός ὄντος, πού στήν ἔνσαρκη φανέρωσή του εἶχε τό ὄνομα 'Ιησοῦς.

'Από τήν προσεκτική μελέτη τῆς Καινῆς Διαθήκης καί πρό πάντων τῶν ἐπιστολῶν τοῦ 'Αποστόλου Παύλου καταλαβαίνουμε πώς ὁ ὅρος Χ ρ ι σ τ ό ς ἀναφέρεται ὄχι στά γήινα καί τά συμβατικά πράγματα τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλά στά οὐράνια καί θεῖα πράγματα. " Τό μυστήριον τό ἀποκεκρυμμένον ἀπό τῶν αἰώνων καί ἀπό τῶν γενεῶν, νυνί ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ: οἷς ἠθέλησε ὁ Θεός γνωρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου...,ὅς ἐστι Χριστός ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης" λέγει ὁ Παῦλος στην πρός Κολοσσαεῖς ἐπιστολή του. Εἶναι λοιπόν προφανές πώς πρόκειται γιά ἕνα μεγάλο μυστηριακό ὅρο πού περικλείνει μεγάλη σοφία καί πείρα πνευματικῆς ζωῆς. Πίσω ἀπό τόν ὅρο Χριστός καί τό ἱερό ἰδεόγραμμά του ὑπάρχει τό ἅγιο καί ἀπρόφερτο ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, πού λέει γι'αὐτό ὁ Παῦλος στήν πρός Φιλιππησίους ἐπιστολή του: "Τοῦτο γάρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὅ καί ἐν Χριστῷ 'Ιησοῦ, ὅς ἐ ν μ ο ρ φ ῆ Θ ε ο ῦ ὑ π ά ρ χ ω ν, οὐχ ἁρπαγμόν ἡγήσατο τό εἶναι ἴσα Θεῷ (ὡς ἔκανε ὁ Ἑωσφόρος)· ἀλλ' ἑαυτόν ἐκένωσε (ἐθυσίασε) μορφήν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· καί σχήματι εὑρεθείς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτόν γενόμενος ὑπη-

κοος μέχρι θανάτου, θανάτου δέ σταυροῦ. διό καί ὁ Θεός αὐτόν ὑπερύψωσε καί ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τό ὑπέρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ οὐρανίων καί ἐπιγείων καί καταχθονίων καί πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται (διακηρύξῃ) ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστός εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός".

Εἶναι τό ἴδιο ὄνομα πού μέ τή δύναμή του οἱ ἀπόστολοι καί οἱ μάρτυρες καί οἱ ἅγιοι ἔκαναν ὅλα τά θαύματά τους. Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος λέγει στόν παραλυτικό πού τοῦ ζήταγε ἐλεημοσύνη:"Ἀργύριον καί χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι˙ ὅ δέ ἔχω τοῦτό σοι δίδωμι˙ ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειρε καί περιπάτει" (Πράξ. γ΄6). Καί ἀλλοῦ, ὅταν προσεύχονται οἱ Ἀπόστολοι, ὁ Πέτρος λέγει:"Ἐν τῷ τήν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε ἐς ἴασιν καί σημεῖα καί τέρατα γενέσθαι διά τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ" (Πράξ. δ΄30). Ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς λέγει στό Εὐαγγέλιο τοῦ Ἰωάννη: "Ὅσα ἄν αἰτήσητε τόν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δώσει ὑμῖν". Ποιό εἶναι λοιπόν αὐτό τό ἅγιο καί ἀπόρρητο ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, πού ἔχει τέτοια δύναμη καί τόσο ἀποτελεσματικά τελεσιουργεῖ τόν ἄνθρωπο πού τό κατέχει, καί πού ἀντιστοιχεῖ καί ἔχει τήν ἴδια ἀξία μέ τό ἀπρόφερτο ὄνομα τοῦ Θεοῦ, στά Ἑβραϊκά Μυστήρια, πού μόνο ὁ ἀρχιερέας τοῦ Ἰσραήλ μιά φορά τό χρόνο ἐπρόφερε μπαίνοντας νά ἱερουργήσει μέσα στά Ἅγια τῶν Ἁγίων τοῦ Ναοῦ; Μέ τήν κοινή ἀντίληψη πού ἔχομε σχετικά μέ τήν ὕπαρξη καί τήν κατοχή ἀποκρύφων λέξεων, φυσικά δέν ὑπάρχει τέτοιο ὄνομα.

Γιά νά ἐννοήσουμε ὅμως καλύτερα τό θέμα τοῦ θείου ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, πού ἀντιπροσωπεύεται ἀπό τό ἱερό μονόγραμμα ☧, θά πρέπει νά ποῦμε λίγα πράγματα γιά τά ὀνόματα γενικά τά "θέσει καί φύσει ὑπάρχοντα" κατά τόν Κρατύλο τοῦ Πλάτωνα καί γιά τό ρόλο πού παίζει στά Μυστήρια ἡ ὕπαρξη τῶν θείων ὀνομάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Σ'ὅλα τά Μυστήρια τῆς προχριστιανικῆς ἀρχαιότητας, τόσο στά Ἑλληνικά ὅσο καί στά ἄλλα, πού οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τά λέγανε βαρβαρικά (Αἰγυπτιακά, Βαβυλωνιακά κ.ἄ.), παντοῦ οἱ ἱερεῖς καί ἱεροφάντες εἶχαν τά μυστικά ὀνόματά τους. Ἀλλά, ἐκτός ἀπό τά ἀπόκρυφα αὐτά ὀνόματα πού ἔπαιρναν ὅταν γινόντουσαν ἱερεῖς, κατά τίς ἱερουργίες καί μυήσεις ποὔκαναν ἐπρόφεραν καί ἄλλα μυστικά καί ἀπόρρητα ὀνόματα τῆς Θεότητας ἤ τῶν ἀγγέλων, πού ἔδιναν τελεσφορική ἀξία καί τελεσφορικές ἰδιότητες σ'αὐτούς πού ἔπαιρναν τήν ἱερουργία. Μέ τή βοήθεια τῆς τελετουργίας καί τῶν μυήσεων ἔμπαιναν σ'ἕνα ἄλλο ἐπίπεδο καταληπτικῆς ἐποπτείας, ὅπου ἡ ζωή τους γενικά ἔπαιρνε μιά ἰδιαίτερη σημασία καί ἀξία.

Μετά τήν τέλεσή τους στά ἱερά ἄδυτα οἱ μύστες ἄλλαζαν τρόπο ζωῆς καί ὁ νοῦς τους μέ τίς ἐποπτεῖες καί τά θεάματα τοποθετοῦσε τίς διάφορες ἀξίες ἤ ἀσημότητες τῆς ζωῆς ἐκεῖ πού πραγματικά ἔπρεπε ν'ἀνήκουν. Ἔτσι μέ τό ριζικό ἄλλαγμα τῆς ζωῆς ὁ μύστης ἔπαιρνε ἀπό τ ο ύ ς ἱ ε ρ ε ῖ ς κ α ί τ ό μ υ σ τ ι κ ό τ ο υ ὄ ν ο μ α ἐ ν α ρ μ ο ν ι σ μ έ ν ο μ έ τ ά μ υ σ τ ι κ ά κ α ί ἀ π ό ρ ρ η τ α θ ε ῖ α ὀ ν ό μ α τ α, πού τοῦ ἐμπιστεύονταν οἱ ἱεροφάντες γιά νά μπορέσει νά κρατήσει τή νέα αὐτή κατάσταση τῆς ἐποπτικῆς καί ἐνσυνείδητης ζωῆς ὅπου ἔμπαινε μέ τή μύηση. Ἀπό ἀξιόπιστους συγγραφεῖς γνωρίζουμε πώς στά Καβείρια μυστήρια οἱ μύστες ἐμάθαιναν τά ἱερά ὀνόματα τῶν Σωτήρων Καβείρων, πού ἡ ἐξωτερική ὀνοματοθεσία τους ἤτανε Ἀξίερος, Ἀξιοκέρσα, Ἀξιόκερσος καί Καδμῖλος, ἀλλά καί ἡ ἐσωτερική τους σημασία ἤτανε ἀπόρρητη καί ἁγία.

Κανείς μά κανείς ποτέ δέν ἀποκάλυψε στούς κοινούς βέβηλους τά θεῖα ὀνόματα τῶν Μυστηρίων, κι αὐτό γιατί δέν μπορεῖ νά γίνει ἀποκάλυψη μέ τόν τρόπο πού θά ἠθέλαμε νά γίνεται, ἀφοῦ στήν οὐσία τους αὐτά τά ὀνόματα δέν εἶναι ὀνόματα, ἀλλά τ ρ ό π ο ι κ α ί μ έ σ α δ ι α τ ή ρ η σ η ς τ ῆ ς ἑ ν ό τ η τ α ς μ ι ᾶ ς φ τ α σ μ έ ν η ς ψ υ χ ῆ ς μ έ τ ό β α σ ί λ ε ι ο τ ο ῦ Ο ὐ ρ α ν ο ῦ.

Αὐτή ἡ γνώση, πού φανερώνει τήν πραγματική πνευματική ποιότητα τοῦ φωτισμένου ἀνθρώπου καί πού οἱ ἄνθρωποι δέν εἶναι σέ θέση νά ἀναγνωρίσουν ἀλλά μόνο ὁ ἀληθινός οὐρανός, ἔδινε ὑπερφυσικές ἱκανότητες στούς ἀνθρώπους-ἥρωες πού τήν κατεῖχαν. Ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Περσέας, οἱ Ἀργοναῦτες καί ὁ Θησέας καί τόσοι καί τόσοι ἄλλοι ἥρωες τῆς ἀρχαιότητας, καί τοῦ χριστιανισμοῦ οἱ μάρτυρες, ὅλοι αὐτοί χωρίς διάκριση ἐποχῆς καί μορφῆς καί τρόπου εἰδικῆς λατρείας ἤτανε κάτοχοι τῶν θείων ὀνομάτων. Ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Μέγας λέγεται ὅτι κατεῖχε τό ἀπόρρητο τῶν θείων ὀνομάτων ἀπό τή μητέρα του, τήν ἔξοχη Ὀλυμπιάδα, πού ἤτανε ἱέρεια τῶν Καβείρων τῆς Σαμοθράκης. Τά ὀνόματα αὐτά εἶναι ἀπόρρητα. Δηλαδή δέν ἀνήκουν στήν κατηγορία τῶν " θ έ σ ε ι " ὀνομάτων καί λέξεων, πού ἐκφέρονται καί προφέρονται νοητικά καί φωνητικά μέ τά κοινά μέσα γνώσης, σκέψης καί ὁμιλίας πού διαθέτει ὁ κοινός ἄνθρωπος, ὁσοδήποτε κι ἄν εἶναι φορτωμένος μέ ὑλικό τῆς κοσμικῆς γνώσης, γιά νά συνδιαλεχτεῖ μέ τούς συνανθρώπους του, καί πού ἔχουν σχέση μέ τήν ἀτομική ἐπιβίωση στό γήινο τοῦτο κόσμο.

Μέσα στίς οργανωμένες βέβηλες κοινωνίες κάθε θνητός ἄνθρωπος πού ἀνήκει στίς ἐναλλασσόμενες ἀναρίθμητες μάζες τῶν σαρκικῶν ἀνθρώπων παίρνει καί ἕνα συμβατικό ὄνομα, πού τοῦ τό δίνει ἀναγκαστικά τό κοινωνικό περιβάλλον. Ἔτσι γίνεται φυσικό πρόσωπο, ὅπως λένε οἱ νομικοί, καί παίρνει ἕνα συμβατικό ποσοτικό νούμερο μέσα στήν ποσοτική μάζα τῆς ἀνθρωπότητας. Ὅλα ὅμως αὐ-

τά τά "θέσει" ὀνόματα καί οἱ φῆμες καί οἱ προσωνυμίες τοῦ "με - γάλου", ὅλα αὐτά ἀφοροῦν τή γήινη ὑλική ζωή τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι ψεύτικες καί ἀνώφελες κατά τό πολύ καταστάσεις καί δέν συμβάλ - λουνε στήν οὐσιαστική ποιοτική τελειοποίηση καί ἀναμόρφωση τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι ματαιοπονία καί βασική ἀπάτη νά προσπαθεῖ ὁ ἄνθρωπος νά ἐπιβάλει τό ὄνομά του καί φυσικά τήν ψευτοπροσωπικότητά του στό ψευτοβασίλειο τῆς ἀέναα μεταβαλλομένης ποσότητας ἀνθρώπινου ὑλικοῦ τοῦ φθαρτοῦ τούτου κόσμου.

'Από πνευματική ὅμως ἄποψη καί σύμφωνα μέ τή λειτουργία τῶν Μυστηρίων τό ὄνομα μιᾶς ὀντότητας, εἴτε ἀνήκει στό ἀνθρώπινο εἶ- δος εἴτε στό πνευματικό ἀληθινό βασίλειο τῆς φύσης, καί ἡ ὀνο - ματοθεσία ἔχουν μεγάλη σημασία καί αὐτό ἀφορᾶ καί τή δική μας αὐτή μελέτη.

Κατά τόν ἀρχαῖο ἀνώνυμο σχολιαστή τοῦ πλατωνικοῦ Κρατύλου : "'Ερωτηθείς ὁ Πυθαγόρας τί σοφώτατον τῶν ὄντων, ἀριθμός ἔφη. Τί δέ δεύτερον εἰς σοφίαν, ὁ τ ά ὀ ν ό μ α τ α τ ο ῖ ς π ρ ά γ μ α σ ι θ έ μ ε ν ο ς". 'Ο ἴδιος σχολιαστής λέγει: "διά μέν τοῦ ἀριθμοῦ ᾐνίττετο τόν νοητόν διάκοσμον", δηλαδή τόν ἀλη- θινό πνευματικό κόσμο, τόν οὐρανό˙ "ἐκεῖ γάρ ὁ πρώτως καί κυρί- ως ἀριθμός ὑπέστη μετά τό ἕν (τόν Θεόν Πατέρα) τό ὑπερούσιον, ὅς καί τά μέτρα τῆς οὐσίας πᾶσι τοῖς οὖσι χορηγεῖ˙ διά δέ τοῦ θεμένου τά ὀνόματα τήν ψυχήν ᾐνίττετο, ἥτις περιέχει ἐν ἑαυτῇ εἰκόνας καί λόγους οὐσιώδεις". Ἔτσι τό ὄνομα διπλές ἔχει δυνά- μεις. 'Η μία εἶναι διακριτική δύναμη τῆς οὐσίας πού ἀναφέρεται στήν ἐποπτεία, ἡ ἄλλη εἶναι αἰτία κοινωνίας καί ἕνωσης μέ τίς πρῶτες πνευματικές πηγές καί αἰτίες.

'Από αὐτές τίς βασικές ἀλήθειες μέ σαφήνεια καταφαίνεται ὅτι ὁ ἀριθμός στό ὑλικό ἐπίπεδο εἶναι μέσο γιά μέτρηση ποσότητας καί τρόπος διάκρισης ποιοτικῶν ἐναλλαγῶν τῶν φαινομένων τοῦ κό- σμου τούτου, πού ἀδιάκοπα μεταβάλλεται. 'Από πνευματική ὅμως ἄ- ποψη ὁ ἀριθμός εἶναι δύναμη σοφίας Θεοῦ, μέτρο κάλλους καί πα - ναρμόνιος ὅρος τῆς τελειότητας τῶν ὄντων τῆς πνευματικῆς δημι - ουργίας. Τό δέ ὄνομα καθεμιᾶς ὀντότητας στό πνευματικό ἐπίπεδο ἀναφέρεται στήν ψυχογόνηση τῶν ὄντων, ἐκεῖ πού ἡ ψυχή περικλεί- νει δυναμικά ὅλες τίς δυνάμεις καί τίς μορφές τῆς πρωταρχικῆς δημιουργίας ἀπ'ὅπου προῆλθε διατεταγμένες ἀπό τό Πνεῦμα τοῦ Θε- οῦ (Ἅγιο Πνεῦμα) σέ θαυμαστές ἱεραρχικά καί ἁρμονικά διακοσμή- σεις τῆς πνευματικῆς φύσης πού ἀντανακλοῦν καί ἐκφράζουν τίς τε- λειότητες καί τά κάλλη τοῦ Θεοῦ.

Ἔτσι λοιπόν ὁ ἀριθμός στόν οὐρανό δέν ἔχει ὄνομα. Τό ὄν ὅ- μως, ὅταν μετέχει τῆς ψυχῆς καί ψυχογονεῖται, παίρνει τό "φύ - σει" ὄνομά του, ὄνομα ἀπρόφερτο ὑλικά, ἀλλά οὐσιαστικά πραγμα - τικό. Αὐτό τό ὄνομα χαρακτηρίζει καί διατηρεῖ σέ ἀδιάσπαστη ἑ - νότητα τή σχέση τοῦ δημιουργημένου ὄντος πρός τήν πνευματική π...

γή πού ἀπ'αὐτήν ἐξέλαμψε μέ τήν ψυχογένεσή του. Μ'ἄλλα λόγια κάθε τέτοιο "φύσει" ὄνομα ἐκφράζει τό λόγο τῶν πραγματικοτήτων τοῦ πνεύματος καθενός ὄντος.

Στή χριστιανική παράδοση διατηρεῖται ἀκόμα ἀλλά μέ ἐξωτερική τώρα σημασία ἡ ἀλλαγή τοῦ κοσμικοῦ ὀνόματος μέ ἄλλο ὄνομα στίς χειροτονίες τῶν ἐπισκόπων, τῶν ἱερέων καί τῶν μοναχῶν.

Ὥστε στήν ἀρχαία χριστιανική μύηση τό ἱερό μονόγραμμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἕνα πολύ βαθύ πνευματικό σύμβολο καί θά πρέπει γιά νά μποῦμε στήν ἐσωτερική ἀποκάλυψή του νά ἔχουμε τόν "Νοῦν Χριστοῦ", ὅπως λέγει ὁ Παῦλος στήν Α΄πρός Κορινθίους. Κι αὐτό γιατί ἡ χριστιανική μύηση δέν ἀντιπροσωπεύει τό ψευδοπνεῦμα τοῦ κόσμου τούτου, πού εἶναι γεμάτος πλάνες, ἀλλά τό πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. "Ἡμεῖς δέ οὐ τό πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλά τό πνεῦμα τό ἐκ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τά ὑπό τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν. ἅ καί λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ'ἐν διδακτοῖς Πνεύματος Ἁγίου, πνευματικοῖς πνευματικά συγκρίνοντες (Παῦλος Α΄Κορ.β΄12-13)

Αὐτά γιά τό ἅγιο ὄνομα τοῦ Χριστοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Βασικό στοιχεῖο τοῦ ἱεροῦ ἐμβλήματος εἶναι τό Χ,ἀρχικό γράμμα τῆς λέξης Χριστός, γράμμα-σύμβολο, πού ἀνήκει στό εἶδος τοῦ Μυστήριου τοῦ Σταυροῦ. Τό Χί δέν εἶναι νέο σύμβολο. Οἱ 'Αρχαῖοι τό γνωρίζουν, ὅπως φυσικά γνωρίζουν πολύ βαθειά τό μυστήριο τοῦ Σταυροῦ καί τό διδάσκουν στά μυστήρια.

Ὁ Πλάτωνας στό ἀποκαλυπτικό καί πυθαγόρειο ἔργο του Τίμαιος μιλώντας ἀλληγορικά γιά τό μυστήριο τῆς ψυχογονίας λέγει: " ὁ γοῦν παρ'αὐτῷ δημιουργός σχίσας τήν μίαν εὐθεῖαν τῶν ἀριθμῶν τῶν ἁρμονικῶν καί δύο ποιήσας, συνάψας αὐτάς κατά μέσας οἷον Χί ποιεῖν λέγεται, θείς πάσης ἴδιον ὄντα ψυχῆς". Αὐτό δείχνει πώς καί ἡ ἀρχική τῶν ψυχῶν πηγή, ἡ μονάδα, ἀποτελεῖται ἀπό τέτοια χιάσματα.

Ὁ 'Ορφέας γι'αὐτά τά χιάσματα λέγει:"Αἰθέρα μέν οὗτος ἀγήραος, ἀφθιτόμητις γείνατο, καί μέγα χάσμα πελώριον ἔνθα καί ἔνθα". Καί ἀλλοῦ λέγει˙ "χάσμα δ'ὑπ'ἠέριον καί νήνεμος ἐρράγη αἰθήρ ὀρνυμένοιο Φάνητος" (**Otto Kern . "Orphicorum fragmenta"**).

Στή δέ Πολιτεία του ὁ Πλάτωνας, στήν ἀφήγηση τοῦ ἐσχατολογικοῦ μύθου τοῦ ὁράματος πού εἶδε ὁ νεκραναστημένος Ἤρ ὁ ἀρμένιος, μιλάει γιά δύο χάσματα πού ἑνώνουν τή γῆ μέ τόν οὐρανό καί πού στήν ἕνωση τῆς χιάδας τους ἔχουν τόν δικαστικό τόπο, ὅπου κάθονται καί ἀπονέμουν δικαιοσύνη οἱ δικαστές, γιοί τοῦ Δία, ὁ Μίνωας, ὁ Αἰακός καί ὁ Ραδάμανθυς. 'Από τό ἐπάνω χωνί κατεβαίνουν οἱ ψυχές, περνοῦν τό δικαστικό χῶρο, πού τόν λέγει καί

" λ ε ι μ ῶ ν α ", καί λαβαίνουν ἀπό τούς δικαστές τά φυσικά στοιχεῖα τῆς ἔνσαρκης ζωῆς τους, ἐνῶ οἱ ψυχές πού ἀπό κάτω ἀνεβαίνουν πάνω παίρνουν τά ἀπονεμητικά στοιχεῖα τῆς ποιοτικῆς τους ἀξίας γιά κείνη τή ζωή πού βιώσανε "'Εν ᾧ τῆς τε γῆς δύ' εἶναι χ ά σ μ α τ α ἐχομένω ἀλλήλοιν καί τοῦ οὐρανοῦ αὖ ἐν τῷ ἄνω ἄλλα κατ'ἀντικρύ, δικαστάς δέ μεταξύ τούτων καθῆσθαι τῶν χασμάτων (Πολιτ. 614C).

Ὁ δημιουργός ἔσχισε τήν ψυχή σέ σχῆμα Χ καί μέσα στά διακριμένα ἀλλά ἀμέριστα μέρη τῆς ψυχῆς αὐτῆς, πού θυσιάζεται μ' αὐτό τό σχίσιμο γιά τή σωτηρία ὅλης τῆς δημιουργίας, ἕνωσε τά ἄνω μέ τά κάτω, τά οὐράνια μέ τά ἐπίγεια, τά πνευματικά μέ τά ὑλικά. Καί ὅλ'αὐτά τά περιβάλλει ἡ ψυχή σέ μιά παναρμόνια ἑνότητα. Ἔτσι ὅλες οἱ ἐναντιότητες καί οἱ ἀντιθέσεις πού αἰτία τους εἶναι ὁ δυαδικός νόμος, σάν ἀρχή ἑτερότητας καί διάκρισης, ἐκδηλώνονται στά μέρη ἑνός πράγματος καί ὄχι στήν οὐσία του, στήν ὁλότητά του. Αὐτό γίνεται γιατί κάθε πράγμα στή δημιουργία μορφοποιεῖται καί ζωογονεῖται ἀπό τήν ψυχή.

Ἡ ἀδιάσπαστη αὐτή ἑνότητα καί ἁρμονία, πού συνέχει καί περικαλύπτει τά πάντα, πηγάζει ἀπό μιά βασική ἀρετή τῆς ψυχῆς, αὐτῆς πού αὐτοθυσιάζεται στό σέ σχῆμα Χ σταυρό της.

Τό Χ σά σύμβολο ἀνήκει στόν κύκλο τοῦ μυστηρίου τοῦ σταυροῦ. 'Ανήκει στό Λ ό γ ο τοῦ σταυροῦ, πού κατά τόν Παῦλο γιά τούς πνευματικούς ἀνθρώπους, πού τούς λέγει "σωζομένους", εἶναι δύναμη Θεοῦ καί σοφία ἀληθινή, γιά τούς ὑλικούς ὅμως, πού τούς λέγει "ἀπολεσθέντας", αὐτούς μέ τά συμβατικά ὀνόματά τους καί τήν αἰσθησιακή νόηση καί αἴσθηση, εἶναι χαμός καί μωρία.

Αὐτά μποροῦνε νά εἰπωθοῦνε σέ μιά τέτοια μελέτη.
(Συνεχίζεται ἡ ἑρμηνεία τοῦ ἱεροῦ μονογράμματος τοῦ Χριστοῦ)

Τάσος Βαλαδῶρος

ΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑΙ

Ὅπως λέγει ἡ μυστική διδασκαλία τῆς χριστιανικῆς μυήσεως, ὁ σημερινός ἄνθρωπος ὁ εὑρισκόμενος ἐν διασπάσει, ὁ ὑλικός σύγχρονος ἄνθρωπος, εἶναι φυσικόν νά ἐπηρεάζεται ἐντονώτερον ἀπό τά φαινόμενα τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου τά ὁποῖα τόν περιστοιχίζουν καί νά ὑφίσταται ὅλας τάς συνεπείας τῆς καταστάσεώς του, δηλαδή τῆς φθαρτῆς ὑλικῆς ζωῆς του. Καί ὡς ὄν ἀνίσχυρον, ἐνστικτωδῶς θέλει νά κρατηθῇ καί νά στερεωθῇ ἀπό τήν ὕλην συσσωρεύων χρήματα καί ἀκίνητα καί τόσα ἄλλα πού προσφέρει ὁ ὑλικός κόσμος. Ἡ ὕλη ὅμως εἶναι γνωστόν ὅτι δέν εἶναι καθόλου εὐνοϊκή διά τόν ἄνθρωπον. Καί τοιουτοτρόπως ὁ ἄνθρωπος ἀντί νά ἀποκτᾷ στερέωμα ὑφίσταται ὅλα τά μετά τῆς ὕλης συνδεόμενα δεινά, μεταξύ τῶν ὁποίων καί τάς ἀσθενείας.

Αὐτάς τάς λεγομένας ἀσθενείας - μολονότι ὅπως θά ἴδωμεν κα-

τωτέρω δέν ὑπάρχουν ἀσθένειαι ἀλλά μόνον ἀσθενεῖς -εἰς περίπτωσιν κατά τήν ὁποίαν δέν εἶναι ἰάσιμοι ἀπό τήν ἐπιστήμην, εἶναι δυνατόν νά καταπολεμήσῃ ὁ ἄνθρωπος μέ τάς πνευματικάς θεραπείας. Θά ἐπιχειρήσω νά σᾶς δώσω μίαν κατά τό δυνατόν σαφῆ ἰδέαν τί εἶναι πνευματικαί θεραπεῖαι, πῶς ἐπιτελοῦνται καί πῶς δυνάμεθα νά γίνωμεν ἱκανοί νά τάς δεχώμεθα.

Πνευματικαί θεραπεῖαι εἶναι αἱ θεραπεῖαι αἱ ἐπιτελούμεναι ὑπό ἀοράτων θεραπευτῶν, οἱ ὁποῖοι διά τοῦ γηίνου θεραπευτοῦ διοχετεύουν θείας ὑπερκοσμίους δυνάμεις εἰς τόν πάσχοντα.

Εἰς τήν γῆν καί ἐν γένει εἰς τό σύμπαν ὑπάρχουν ἐν ἀφθονίᾳ θεῖαι θεραπευτικαί δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἕτοιμοι νά δράσουν ἐφ'ὅσον καταλλήλως ζητηθοῦν. Οἱ γήινοι πνευματικοί θεραπευταί καθιστοῦν ἑαυτούς ἀγωγούς διά νά μεταδοθοῦν αὐταί αἱ δυνάμεις.

Τά συστήματα τά ὁποῖα χρησιμοποιοῦν οἱ πνευματικοί θεραπευταί εἶναι πολλά, ἀλλά ὅλα καταλήγουν εἰς τό αὐτό ἀποτέλεσμα. Μερικοί θεραπευταί θεραπεύουν διά τοῦ προσωπικοῦ των μαγνητισμοῦ - σύστημα μή ἀπέχον τῶν ἄλλων.

Εἰς ὅλα τά συστήματα τῶν θεραπειῶν μία εἶναι ἡ βάσις: Ἡ αὐτοκυριαρχία, ἤτοι ὁ ἔλεγχος τοῦ σώματος τῶν συγκινήσεων, τό ὁποῖον ἡ θεοσοφική διδασκαλία ὀνομάζει ἀστρικόν σῶμα ἤ θυμικόν ἀπό τήν ἀρχαίαν ἑλληνικήν λέξιν θυμός (=ἐπιθυμία, συναίσθημα).

Ἐάν ὁ θεραπευτής δέν εἶναι κυρίαρχος τοῦ ἀστρικοῦ του σώματος, αἱ θεραπεῖαι δέν εἶναι πραγματοποιήσιμοι. Ὁ θεραπευτής δέν πρέπει νά συνταράσσεται ἀπό τήν δυστυχίαν τοῦ ἀσθενοῦς. Πρέπει νά εἶναι ἀπερίσπαστος, ἤρεμος, γαλήνιος, διά νά μή ἐμποδίζῃ τό ρεῦμα τῶν θείων θεραπευτικῶν δυνάμεων νά διέρχεται δι'ἑαυτοῦ εἰς τόν ἀσθενῆ. Ἐάν ὁ θεραπευτής αἰσθανθῇ οἶκτον διά τόν ἀσθενῆ, θά χρωματίσῃ τάς δι'ἑαυτοῦ διοχετευομένας δυνάμεις καί ἀντί καλοῦ δυνατόν νά προξενήσῃ κακόν, διότι μέ τόν οἶκτον παραδέχεται κατάστασιν θλιβεράν καί ἀξιοθρήνητον καί οὕτω γίνεται δημιουργός μορφῆς-σκέψεως δυναμένης νά ἐπηρεάσῃ τόν ἀσθενῆ ἐπί τά χείρω. Ὁ οἶκτος, ὅπως ὅλα τά συναισθήματα, εὑρίσκεται εἰς τό ἀστρικόν μας σῶμα (τό σῶμα τῶν ἐπιθυμιῶν). Ὅπως γνωρίζομεν, τό ἀστρικόν σῶμα ἀποτελεῖται ἀπό ἀστρικήν (θυμικήν) ὕλην. Ἀπό αὐτήν τήν ὕλην ἀποτελοῦνται αἱ ἐπιθυμίαι, οἱ πόθοι, καί ἀπό τήν ἁδροτέραν ὕλην τῶν κατωτέρων ὑποπεδίων τοῦ ἀστρικοῦ πεδίου τό μίσος, ἡ ἀγωνία,ἡ ἐγωπάθεια, ἡ ἐκδικητικότης, ὁ φανατισμός, ἡ λαγνεία.

Τά συναισθήματα εἶναι ἐκεῖνα τά ὁποῖα συγκλονίζουν τόν ὁρατόν μας φορέα, ἤτοι τό ἁδρόν ὑλικόν μας σῶμα. Αὐτά δημιουργοῦν τάς διαφόρους ἀσθενείας αἱ ὁποῖαι ἐξακολουθοῦν καί σήμερον νά μαστίζουν τήν ἀνθρωπότητα παρά τήν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης. Δυνάμεθα νά καταστήσωμεν τό συγκινησιακόν μας σῶμα ὑπηρέτην μας καί ὄχι κύριον τοῦ εἶναι μας.

(Συνεχίζεται)

Κώστας Ξύνδας

ΜΥΗΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ
Α ΘΕΑΤΡΟ

Ο "ΠΑΡΣΙΦΑΛ" ΤΟΥ ΒΑΓΚΝΕΡ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο δελτίο

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ Β ΠΡΑΞΗΣ

Στή Δεύτερη Πράξη βλέπομε πάλι σ'ὅλη του τήν ἔνταση τόν ἀγώνα τοῦ Καλοῦ καί τοῦ Κακοῦ. Ὁ Κλίνγκσορ, ὅπως ἔχομε πεῖ, εἶναι ἡ προσωποποίηση τοῦ κακοῦ πού παλεύει γιά νά μπορέσει νά νικήσει τό Καλό, νά νικήσει τόν ἀγωνιστή τοῦ Καλοῦ, τόν Πάρσιφαλ, καί νά πάρει στά χέρια του, νά ὑποτάξει τό ὑπέρτατο Καλό, τό Γκράαλ.

Ἡ Κούντρυ, ἡ γυναίκα μέ τή διπλή φύση, προσπαθεῖ ν'ἀντισταθεῖ, νά μήν ὑπακούσει στή θέλησή του καί νά μή γίνει τό παθητικό του ὄργανο, μά ἡ ἄλλη φύση μέσα της, ἡ φιληδονία, ὑποταγμένη στή δύναμη τοῦ Κακοῦ, τοῦ τυφλοῦ πάθους, νικάει. Κ'ἡ Κούντρυ γίνεται τό τραγικό καί πειθήνιο ὄργανο τοῦ Κλίνγκσορ. Πάλι ξαναβλέπομε ἐδῶ, ὅπως καί στήν Πρώτη Πράξη, πώς ὁ Βάγκνερ πιστεύει στή Μετενσάρκωση. "Ἄλλοτε Ἡρωδιάδα, Γκούντρίγια, σήμερα Κούντρυ.

Τοῦ κάκου καί ὁ Κλίνγκσορ καί ἡ Κούντρυ προσπαθοῦν νά ὑποτάξουν τόν ἁγνό καί ἀθῶο Πάρσιφαλ, "πού ἁρματωμένος εἶναι μέ μιά καρδιά τρελλοῦ". Ἁγνός, ἀθῶος, τόσο διαφορετικός ἀπ' τούς συνηθισμένους ἀνθρώπους. Ὅταν ἀναλύσαμε τήν Πρώτη Πράξη, εἴπαμε πώς οἱ συνηθισμένοι ἄνθρωποι θεωροῦν τρελλούς τούς διαφορετικούς. Κ'ἡ μεγαλοφυΐα κ'ἡ τρέλλα βγαίνουν ἀπ'τόν κόσμο τῆς ρουτίνας καί φτάνουν στό ὑπερβατικό, ἐκεῖ πού ὁ κοινός νοῦς δέν μπορεῖ νά φτάσει. Τοῦ κάκου τά μάγια τοῦ Κλίνγκσορ, οἱ φανταστικοί ἐχθροί, τά μαγεμένα περιβόλια, τά λουλούδινα κορίτσια, προσπαθοῦν νά τόν σκλαβώσουν. Ἦταν πολύ ἁγνός, πολύ ἀθῶος. Ἡ μόνη πού κόντεψε νά τόν πλανέψει ἦταν ἡ Κούντρυ. Αὐτή πού τοῦ φανέρωσε τόν ἴδιο τόν ἑαυτό του, τ'ὄνομά του. "Πάρσι φάλ" σημαίνει ὁ ἁγνός κι ὁ ἁπλός. Αὐτή τοῦ μίλησε γιά τόν πατέρα του, γιά τή μητέρα του, πού πέθανε ἀπ'τόν μεγάλο της καϋμό, ὅταν αὐτός ἔφυγε καί δέν ξαναγύρισε κοντά της. "Ὁ πόνος ἔσβυσε τά δάκρυά της, καί τήν καρδιά της ἔσπασε". Καί τότε ὁ ἀθῶος, ὁ ξένοιαστος, ὁ ἀδιάφορος Πάρσιφαλ, πού οὔτε κάν εἶχε ἀντιληφθεῖ τόν πόνο πού ἔδωσε στή μάνα του, τότε, σέ μιάν ἀναλαμπή συμπόνιας κατάλαβε. Ἡ σοφία ἀπ'τή συμπόνια, ἀπ'τήν ἀγάπη, γεννιέται. Κι ὁ ἄνθρωπος πού στά πρῶτα σκαλοπάτια τῆς πνευματικῆς του ζωῆς μόνο τόν ἑαυτό του

σκέπτεται καί δέν βλέπει τόν πόνο τοῦ ἄλλου, δέν βλέπει πώς αὐτός ὁ ἴδιος σπάζει τήν καρδιά τοῦ ἄλλου, σέ μιά στιγμή ἀναλαμπῆς νιώθει τόν ἑαυτό του νά χάνεται, γίνεται ὁ ἄλλος, γίνεται ὁ πόνος τοῦ ἄλλου, καί τότε ἡ σοφία τοῦ ἀποκαλύπτεται. Ὦ μάνα μου, γλυκειά μου μάνα. Σέ σκότωσε ὁ γιός σου. Ποῦ πήγαινα, ποῦ ἔτρεχα μές στό τρελλό μου παραλήρημα, μέσα στή λησμοσύνη. Ἐσένα ξέχασα, ὅλα τά ξέχασα. Μ'ἀκόμα τί νάχω ξεχάσει;" Ἡ ψυχή,πού ἀρχίζει νά ξυπνᾶ, νά καταλαβαίνει, ν'ἀντιλαμβάνεται τήν εὐθύνη της, τά λάθη της κι ἀπό ψυχρή κι ἀδιάφορη, νιώθει τήν ἀγωνία τῆς τύψης νά τήν καίει. "Ἡ γνώση φωτίζει τήν τρελλή τήν ψυχή". Ἡ Κούντρυ, πού λαχταράει τήν ἀγάπη του, μά πού δέν ξέρει ἀκόμα ποιά εἶναι ἡ ἀληθινή 'Αγάπη, προσπαθεῖ νά τόν τραβήξει μέ τή δύναμη τοῦ πάθους. Καί τήν ὥρα πού ἀκούμπησε τά χείλια στά δικά του, τήν ὥρα πού ἡ τεράστια αὐτή δύναμη τόν τύλιγε στά δίχτυα της, ὁ Πάρσιφαλ ἔνιωσε τόν ἴδιο πόνο πού εἶχε νιώσει κι ὁ 'Αμφόρτας, νά τοῦ σχίζει τήν καρδιά. Εἶναι ἡ στιγμή πού τό πνεῦμα ζητᾶ τήν 'Ελευθερία, τήν 'Αλήθεια, μά ἡ πυκνή ὕλη τό τραβᾶ,τό τυλίγει μές στή σκλαβιά της. "'Αμφόρτα! Ἡ πληγή, ἡ πληγή...Πῶς καίει, πῶς πονεῖ... Ὦ μαῦρε πόθε! Πῶς ὅλα σπαρταροῦν στήν ἀγωνία, στή δίψα τῆς καταστροφῆς". Καί τήν ὑπέρτατη αὐτή στιγμή πού ἡ μαύρη ἄβυσσος ἄνοιγε μπροστά του ξαφνικά: "Μά νά, τά μάτια μου βλέπουν τ'ἅγιο δισκοπότηρο. Τί κόκκινο πού γίνεται τό θεϊκό τό αἷμα. Ὦ χαρά τ'Οὐρανοῦ. Πῶς οἱ ψυχές σκιρτοῦνε. Μά νά, ἀκούγω μιά φωνή, καϋμό γεμάτη, τοῦ Θεοῦ τή φωνή, πού ἀπ'τό ποτήρι βγαίνει: "Ὦ σῶσε με ἀπό τά μολυσμένα χέρια". Μέσα μου ἡ θεϊκιά κραυγή ἀντιλαλεῖ. Κ'ἐγώ ὁ τρελλός, ὁ δειλός, πού πιάστηκα μές στά παιδιάστικα κι ἀνήμερα παιχνίδια".

Ὁ ἀγώνας συνεχίζεται. Μέσα στόν ἄνθρωπο δυό δυνάμεις πάντα ἀντιπαλεύουν. Ὅπως εἴπαμε στήν ἑρμηνεία τῆς Πρώτης Πράξης εἶναι ἡ δύναμη τῆς ἐνέλιξης κ'ἡ δύναμη τῆς ἀνέλιξης. Ἡ δύναμη πού κατεβάζει τήν ψυχή μές στήν πυκνή ὕλη, ἡ δύναμη πού τήν ἀνεβάζει στήν ἀρχική της Πατρίδα. Καί μέσα στήν Κούντρυ δυό δυνάμεις ἀντιπαλεύουν. Ὁ θαυμασμός γιά τή δύναμη τοῦ Πάρσιφαλ κι ὁ ἐρωτικός ὁ πόθος. Καί συνάμα ἡ λαχτάρα νά λυτρωθεῖ κι αὐτή. Ὤ ἄς τή σώσει αὐτός ὁ δυνατός, αὐτός πού ξέρει τή συμπόνια. "'Εσύ πού νιώθεις τόν πόνο τοῦ ἄλλου καί τόν δικό μου τόν πόνο ἄς νιώσεις. 'Εσύ ὁ Σωτήρας γιά νά μέ σώσεις ἑνώσου μέ μένα. Μέσ'ἀπ'τά βάθη τῶν αἰώνων τόν ἐρχομό σου πρόσμενα. Ἄν ἤξερες τήν κόλαση πού μέ τόν ὕπνο καί τό ξύπνημα, τό θάνατο καί τή ζωή, τόν πόνο καί τό γέλιο, δίχως τελειωμό μές στήν ψυχή μου σκόρπισε τή φρίκη".

Ἡ ἀπελπισμένη κραυγή τῆς ψυχῆς πού μέσ'ἀπ'τήν Κόλαση, μέσ'ἀπ'τίς ἀναρίθμητες ἐνσαρκώσεις, καλεῖ τόν χαμένο της Παράδεισο, καλεῖ τόν Σωτήρα πού θά τή σώσει. Κάποτε βουτηγμένη στό σκοτάδι τῆς ἄγνοιας Τόν κορόϊδεψε. "Καί νά γελάσω τόλμησα... Τά μάτια

Του μέ κοίταξαν. Κι άπό τότε πηγαίνω άπό κόσμο σέ κόσμο καί ψάχνω νά Τόν βρω".

Κι όμως τήν ώρα πού τά μάτια του τή βλέπανε, τήν ώρα πού ή ψυχή άναγαλλιάζει στό άντίκρυσμα τό θεϊκό, νά πάλι ή πυκνή ύλη πού γυρεύει τά δικαιώματά της: "Πάλι στό γέλιο ξεσπω. Ένας ά - δύνατος στήν άγκαλιά μου πέφτει". Γέλιο καί κλάμα μαζί. Τό δράμα τής ψυχής: "Γελω, γελω, φωνάζω, ούρλιάζω... Κ'έπειτα πάλι, μέσα στή νύχτα, μετανιωμένη ξυπνω καί Τόν καλω, Αύτόν πού κάποτε κοροϊδεψα. Άσε με πάνω Του τά δάκρυά μου νά κυλήσουνε κι άν ό Θεός μέ διώχνει, σωσε με σύ". Μά ό Πάρσιφαλ, ό άγνός, ό δυνατός, σέ μιά στιγμή άναλαμπής πού άκουσε τή θεϊκιά Φωνή, κατάλαβε. Ή 'Αγάπη δέν είναι ό πόθος, είναι ή Λύτρωση. Ή 'Αγάπη σώζει,έλευθερώνει. "Καί σένα πρέπει νά σέ σώσω -άν βγάλεις άπό μέσα σου τόν μολυσμένο πόθο. Τό βάλσαμο έρχεται άπ'άλλου."Αν δέν στεγνώσει του πόθου σου ή πηγή, ά μιά άλλη ύπάρχει πού έδω οί άδελφοί γεμάτοι άγωνία τήν ψάχνουνε. Μά ποιός τή βλέπει νά λάμπει τήν άληθινή τήν Πηγή; Ώ τρελλή νύχτα του κόσμου, ή δίψα σου πού σ' όδηγεί". Μά ή πείρα πώς άποκτιέται; Πως άποκτιέται ή σοφία; Μέσ' άπ' τόν πόθο, μέσ'άπ'τήν άγωνία, μέσ'άπ'τόν ύπέρτατο πόνο, μέσ' άπ'τόν άγώνα.'Απ'τήν Κόλαση ή ψυχή θά πετάξει στόν Ούρανό. " Μέ τό φιλί μου είδες τόν κόσμο, καί μέ τ'άγκάλιασμά μου Θεός έγι - νες. Κι άν καί γιά μιά ώρα άκόμα είσαι Θεός, γι'αύτή τήν ώρα έ- γώ άς χαθω κ'ή πληγή νά μήν κλείσει."Αφησέ με νά σ'άγαπω κ'έτσι ή χάρη νά μου δοθεί". Μέσα στή στενή, προσωπική άγάπη, γύρευε τήν Ύπέρτατη 'Αγάπη. Μά ό Πάρσιφαλ κατάλαβε πώς έκεί, στή στενή δεσμευτική άγάπη δέ βρίσκεται ή σωτηρία καί τή διάταξε νά πάει στόν 'Αμφόρτα. Κι αύτή μές στήν τρελλή της άπελπισία ένιωσε τή σωτηρία νά χάνεται κ'ή φλόγα του Πάθους καί της Κακίας τήν τύ - λιξε καί πάλι. "Τό σίδερο καί σένα θά χτυπήσει. Κλείστε τό δρόμο του. 'Εμένα βοηθήστε...". Καί νά ό άντιπρόσωπος της καταχθόνιας Δύναμης, ό Κλίνγκσορ, πού ρίχνοντας στόν Πάρσιφαλ τή Λόγχη του φωνάζει: "Μέ τό σίδερο αύτό τή δύναμή σου δένω". Μά ή Λόγχη δέν τόν τρύπησε κ'ή κατάρα του Κλίνγκσορ δέν έδεσε τή δύναμή του. Καμμιά ένάντια δύναμη δέν μπορεί ν'άγγίξει τήν άγνή ψυχή. Κ'ή Λόγχη, τό σύμβολο της 'Αχτίδας-Δύναμης, σφραγισμένη άπ' τό αίμα του Χριστου, στάθηκε πάνω άπ'τό κεφάλι του. Ό Πάρσιφαλ τήν άρπαξε κ'έκανε τό σημείο του Σταυρου, καί τότε όλη ή μαγική δύναμη του Κλίνγκσορ χάθηκε, κι όλη ή φαντασμαγορία, τ' άνθισμένα περιβόλια, ό πύργος, τά λουλούδια - κορίτσια έξαφανίστηκαν.

Ό Σταυρός νικά καί τό πέπλο της άπάτης πέφτει. Καί φεύγοντας ό Πάρσιφαλ στήν Κούντρυ λέγει: "Τώρα ξέρεις πού θά μέ βρείς".
'Εκεί, στό Γκράαλ, άν τό θελήσει, θά φτάσει κι αύτή.

(Συνεχίζεται)

'Αγλ. Ζάννου

Β Π Α Ρ Α Μ Υ Θ Ι

ΤΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΤΟΥ ΜΩΥΣΗ

ἑβραΐκο παραμύθι

Ὅταν μαθεύτηκε πώς ὁ Μωυσής κατάφερε στό τέλος νά πετύχει τήν ἔξοδο τῆς σκλαβωμένης ράτσας τῶν Ἑβραίων ἀπ'τήν Αἴγυπτο ὅλος ὁ κόσμος ἔμεινε μέ στόμα ὀρθάνοιχτο ἀπ'τήν κατάπληξή του. Ὅλοι μιλούσανε μέ θαμασμό γιά τό Μωυσή καί τό μεγάλο του κατόρθωμα. Κάποτες φτάσαν τά μαντάτα κι ὡς στ'ἀφτιά τοῦ γέρου βασιλιά τοῦ 'Αραβιστάν. 'Αμέσως τότες κάλεσε νά ρθεῖ μπροστά του ὁ πιό καλός καί ξακουστός ζωγράφος τοῦ βασίλειου του κι ὄρντινο τούδωσε νά πάει νά βρεῖ τό Μωυσή καί τό πορτραῖτο του νά φτιάξει.

Σάν ὕστερα ἀπό κάμποσο καιρό γύρισε ὁ ζωγράφος πίσω μαζί του φέρνοντας καί τό πορτραῖτο τοῦ κοσμοξακουσμένου Μωυσῆ, ὁ βασιλιάς νά μαζευτοῦνε πρόσταξε μές στό παλάτι του οἱ πιό σοφοί τῆς χώρας φυσιογνωμιστές. Ἤθελε νά τοῦ ποῦν, ἀφοῦ καλά κοιτάξουν τό πορτραῖτο, τί χαραχτήρας ταίριαζε στό Μωυσή, ποιές ἦταν οἱ συνήθειες του, ποιά τά χαρίσματα του. Γιά τήν τρανή του δύναμη τή θαματουργική μιά ἐξήγηση ζητοῦσε. 'Αφοῦ κοιτάξαν τό πορτραῖτο τοῦ Μωυσῆ καί τό ξανακοιτάξανε καλά ἀπ'ὅλες τίς μεριές , ὅλοι μαζί μέ μιά φωνή στό βασιλιά τους εἶπαν: "'Ετοῦτο τό πορτραῖτο, πολυχρονεμένε βασιλιά, ταιριάζει σ'ἄνθρωπο σκληρό, άρχομανή καί ταμαχιάρη, κοντολογίς σ'ἄνθρωπο πεισματάρη κι ὑπερόπτη πού σέρνει ἀπάνω του τά πιό θανάσιμα τοῦ ἀνθρώπου βίτσα." Σάν τ'ἄκουσε αὐτά ὁ βασιλιάς ἀπ'τό θυμό του φρένιαξε κι ἔβαλε τίς φωνές. "Τί κουταμάρες εἶναι αὐτές πού μ'ἀραδιάζετε; Πῶς εἶναι μπορετό τέτοιονε χαραχτήρα νά 'χει ὁ Μωυσής, αὐτός πού 'κανε τόσα κατορθώματα γιά τό λαό του καί πού γι'αὐτόν μιλάει ὁ κόσμος ὅλος;" Τότες καυγάς μεγάλος ἄναφε ἀνάμεσα στούς φυσιογνωμιστές καί στό ζωγράφο. Λέγαν οἱ φυσιογνωμιστές χωρίς περιστροφές πώς ἀμφιβάλλανε ἄν ἦταν τοῦτο τό πορτραῖτο τοῦ Μωυσῆ κι ἄλλοι ἀναρωτιόντουσαν γιά τήν ἐπιτυχία του. Τά ροῦχα του ἔσκιζε ὁ ζωγράφος καί χίλιους ὅρκους ἔκανε πώς τό πορτραῖτο πού ζωγράφισε πιστά καί τέλεια ἔδειχνε τή φάτσα τοῦ ἴδιου τοῦ Μωυσῆ. Μά ἐπέμεναν κι οἱ φυσιογνωμιστές. Σάν ἔμοιαζε σέ τοῦτο τό πορτραῖτο ὁ Μωυσής, τέτοιονε χαραχτήρα πρέπει νά 'χει, ὅπως αὐτοί στό βασιλιά τους εἶχαν πεῖ. Ἄκρη δέ μπόραγε νά βρεῖ ὁ βασιλιάς. Γι' αὐτό νά πάει ὁ ἴδιος πῆρε ἀπόφαση κεῖ πού 'χε ὁ Μωυσής στημένο τῶν Ἑβραίων τό στρατόπεδο κι ἔτσι μονάχος του νά ἰδεῖ ποιό μέρος δίκιο εἶχε.

'Από τήν πρώτη τή ματιά τοῦ 'Αραβιστάν ὁ βασιλιάς κατάλαβε

πώς ὁ ζωγράφος εἶχε κάνει τή δουλειά του τέλεια κι εἶχε πιστά πά στό πανί τό Μωυσή ἀπεικονίσει. Σάν μπῆκε στή σκηνή τοῦ Μωυσῆ, μέ σεβασμό γονάτισε κι ἔσκυψε τό κεφάλι του βαθιά μπροστά στόν ἄνθρωπο πού τόσο τόν ἀγάπαγε ὁ Θεός. Ὕστερα λέει στό Μωυσή. "Ὥσπου νά ἰδῶ τό πρόσωπό σου, θαροῦσα πώς οἱ φυσιογνωμιστές μου ἤτανε σοφοί στήν ἐπιστήμη τους, μά τώρα ξέρω πιά καλά πώς μιά δεκάρα δέν ἀξίζουν κι ὅτι εἶναι περιττή ἡ ἐπιστήμη τους". "Ὄχι, δέν ἔχεις δίκιο, βασιλιά τοῦ 'Αραβιστάν" τοῦ λέει τότε ὁ Μωυσής. "Ὅλοι τους, κι οἱ φυσιογνωμιστές σου κι ὁ ζωγράφος σου, ἀπ'ὅ,τι ἀκούω, εἶναι ἀξίας ἄνθρωποι κι ὅλοι τους ἔχουν δίκιο. Μάθε λοιπόν πώς ὅτανε γεννήθηκα, ἡ φύση μοῦ 'χε δώσει γιά προικιό ὅλα τά βίτσα αὐτά πού βρήκανε οἱ φυσιογνωμιστές καί στήν πραγματικότητα πολλά περσότερα. Πολύ παιδεύτηκα ὥσπου νά τά βρῶ. Ὕστερα κάθισα καί τά μελέτησα δίχως παράπονο καί πίκρα στήν καρδιά μου. Κατάλαβα πώς ἤτανε ὁ πιό τρανός ἐχτρός μου κι ἀντρίκια θέλησα νά τά νικήσω. Ἔτσι κατάφερα τ'ἀντίθετα τῶν βίτσων μου δεύτερη φύση μου νά κάνω. Γιά τοῦτο τό κατόρθωμα τό πρῶτο μου, μάθε καλέ μου βασιλιά τοῦ 'Αραβιστάν, πώς νιώθω ἐγώ, ὁ Μωυσής, τήν πιό μεγάλη περηφάνεια".

Δημήτρης Θεοδωρίδης

ΝΑ ΣΜΙΛΕΥΕΙΣ ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΣΟΥ

Στρίψε κατά τόν ἑαυτό σου, καί παρατήρησε. Κι ἄν δέν εἶσαι ὄμορφος ἀκόμα, κάνε ὅ,τι κάνει ὅποιος φιάνει ἄγαλμα, γιά νά τ' ὀμορφάνει: Τό πελεκάει ἀπό δῶ, τό ἰσιώνει ἀπό κεῖ, κάνει τούτη τή γραμμή λεπτότερη καί τήν ἄλλη καθαρότερη, ὥσπου νά γενεῖ τό ἔργο του ὀμορφιᾶς εἰκόνα.

Ἔτσι, ἴδια καί σύ κάνε: πελέκα καθετί ὁποῦναι περιττό, ἴσιωσε κάθε στραβό, φώτισε τό κάθε σκοτεινό, δούλεψ'ἔτσι ὥσπου νά τά κάνεις ὅλα ν'ἀχτινοβολοῦνε ὀμορφιά, καί μήν παύεις νά σμιλεύεις τ'ἄγαλμά σου, ὥσπου ν'ἀχτινοβολήσει μέσα σου ἀρετῆς λαμπράδα καί ὥσπου νά δεῖς τήν ὕψιστη τελειότητα νά φωλιάζει σίγουρα στ'ἅγια τῶν ἁγιῶν τ'ἀμόλευτα.

Πλωτίνος. "Γιά τήν ὀμορφιά" ('Από τίς "'Εννεάδες").
Μετάφρ. Τίμ. Τ. Βρατσάνου

ΜΑΡΜΑΡΟ ΚΑΙ ΓΛΥΠΤΗΣ

Γιά νά μεγαλώσει ὁ ἄνθρωπος ἔχει ὑποχρέωση νά ξαναφιάξει τόν ἑαυτό του.

Δέν μπορεῖ ὅμως νά τόνε ξαναφιάξει χωρίς λύπη, γιατί αὐτός εἶναι μάρμαρο μαζί καί γλύπτης. Πρέπει, πελεκώντας μέ δυνατές σφυριές, νά πετάξει ἀπό τήν ἴδια τήν οὐσία του ὅ,τι περισσεύει, γιά νά πάρει στό τέλος τήν ὄψη του τήν ἀληθινή.

'Αλ. Καρρέλ. Μετάφρ. Τίμ. Τ. Βρατσάνου

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ

Μέσα άπ'τά σπλάχνα τοῦ μαρμάρου ώς μέσα άπό κοχύλι
μαργαριτάρι· τό ἄγνωστο άριστούργημα ἔχει φέρει
στοῦ ἥλιου τό φῶς, τοῦ καλλιτέχνη τό ἄξιο κι ἅγιο χέρι
μέσα άπ'τά σπλάχνα τοῦ μαρμάρου ώς μέσα άπό κοχύλι.
Γι'αὐτό τοῦ πόνου τή σοφή μήν καταριέσαι σμίλη
στό στῆθος σου χτυπήματα σκληρά κι ἄν καταφέρει.
Μέσα στά σπλάχνα σου καθώς σέ μάρμαρο ἤ κοχύλι
γυρεύει τό ἄγνωστο άριστούργημα στό φῶς νά φέρει.

Μελισσάνθη. 'Από τίς "Προφητεῖες"

ΓΛΥΠΤΑΙ ΤΩΝ ΠΕΠΡΩΜΕΝΩΝ ΜΑΣ

Ὅσον καί ἄν εἶναι βαθύ τό συναίσθημα τῆς άτελείας μας, τό συναίσθημα τῆς άδυναμίας καί τῆς σμικρότητός μας, ἄλλο τόσον βαθεῖα πρέπει νά εἶναι ἡ πίστις μας ὅτι έγκλείοντες μέσα μας τό αἰώνιον πνεῦμα, πλασμένοι κατ'εἰκόνα καί ὁμοίωσιν τοῦ αἰωνίου, παρ' ὅλας τάς ἀτελείας καί τούς περιορισμούς τῆς ὕλης, εἰς τήν ὁποίαν περικλειόμεθα, θά ἑνωθῶμεν μίαν ἡμέραν μέ τόν Θεόν.

Τό θεῖον πνεῦμα, ὁ μυστικός Χριστός, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει εἰς κάθε ἀνθρωπίνην καρδίαν, ὁ ὁποῖος εἶναι παρών καί ὅταν άκόμη δέν αἰσθανώμεθα τήν παρουσίαν του, εἶναι ἐκεῖνος πού θά μᾶς ὑποβοηθήση καί θά ἐπιταχύνη τήν πνευματικήν μας ἐξέλιξιν. Ἐκεῖνος πού θά μεταβάλη τήν ἀνθρωπίνην ζωήν μας εἰς ζωήν ὑπεράνθρωπον, έγκλείουσαν έν σπέρματι τάς λαμπρότητας τῆς θείας ζωῆς.

Εἰς τήν ψυχήν ἑκάστου ἀνθρώπου περικλείεται μία δημιουργός δύναμις τῆς ὁποίας ἀγνοοῦμεν ἀκόμη τήν ὕπαρξιν καί τάς θαυματουργούς καί ἀκατανικήτους ἰδιότητας. Καί ὅπως οἱ ὑπέροχοι γλύπται ἀποτυπώνουν εἰς τά ἄψυχα μάρμαρα τάς περικαλλεῖς ἐμπνεύσεις τῶν ψυχικῶν των ἐξάρσεων καί δίδουν ζωήν καί κάλλος εἰς τούς ἀμόρφους ὀγκολίθους, τοιουτοτρόπως καί ἡμεῖς, ἀποκλειστικοί δημιουργοί καί γλύπται τῶν πεπρωμένων μας, δυνάμεθα νά λαξεύσωμεν εἰς τά ἄμορφα ἀκόμη πετρώματα τῆς ψυχῆς μας τήν θείαν εἰκόνα τήν ὁποίαν ἐνέκλεισε μέσα μας αὐτός ὁ Θεός καί ἀπαλλάσσοντες αὐτήν ἀπό τό σκότος καί τήν σκωρίαν τῆς ὕλης νά τήν ἀφήσωμεν ν'ἀκτινοβολήση ἀθάνατος, φωτεινή, αἰγλήεσσα ἐπί τοῦ πνευματικοῦ ὁρίζοντος, διαχύνουσα εἰς τήν ἀνθρωπότητα, μαζί μέ τό κάλλος, τήν παρηγορίαν καί τήν ἐλπίδα.

Δημήτριος Νομικός. 'Από τήν διάλεξιν "Αἱ μυήσεις τοῦ 'Ιησοῦ" τήν περιλαμβανομένην εἰς τό βιβλίον "Θεοσοφικαί μελέται" (ἔκδ. "Θύρσος")

ΠΕΡΙΣΥΛΛΟΓΗ

Τά ὑπάρχοντά μου εἶναι ὅλος ὁ κόσμος.
Τά μαζεύω σ'αὐτό τό βιβλίο, καθώς
ὁ τσοπάνης τ'ἀρνιά του ὅταν πέφτει τό σούρουπο
μές στό λειβάδι-
"Οχι πώς βράδυασε, ἀλλά
εἶναι θεῖες οἱ μέρες μας, οἱ ὧρες τους· θεῖα
τά λεπτά κ'οἱ στιγμές τους. Κ'ἐγώ
δέ θυμᾶμαι καλά, ὅμως ἔχω,
δέν ξέρω,
τήν ἐντύπωση πάντοτε
πώς κάποιος μοῦ ζήτησε
νά ὀμορφήνω τόν κόσμο.

Νικηφόρος Βρεττάκος. 'Από τή συλλογή "Τό βάθος τοῦ κόσμου"

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΣ

Γιατί ὁ ἄνθρωπος, θά μοῦ πεῖτε, γιά νά φτάσει στήν κατάσταση τή θεϊκή, ἔχει ἀνάγκη νά περάσει ἀπ'ὅλη αὐτή τήν πείρα, νά βυθιστεῖ μές στό κακό, νά ὑποστεῖ τόν πόνο; 'Αφοῦ ὁ Θεός εἶναι δύναμη κι ἀγάπη, γιατί νά μή δημιουργήσει τόν ἄνθρωπο ἀπ'τήν ἀρχή τέλειο κ'ἔτσι νά τόν ἀπαλλάξει ἀπ'αὐτό τό μακρύ ταξίδι τῶν πόνων;

Βέβαια ὁ Λόγος, δηλαδή ὁ Θεός, θά μποροῦσε νά τόν δημιουργήσει τέλειο τόν ἄνθρωπο. Δέν τό θέλησε, γιατί ἄν δημιουργοῦσε ἄνθρωπο συνολικά τέλειο, θά ἤτανε σά νά δημιουργοῦσε μηχανή, αὐτόματο. 'Ο Θεός ἔδωσε στόν ἄνθρωπο θέληση ἐλεύθερη. Θέλησε ὁ Θεός νά φτάσει ὁ ἄνθρωπος μόνος του, μέ τή δική του τήν πείρα, στή γνώση, στήν α ὐ τ ο σ υ ν ε ί δ η σ η καί τελικά στή θεότητα. Θέλησε ὁ Θεός νά εἶν'ὁ ἄνθρωπος ἐλεύθερος κι ἀνεβαίνοντας νά μπορέσει ν'ἀναγνωρίσει τόν ἑαυτό του σ'ὅλες του τίς περασμένες τίς ἀδυναμίες, σ'ὅλους του τούς περασμένους τούς πόνους,γιά νά αἰσθανθεῖ συμπάθεια γιά τίς ἀδυναμίες τῶν ἀδερφῶν του καίγιά ν'ἀνοίξει μέσα του τό θεϊκό λουλούδι τῆς συμπόνιας καί νά τόν ἑτοιμάσει γιά τόν ὑπέροχο ρόλο τοῦ σωτήρα τοῦ κόσμου. Τό θέλησε ὁ Λόγος, μά ὄχι μέ τή συνηθισμένη τή σημασία τῆς λέξης. Τό θέλησε μέ τήν ἔννοια τῆς ἀναγκαιότητας.

Αἰμέ Μπλέκ (Aimée Blech).'Από τό "Στούς πονεμένους"
Μετάφρ. Μαρ. Γ. Οἰκονόμου σελ. 24-25 ("Εκδ. "Θύρσος")

Η ΤΡΑΧΙΑ ΖΩΗ ΚΙ Η ΠΕΙΡΑ

Τόν φήνει τόν ἄνθρωπο ἡ τραχιά ζωή κι ἡ πείρα.

Μένανδρος (Δ΄ αἰώνας π.Χ.)
'Από τήν κωμωδία "'Ο δύσκολος"
Μετάφρ. Θρασυβ. Σταύρου

ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΤΑΣΤΗΘΑ

"Τά ρεύματα τῆς ἀνωτέρας ζωῆς εἶναι πάντοτε προσιτά εἰς ἐκεῖνον ὅστις θέλει νά συντονίσῃ μέ αὐτά τούς κραδασμούς του".

Ἡ φράση αὐτή εἶναι τό σῆμα κύκλου θεοσόφων πού καταγίνονται ἐντατικά μέ τήν ἐσωτερική φιλοσοφία.

Τό σῆμα αὐτό στήν πρώτη ματιά φαίνεται ἀντίθετο ἀπό τή Θεοσοφική διδασκαλία τῆς βαθμιαίας ἐξέλιξης τῶν "Ἐγώ" μέ τίς διαδοχικές ἐνσαρκώσεις.

Καί λέω στήν πρώτη ματιά γιατί ἄν ἐξετάσουμε καλά τή φράση πού ἀποτελεῖ αὐτό τό σῆμα θά ἰδοῦμε πώς δέν ὑπάρχει οὐσιαστική ἀντίθεση.

Πραγματικά τό σῆμα λέει πώς μπορεῖ κανένας νά φτάσει σέ ἀνώτερη ζωή ἄν ΘΕΛΕΙ, καί τονίζω ἰδιαίτερα τή λέξη "θέλει", νά συντονίσει τούς κραδασμούς του μέ τά ρεύματά της, ἄν δηλαδή ἐπιθυμήσει ζωηρά τήν ἀνώτερη ζωή, τόσο ζωηρά ὥστε τό ἐνδιαφέρον του γι'αὐτή νά ξεπερνᾶ κάθε ἄλλο ἐνδιαφέρον, κάθε ἐπιθυμία, κάθε πόθο, κάθε ἐπιδίωξη σχετική μέ τήν κατώτερη ζωή πού ζεῖ.

Ἄς πλησιάσουμε περισσότερο αὐτή τήν ἰδέα γιά νά τή δοῦμε καλύτερα. Σύμφωνα μέ τίς θεοσοφικές διδασκαλίες περνᾶ κανείς ἀπό τή μιά ζωή σέ μιά ἄλλη ἀνώτερη μέ τήν ἐξέλιξη. Τί εἶναι ὅμως ἐκεῖνο πού ἐξελίσσεται σέ μᾶς; Μήπως τό σῶμα μας, τό φυσικό μας δηλαδή σῶμα ἀπό αἷμα, σάρκες καί ὀστᾶ;

Ὄχι βέβαια γιατί αὐτό μετά τό γεγονός πού ὀνομάζουμε "θάνατο" διαλύεται "εἰς τά ἐξ ὧν συνετέθη".

Μήπως τά αἰσθήματα, οἱ ἐπιθυμίες καί τά πάθη μας; Δηλαδή τό θυμικό μας σῶμα;

Οὔτε αὐτό βέβαια γιατί κι αὐτό διαλύεται "εἰς τά ἐξ ὧν συνετέθη" λίγο πιό ἔπειτα ἀπό τό φυσικό.

Μήπως οἱ σκέψεις μας, δηλαδή τό κατώτερο νοητικό σῶμα μας, ἐξελίσσεται;

Οὔτε κι αὐτό βέβαια γιατί κι αὐτό ὑποτάσσεται στό νόμο τῆς φθορᾶς, τῆς διάλυσης καί τοῦ ἀφανισμοῦ.

Τί εἶναι λοιπόν ἐκεῖνο πού ἐξελίσσεται σ'ἐμᾶς;

Δέ μπορεῖ βέβαια νά εἶναι ἄλλο παρά ἐκεῖνο πού δέ χάνεται οὔτε ἀφανίζεται, ἐκεῖνο πού εἶναι ἀθάνατο, Εἶναι ἡ ψυχή μας, τό ἀληθινό "'Εγώ", γυμνό ἀπό τά διάφορα χοντρότερα ἤ λεπτότερα φορέματα, εἶναι ὁ ἀθάνατος διανοητής.

Τί εἶναι ὅμως διανοητής;

Ἡ ἐσωτερική φιλοσοφία μᾶς λέει ὅτι διανοητής εἶναι ἕνας σπινθήρας ἀπό τή Μεγάλη Κεντρική Φλόγα, εἶναι ὁ Θεός πού βρίσκεται μέσα μας, εἶναι ἡ ἀλήθεια, πού κι αὐτή ὁλόκληρη ὑπάρχει μέσα μας.

Ἄς ἐξετάσουμε τώρα καλά τόν ἑαυτό μας. Ἐννοοῦμε αὐτό τό πρᾶγμα, ἔστω καί μόνο θεωρητικά;

Ἐννοοῦμε τί εἶναι αὐτό πού ἐξελίσσεται;

Ἐννοοῦμε πόσο μεγάλες δυνάμεις ὑπάρχουν σ'αὐτό σέ λανθάνουσα κατάσταση;

Ἄν τό ἐννοοῦμε καλά αὐτό τό πράγμα τώρα, γιατί νά μήν τό ζήσουμε ἀμέσως;

Γιατί νά περιμένουμε τό μεγάλο δάσκαλο, τόν πόνο, νά μᾶς ἀναγκάσει νά τό ζήσουμε ἀργότερα, ὕστερα ἀπό πολλές ἐνσαρκώσεις;

Ἀφοῦ ἐννοοῦμε ὅτι ἡ ζωή πού ζοῦμε μέ τίς ἐλπίδες καί τίς ἐπιδιώξεις καί τούς φόβους της, μέ τίς μερικές ἀγάπες της πού εἶναι μιά ἁπλή προέκταση τῆς ἀγάπης τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἀφοῦ βλέπουμε πώς αὐτή ἡ ζωή μας εἶναι κατώτερη ζωή, γιατί νά μήν πετάξουμε ἀμέσως, γιατί νά μήν ἀπαρνηθοῦμε ὅλα ὅσα κατώτερα περιβάλλουν τήν πρόσκαιρη τωρινή προσωπικότητά μας γιά νά ζήσουμε μιά ἀνώτερη ζωή;

"Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν καί ἀράτω τόν σταυρόν αὐτοῦ καί ἀκολουθείτω μοι".

Ὅσοι λοιπόν ἐννοοῦμε αὐτές τίς ἀλήθειες εἴμαστε ὅλοι, δίχως ἐξαίρεση, σέ θέση νά θέλουμε νά συντονίσουμε τούς κραδασμούς μας μέ τά ρεύματα τῆς ἀνώτερης ζωῆς.

Δέν τό κάνουμε ὅμως. Γιατί;

Θά ἐξετάσουμε αὐτό τό "γιατί" λίγο παρακάτω.

Ἄς δοῦμε τώρα ἄν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μποροῦν νά συντονίσουν τούς κραδασμούς τους μέ ρεύματα ἀνώτερης ζωῆς.

Ἀφοῦ ξέρουμε πόσο κολοσιαῖες εἶναι οἱ δυνατότητες πού ὑπάρχουνε μέσα μας πρέπει θεωρητικά νά παραδεχτοῦμε πώς ὁ κάθε ἄνθρωπος ἀνεξάρτητα ἀπό βαθμό ἐξέλιξης μπορεῖ νά συντονίσει τούς κραδασμούς του μέ ρεύματα ζωῆς ἀνώτερης, φτάνει μόνο νά θέλει.

Μοῦ φαίνεται ὅμως πώς δέν κάνω λάθος ἄν παραδεχτῶ πώς ἡ συντριπτική πλειονοψηφία τῶν ἀνθρώπινων προσωπικοτήτων οὔτε κάν ὑποπτεύεται τήν ὕπαρξη μιᾶς ἀνώτερης ζωῆς ἔξω ἀπό τήν ὕλη. Ὁ πλοῦτος, οἱ ἀπολαύσεις, ἡ εὐμάρεια, ἡ δόξα, οἱ τιμές, ἡ δί-

φα τῆς γήινης ἐπιστήμης, ἡ ἀγάπη τῶν δικῶν τους, τοῦ ἑαυτοῦ τους δηλαδή, καί καθετί καλό ἤ εὐχάριστο πού μπορεῖ νά τούς δώσει ἡ γήινη ζωή εἶναι τό ἄπαντο τῆς εὐτυχίας τους.

Πῶς λοιπόν αὐτοί μποροῦν νά θέλουν νά συντονίσουν τούς κραδασμούς τους μέ ρεύματα ἀνώτερης ζωῆς ἀφοῦ οὔτε κάν ὑποπτεύον - ται πώς ὑπάρχει ζωή ἀνώτερη ἀπ'αὐτή πού ζοῦν;

Ἄν ὑπῆρχε τρόπος νά διακρίνουν ἀμέσως τήν ἀνώτερη ζωή καί νά θελήσουν νά συντονιστοῦν μέ τούς κραδασμούς της θά τούς ἦταν ἀμέσως προσιτά τά ρεύματά της.

Μόνο πού γιά τήν ὥρα δέν εἶναι σέ θέση νά θελήσουν. Καί λέω "γιά τήν ὥρα" γιατί ἀργότερα ὁ μεγάλος δάσκαλος, ὁ πόνος, θά τούς μάθει πώς ὅλες οἱ παλιές τους οἱ ἐπιδιώξεις ἀνήκουνε σέ μιά ζωή κατώτερη καί πώς ὑπάρχει ἀνώτερη ζωή ὅπου πρέπει νά φτάσουνε τό γρηγορότερο ἄν θέλουνε νά ἀπαλλαχτοῦν ἀπό τόν πόνο.

(Συνεχίζεται)

Τ.Τ. Βρατσάνος

ΤΟ ΑΛΕΤΡΙ

Τ'ἀσκιά τῶν σύγνεφων γιομόσανε καί πάλι.
Τά πρωτοβρόχια ἀρχίσανε.
Τοῦ ξανθομάλλη τοῦ 'Αλωνάρη τά προικιά
μές στούς σιτοβολῶνες σωριαστήκανε.
Οἱ σπόροι περιμένουν τό γιορτάσι τους.
Ναί, λαχταροῦν τόν ἐρχομό
τῆς μέρας κείνης τῆς μεγάλης,
τῆς μέρας τῆς θυσίας.
Ποιό τάχα νά 'χουν ριζικό;
Θά φιληθοῦν σκληρά
ἀπ'τοῦ ἀνεμόμυλου τά πέτρινα τά χείλια
-ἄθελα θύματα τῆς σκοπιμότητας
τοῦ κόσμου τῶν μορφῶν-
ἤ θά ριχτοῦν ἀπ'τό σπορέα
πάνω στά μαῦρα χώματα τῆς νιοσκαμένης γῆς
νά γίνουν πάλι
-γιά πόσο τάχατες;-
κανάλια, πράσινα τήν ἄνοιξη,
χρυσά τό θεριστή, τῆς Ζωῆς;
Τά πρωτοβρόχια ἀρχίσανε.
Ἦρθε ὁ καιρός καί πάλι τοῦ ἀλετριοῦ.

Δημήτρης Θεοδωρίδης

Η ΜΗΛΙΑ

Ἡ μηλιά στό γκρεμό ριζωμένη
τή μεγάλη στιγμή περιμένει,
κάποιον κάποτε νά 'ρθει κοντά.

Εἶναι κρίμα νά πᾶνε χαμένα
τόσα μῆλα γλυκά, ζουμερά,
στό γκρεμό τό βαθύ πεταμένα.

Δημ. Θεοδωρίδης

ΣΤΟ ΠΙΟ ΨΗΛΟ ΚΛΑΔΙ

Ἔτσι καί τό γλυκόμηλο μονάχο κοκκινίζει
Στοῦ κλωναριοῦ τήν ἄκρη
Στερνό στό πιό ψηλό κλαδί˙ κ'οἱ μηλοτρυγητάδες
Τὄχουνε ξεχασμένο˙
Μά δέν τό ξέχασαν, ἀλλά νά φτάσουν δέ μποροῦσαν.

Σαπφώ. 'Από τά "'Επιθαλάμια" (ἀπόσπ. 116)
Μετάφρ. 'Ηλ. Βουτιερίδη

ΘΑ ΦΤΑΣΕΙΣ

'Από πόνο σέ πόνο
κι ἀπό δάκρυ σέ δάκρυ θά φτάσεις.
Μή φοβᾶσαι.
Δές τό Τέρμα ἐκεῖ πέρα πῶς λάμπει.
'Από πόνο σέ πόνο
κι ἀπό δάκρυ σέ δάκρυ μονάχα θά φτάσεις.

'Από πόνο σέ πόνο
κι ἀπό δάκρυ σέ δάκρυ, γιατί;
Ἕνας πόνος
κ'ἕνα δάκρυ μονάχα θά φτάσουν.
Ξύπνα, ξύπνα καί κοίτα,
τεντωμένο μυαλό
καί καρδιά μές στή φλόγα πού βράζει˙
σ'ἕνα σῶμα μαζί
προχωρῆστε καί φτάστε.

'Αγλ. Ζάννου. 'Από τά "Ποιήματα"

ΝΑ ΞΥΠΝΑΣ ΨΥΧΕΣ

Κύτταξε νά ἔχης ἕνα σκοπό, κι αὐτός εἶναι νά ξυπνᾶς ψυχές. Κυρίως γι'αὐτό τό λόγο γίνεται ὅλη ἡ πνευματική κίνησις. Τίποτα ἄλλο δέν ἔχει σημασία.

'Από τό βιβλίο "Ὁ Σίλβερ Μπέρτς μιλεῖ καί πάλι"
Μετάφρ. Ἑλένης Βάλβη

Η ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΤΩΝ ΑΜΑΡΤΩΛΩΝ

Ὁ Χριστός ἦταν ρεαλιστής. Αὐτό τό χαρακτηριστικό τό ἔχασαν πολλοί πού ἔγιναν κήρυκες τῆς διδασκαλίας Του. Παίρνουν κάποιο δόγμα καί τό τεντώνουν τόσο, πού χάνει τήν πρακτικότητά του. Κ' ἔτσι ὁ Χριστιανισμός μας γίνεται μιά ἰδέα πού ἄν τήν ἐφαρμόζαμε θά ἔκλεβε ἀπό τήν ζωή τήν ζωντάνια της καί τήν χαρά της. Ἡ ἁμαρτία εἶναι διάχυτη ἀνάμεσά μας. Οἱ ἁμαρτωλοί μᾶς περιτριγυρίζουν. Τί πρέπει νά κάνουμε ἐμεῖς οἱ θρησκευόμενοι; Νά ρίξουμε μιά ματιά στόν ἁμαρτωλό κόσμο καί νά ἀποσυρθοῦμε σέ κανένα μοναστήρι, σέ κανένα κελλί; Κάνουμε τόν ἑξῆς συλλογισμό: Ἄν βάλουμε τό καλό τό μῆλο μέ τά χαλασμένα, δέν μπορεῖ τό καλό νά φτιάξη τά χαλασμένα. Μᾶλλον τά χαλασμένα θά ἐπιδράσουν στά καλά τά μῆλα. Κ' ἔτσι προέρχεται ἡ θρησκευτική ἀπομόνωσις ἐκείνων πού νομίζουν ὅτι εἶναι υγιεῖς καί ἐκείνων πού θεωροῦνται ὡς ἐπικίνδυνοι καί ἀπεχθεῖς ἁμαρτωλοί.

Ἕνας γέρος, πραγματικά ἅγιος ἄνθρωπος, παραπονέθηκε πού ὁ ἐφημέριος τῆς ἐκκλησίας δέν ἐρχόταν νά τόν ἐπισκεφθῆ συχνά. Στό παράπονό του αὐτό ὁ ἐφημέριος ἀπήντησεν: "Ἄκουσε φίλε μου, ἀδελφέ· εἶμαι τόσο ἀπησχολημένος, προσπαθῶντας νά φέρω ἁμαρτωλούς στόν δρόμο τοῦ Χριστοῦ, πού δέν μοῦ μένει καιρός γιά τούς ἁγίους. Ὅταν, ὅμως, θά βρεθοῦμε στίς οὐράνιες μονές μας θά ἔλθω καί θά καθήσουμε μαζί ὅσο θέλεις".

Τό ιε΄ κεφάλαιον τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Λουκᾶ ἀρχίζει: "Ἦσαν δέ ἐγγίζοντες Αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καί οἱ ἁμαρτωλοί ἀκούειν Αὐτοῦ". Πήγαιναν κοντά του, ἀλλά δέν πήγαιναν κοντά στούς τακτούς ἱερεῖς καί θρησκευτικούς των ἡγέτας. Αὐτοί ἀπεσύρθησαν σέ μιά Κοινωνία αὐτοαγιασμοῦ καί αὐτοδικαιοσύνης. Οἱ δέ ἁμαρτωλοί ἄς πᾶνε στήν αἰώνια Κόλασι, ἀρκεῖ οἱ δικές μας ψυχές νά σωθοῦν.'Αλλά δέν ἔφθανε αὐτό. Τά ἔβαλαν μέ τόν Χριστό, γιατί δέν τούς ἀκολουθοῦσε στήν τακτική τους αὐτή. Στ'ἀλήθεια, τί θράσος ἔχει ὁ ἄνθρωπος. Καταστρώνει ἕνα πρόγραμμα πίστεως καί διαγωγῆς καί θέλει καί τόν ἐνανθρωπήσαντα Θεό νά τόν βάλη στό ἀνθρώπινο καλούπι του. Γι'αὐτό καί προκοπή δέν βλέπουμε. Γι'αὐτό οἱ ἁμαρτω-

λοί γίνονται ἁμαρτωλότεροι καί οἱ Φαρισαῖοι φαρισαϊκώτεροι. Δέν βλέπουμε ἀνάμεσά μας τήν ἐνέργεια τή σωτήρια τοῦ Θεοῦ, γιατί δέν κάμνουμε ὅ,τι θέλει Ἐκεῖνος, ἀλλά προσπαθοῦμε νά Τόν κάνουμε νά κάμη ὅ,τι θέλουμε ἐμεῖς. Ἀποτέλεσμα. Παράλυσις πνευματική. Αὔξησις τῆς σαπίλας. Διαίρεσις μεταξύ Λαοῦ καί Κλήρου. Ἔχθρα καί καχυποψία μεταξύ τους.

Μοῦ θυμίζουν τήν γυναῖκα ἐκείνη πού θυμωμένη στράφηκε στόν Ἱεροκήρυκά της, λέγοντάς του ὅτι ἐπρόκειτο νά φύγη μιά γιά πάντα ἄν μιά κοπέλλα, πού ἐρχόταν καί καθόταν δίπλα της, δέν ἄλλαζε θέσι. "Κυρία μου, αὐτή ἡ κοπέλλα τελευταῖα σώθηκε ἀπό μιά τρομερά ἁμαρτωλή ζωή. Ἦταν ἄσωτη. Ἔσπασε τήν καρδιά τοῦ Θεοῦ καί τῆς μάννας της. Ἕνα θαῦμα ἔγινε στή ζωή της, ὅταν δέχθηκε τόν Χριστό ὡς Σωτῆρα της καί Κύριον. Ἀναγεννήθηκε. Ἔγινε καινούργιο κτίσμα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Παραπονεῖσθε ὅτι κάθεται καί κλαίει διαρκοῦντος τοῦ κηρύγματος καί σᾶς ἐνοχλεῖ; Ἀλλ' αὐτό συμβαίνει γιατί ἡ καρδιά της εἶναι γεμάτη ἀπό χαρά κι' εὐγνωμοσύνη γιά τόν Χριστό, πού τήν ἔσωσε. Μαζί της πρέπει νά χύνετε δάκρυα χαρᾶς, παρά νά σηκώνετε φωνή κατακρίσεως". "Ὄχι, δέν μπορῶ νά τό κάμω. Τί; Ἡ ἐκκλησία μας θά γεμίση ἀπό κλαίοντας ἁμαρτωλούς; Αὐτοί οἱ συναισθηματισμοί νά μᾶς λείπουν. Χρειάζονται ἡ σοβαρότης καί ἡ συγκράτησις τῶν συναισθημάτων. Ἐγώ πάντοτε ἔζησα μιά ζωή δίκαιη, καλή. Δέν κάμνω κανένα θόρυβον γι' αὐτό". Ἄκουσε κυρία μου, θά σέ συμβουλεύσω νά πᾶς νά βρῆς τήν κοπέλλα αὐτή ἰδιαιτέρως καί νά μιλήσης μαζί της, θά σέ βοηθήση πολύ ν'ἀπαλλαγῆς ἀπό τήν αὐτοδικαίωσίν σου καί νά ἐνδυθῆς τόν Χριστόν".

Μία τέτοια συμβουλή θά ἤθελα νά δώσω κ'ἐγώ σέ σένα φίλε ἀγνώστα μου, πού προσπαθεῖς νά διατηρήσης τήν ἀπομόνωσι τῆς ἁγιότητός σου καί τήν ἀποκλειστικότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ: Μή μοιάσης μέ τόν πρεσβύτερο υἱό τῆς παραβολῆς, πού θύμωσε, ὅταν ἔμαθε ὅτι ὁ ἄσωτος υἱός, ὁ χαμένος ἀδελφός του, γύρισε στό σπίτι, καί δέν ἤθελε νά μπῇ, γιά νά γιορτάση τήν σωτηρία κ' ἐπιστροφή του. Νά, τί ἔγινε: Ὁ αὐτοδικαιωμένος πρεσβύτερος υἱός ἔμεινε ἔξω τῆς πατρικῆς οἰκίας, ἐνῶ ὁ ἐπιστρέψας ἄσωτος βρέθηκε τελικά μέσα. Τό τέλος εἶναι τό σπουδαῖο. Δέν θέλει ὁ Πατέρας Θεός νά νομίζης ὅτι εἶσαι δίκαιος ὅλη τή ζωή σου καί στό τέλος τοῦ δρόμου ν'ἀποκλεισθῆς ἀπό τήν ἴδια τήν αὐτοδικαιοσύνη σου. Μιά μονάχα πρᾶξις σου μπορεῖ νά σέ ὁδηγήση στήν ἀγκαλιά τοῦ Θεοῦ: Ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀσωτείας σου καί ἡ ἐπιστροφή σου στόν Θεό διά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Σήκω. Ἔλα στό σπίτι τοῦ Θεοῦ. Μή ἐκπλαγῆς, ὅταν δέν βρῆς τόν πρεσβύτερο υἱό, πού νόμιζε πώς ἦταν τοῦ Πατέρα πάντα. Θά βρῆς ὅμως τήν ἀγκαλιά τοῦ Πατέρα Θεοῦ ἀνοικτη γιά σένα. Θά σέ κατακρίνουν οἱ Φαρισαῖοι καί οἱ γραμματεῖς, ἀλλ' ἐκεῖνο πού σ'ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ θέρμη τῆς θείας ἀγάπης. Ἄς τούς πρεσβυτέρους νά θυμώνουν ὅσο θέλουν. Μελέτησε

προσεκτικά τήν παραβολή τοῦ ἀσώτου ἀπό τό ἐλατήριο τῆς ἀφετηρίας της, ὡς τό τέλος της.

Ἡ προσευχή μου εἶναι νά τελειώσης ὅπως ὁ ἄσωτος.

Σπῦρος Ζωδιάτης, εὐαγγελικός ἱεροκήρυκας
('Αναδημοσιεύεται ἀπό τήν ἐφημερίδα "Ἔθνος, τῆς 8/2/1963).

ΑΣ ΜΗΝ ΑΠΟΣΤΡΕΦΩΜΕΘΑ

Ἄς μήν ἀποστρεφώμεθα κανένα πλάσμα ὅσον βδελυρόν καί ἄν μᾶς φανῆ. Καλύτερα εἶναι νά ρυπανθῶμεν ζητοῦντες νά βοηθήσωμεν καί νά σώσωμεν ἐκείνους πού ἐκυλίσθησαν εἰς τόν βόρβορον παρά νά ἀπομακρυνθῶμεν ἀπό αὐτούς διά νά μή κηλιδωθῆ ἡ ἁγνότης μας.

Δημ. Νομικός. 'Από τήν ὁμιλ. "Περί θυσίας"
(Βλ. "Θεοσοφικαί μελέται" σελ. 63 ἔκδ. "Θύρσος").

ΤΟ ΠΙΚΡΑΜΥΓΔΑΛΟ

Νερό γιά νάχεις καθαρό ἀπό κάθε μόλεμα, μέ φρέσκο μύγδαλο νά τρίψεις πρέπει τό μέσα τῆς στάμνας πού θά τό βάλεις κ'ὕστερα στόν ἥλιο νά τήν ἀφήσεις.

Μέ τῆς ἐγκαρτέρησης τό μύγδαλο ἔτριψα τή στάμνα τῆς ψυχῆς, νά φύγει ὁ βοῦρκος τῆς κακίας καί νά λάμψει τό νερό τῆς ἀρετῆς τό κρουσταλλένιο.

Καί νά ἡ ψυχή μου. Εἶναι δίχως πάθη. Ὁ ἥλιος λάμπει ἀνάμεσα ἀπ'αὐτό τό διάφανο νερό, ἀνάμεσ'ἀπό τό νερό τῆς ἀμόλευτης τελειότητας. Μά τό νερό δέν πίνεται. Ἡ στάμνα τρίφτηκε μέ πικραμύγδαλο.

Μωρίς Μάγκρ (Maurice Magre). 'Από "Τό βιβλίο τῶν μισόκλειστων λωτῶν". Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου

ΤΙ ΓΥΡΕΥΕΙ Ο ΘΕΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ

Ὁ Θεός δέ γυρεύει ἀπό τούς ἀνθρώπους τίποτα τό ἐξαιρετικό. Μόνο νάχουν ἐμπιστοσύνη σ'αὐτό τό κομματάκι τους πού εἶναι 'Εκεῖνος.

Ζάν 'Ανούιγ (Jean Anouilh), ὁ μεγάλος σύγχρονός μας γάλλος θεατρικός συγγραφέας. 'Από τό δράμα του "Ὁ κορυδαλός"
Μετάφρ. Δημήτρη Μυράτ

Η ΠΟΙΝΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΗ

Εἶναι ἀκατανόητο καί ἀπαράδεκτο νά διατάσσει ὁ Νόμος φόνο γιά νά ἀποτρέφει τούς ἀνθρώπους νά κάνουν αὐτό τό ἴδιο πρᾶγμα πού κάνει κι αὐτός, δηλαδή φόνο.

Ὄχι, δέν ἔχει ἡ πολιτεία τό δικαίωμα νά παραβαίνει τή θεία ἐντολή "Οὐ φονεύσεις". Τίποτα δέ μπορεῖ νά τῆς δώσει αὐτό τό δικαίωμα. Τίποτα δέ μπορεῖ νά τήν κάνει νά παραβαίνει τά λόγια τοῦ Ἀπόστολου Παύλου: "... μηδενί κακόν. Προνοούμενοι καλά ἐ-νώπιον πάντων τῶν ἀνθρώπων· εἰ δυνατόν, τό ἐξ ὑμῶν μετά πάντων τῶν ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες· μή ἑαυτούς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλά δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ ἐμή ἡ ἐκδίκησις, ἐγώ ἀν-ταποδώσω λέγει Κύριος (Ρωμ. ιβ' 17-19).

Οὔτε τά λόγια τῆς Γραφῆς: "μή εἴπῃς τίσομαι τόν ἐχθρόν μου, ἀλλ' ὑπόμεινον τόν Κύριον ἵνα σοι βοηθήσῃ" (Παροιμ. κ΄ 22). Καί οὐκ ἐκδικᾶταί ἡ χείρ σου καί οὐ μηνιεῖς τούς υἱούς τοῦ λαοῦ σου" (Λευῒτ ιθ΄ 18).

Ἡ θανατική ποινή εἶναι ἀνεπανόρθωτη. Ἄν δηλαδή ἀποδειχθῇ ὅτι μιά θανατική ἐκτέλεση εἶναι ἀποτέλεσμα δικαστικῆς πλάνης δέν μποροῦμε βέβαια νά ξαναδώσουμε τή ζωή σ'αὐτόν πού σκοτώσαμε ἀπό πλάνη. Εἶναι ζωντανό ἀκόμα τό φρικιαστικό παράδειγμα ἐκτέλεσης ἀθώου στήν Ἀγγλία. Εἶναι τάχα μοναδικό αὐτό τό παράδειγμα στόν κόσμο;

Σκοπός τῆς κοινωνίας δέν πρέπει βέβαια νά εἶναι ἡ καταστροφή τοῦ ἀνθρώπου στό πρόσωπο τοῦ ἐγκληματία, ἀλλά ἡ καταστροφή τοῦ ἐγκληματία πού ὑπάρχει μέσα στόν ἄνθρωπο.

Τό ἔγκλημα εἶναι ἀποτέλεσμα νοσηρῆς ἠθικῆς καί συναισθηματικῆς κατάστασης τοῦ ἐγκληματία, καί τόσο περισσότερο νοσηρῆς ὅσο τό ἔγκλημα διαπράττεται μέ ψυχραιμία καί περίσκεψη. Κάθε ἐγκληματίας εἶναι λοιπόν ἄρρωστος ἠθικά καί ψυχικά. Ὁ ἠθικά ἄρρωστος ἄνθρωπος, πού ρέπει πρός τό ἔγκλημα, ἐγκληματεῖ μ' ὅλες τίς ἀπειλές τῶν νόμων, ἐνῶ ὁ διανοητικά καί ἠθικά ὑγιής ἄνθρωπος καί ὅταν δέν ὑπάρχει ἀπειλή ποινῆς δέν ἐγκληματεῖ.

Οἱ σημερινές πολιτισμένες κοινωνίες, ὅταν ἕνας ἄνθρωπος εἶναι σωματικά ἄρρωστος, τόν βάζουν στό νοσοκομεῖο καί τόν περιποιοῦνται τρυφερά ὥσπου νά βρῆ τήν ὑγεία του. Ἀντίθετα, τά ἄγρια θηρία σκοτώνουν ἤ διώχνουν τό ἄρρωστο ζῶο ἀπό τήν ἀγέλη γιά νά μή τή μολύνει. Τό ἴδιο ἀπάνω κάτω κάνουν καί οἱ ἄγριοι ἄνθρωποι. Λοιπόν ἐμεῖς γιά τούς ψυχικά καί ἠθικά ἀρρώστους ἀδελφούς μας θά μιμηθοῦμε τούς ἄγριους καί τά θηρία τῆς ζούγκλας ἤ τίς πολιτισμένες κοινωνίες;

Καί ὅμως στίς κοινωνίες πού διατηρεῖται ἀκόμα ἡ μεσαιωνική αὐτή ποινή ὄχι μόνο μιμοῦνται τά θηρία, ἀλλά κατά κανόνα κάνουν καί κάτι χειρότερο. Ὅταν τύχει ν'ἀρρωστήσει ἕνας καταδικασμένος σέ θάνατο φροντίζουν πρῶτα νά τόν γιατρέψουν γιά νά ἔχουν

ἔπειτα τήν εὐχαρίστηση καί τήν ἱκανοποίηση νά χύσουνε τό αἷμα ἑνός γεροῦ καί ὄχι ἄρρωστου ἀδελφοῦ τους.

Οἱ κοινωνίες εἶναι βέβαια σωστό νά καλλιεργοῦν τό σεβασμό στήν ἀνθρώπινη ζωή καί ὄχι τό φόβο γιά τό χαμό της, φόβο πού προσπαθοῦν ἀνώφελα νά ἐμπνεύσουν μέ τήν ἀπειλή τῆς θανατικῆς ποινῆς καί τίς θανατικές ἐκτελέσεις.

Ἄν ἐξετάσουμε τή σκοπιμότητα τῆς ὁποιασδήποτε ποινῆς θά καταλήξουμε στό συμπέρασμα ὅτι κάθε ποινή ἔχει σκοπό νά διορθώσει τόν ἐγκληματία καί νά ἐπανορθώσει τό ἄδικο πού ἔγινε στόν παθόντα. Ἡ θανατική λοιπόν ποινή, πού δέν κάνει οὔτε τό ἕνα οὔτε βέβαια τό ἄλλο, μᾶς κάνει νά σκεφθοῦμε πολύ ἄν εἶναι πραγματική ποινή ἤ ἁπλός καί ἄσκοπος φόνος πού κάνει ἡ πολιτεία ἀπό σκοπιμότητα, ὅπως λένε, μέ βάση τό μεσαιωνικό νόμο πού ἐπικρατεῖ ἀκόμα στόν τόπο μας.

Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε πώς ἡ ζωή εἶναι ἀναφαίρετο δικαίωμα πού ἔδωσε ὁ Θεός στόν ἄνθρωπο γιά νά κάνει ὁ κάθε ἄνθρωπος τόν προορισμό του, πού μόνο στό Θεό εἶναι γνωστός, καί γιαυτό τό δικαίωμα τῆς ζωῆς εἶναι τό πολυτιμότερο ἀνθρώπινο ἀγαθό. Λοιπόν τό ν'ἀφαιρεῖ κάποιος τή ζωή τοῦ ἄλλου, εἴτε πολιτεία εἶναι αὐτός ὁ κάποιος εἴτε ἄτομο, εἶναι μιά αὐθαίρετη ἐπέμβαση στό ἄγνωστο γι'αὐτόν ἔργο τοῦ Θεοῦ καί αὐτή ἡ ἐπέμβαση ἔχει φυσικά τή σχετική κύρωση, γιατί κανείς δέν ἔχει τό δικαίωμα νά ἀφαιρεῖ προπάντων ὅ,τι δέν μπορεῖ νά δώσει. "Ἐμή ἡ ἐκδίκησις, ἐγώ ἀνταποδώσω λέγει Κύριος".

Ἡ ἀφαίρεση λοιπόν τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς ἀπό τή πολιτεία εἶναι ἁμάρτημα ἐναντίον τῶν βουλῶν τοῦ Ὑψίστου.

Ἡ θανατική ποινή εἶναι ἐντελῶς ἀντίθετη μέ τή χριστιανική διδασκαλία. Ἐμεῖς θά ἰδοῦμε τώρα μόνο μερικές εὐαγγελικές περικοπές.

"Καί μή κρίνετε, καί οὐ μή κριθῆτε, μή καταδικάζετε καί οὐ μή καταδικασθῆτε, ἀπολύετε καί ἀπολυθήσεσθε"(Λουκ. Ϛ΄ 36)"...ἀγαπᾶτε τούς ἐχθρούς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τούς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τούς μισοῦντας ὑμᾶς καί προσεύχεσθε ὑπέρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καί διωκόντων ὑμᾶς (Ματθ. ε΄ 44). "Ἐάν γάρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τά παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καί ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος (Ματθ. Ϛ΄ 14)." ... καί καθώς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καί ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως"(Λουκ. Ϛ΄36) καί τόσα ἄλλα.

Καί λένε μερικοί: "Ἔτσι λοιπόν θά ἀφίνουμε ἀνενόχλητους τούς στυγερούς ἐγκληματίες νά σκοτώνουν τούς ἀδελφούς μας;"

Σ'αὐτό ἔχω ν'ἀπαντήσω πώς δέν ὑπάρχει κανείς ἐγκληματίας πού νά μήν εἶναι κι αὐτός ἀδελφός μας καί πώς κανείς δέν εἶπε νά ἀφίνουμε τούς ἐγκληματίες ἀνενόχλητους καί ἀγιάτρευτους. Εἴπαμε μόνο πώς δέν πρέπει νά τούς σκοτώνουμε, ἀλλά νά τούς κλείνουμε χωρίς μίσος καί ἐκδίκηση σέ φυλακές πού θά εἶναι ειδικά νοσο-

κομεῖα γιά τήν ἀρρώστεια τους τήν ἠθική καί πνευματική, νοσοκομεῖα πού ἀπ'αὐτά δέν θά μποροῦν νά πάρουν ἐξιτήριο γιατί τό θέλησε κάποιος ἰσχυρός...

Ὅλα ὅσα εἴπαμε παραπάνω γιά τούς λόγους πού ἐπιβάλλουν τήν κατάργηση τῆς θανατικῆς ποινῆς ἀναφέρονται στήν ἐξωτερική ὄψη τοῦ πράγματος. Βέβαια δέν ἔχει τή θέση του ἐδῶ τό νά ἐξετάσουμε τί λέει γι'αὐτό τό θέμα ἡ ἐσωτερική φιλοσοφία. Μποροῦμε ὅμως νά ποῦμε πώς ἐκεῖνοι πού ζητοῦνε τήν κατάργηση τῆς θανατικῆς ποινῆς τή ζητοῦν ὄχι μόνο γιά νά σώσουν ἀπό τό σκληρό βίαιο θάνατο τούς ἐγκληματίες, ἀλλά καί γιά νά ἀπαλλάξουν ἀπό τίς φρικτές μεταθανάτιες συνέπειες τούς αἰτίους τῆς θανατικῆς ποινῆς, δηλαδή τούς νομοθέτες, τούς δικαστές, αὐτούς πού διατάσσουν καί αὐτούς ἀκόμα πού ἐκτελοῦν τίς θανατικές καταδίκες, τούς δύστυχους αὐτούς ἀκούσιους φονιάδες, ἀλλά ἀκόμα καί ὅσους εἶναι ὑπέρμαχοι αὐτῆς τῆς βάρβαρης καί ἀδικαιολόγητης ποινῆς, πού ὅπως εἴπαμε παραπάνω δέν εἶναι κάν ποινή, ἀλλά φόνος ἄσκοπος καί ἀδικαιολόγητος.

Τ. Τ. Βρατσάνος

'Απόσπ. ἀπό ὁμιλία πού δόθηκε στόν Παρνασσό τίς 4 τοῦ Γενάρη τοῦ 1956.

ΚΑΤΑΔΙΚΟΣ

Συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο

Φθινόπωρο. Θυμοῦμαι κάποιο βράδυ
πίσω ἀπ'τίς λεῦκες ἔσταζε αἷμα ὁ οὐρανός.
Στήν ἀγκαλιά μας πέφτανε τά μαραμένα φύλλα
καί στά μαλλιά μας σφύριζε ὁ βορριᾶς.
'Εκείνη τότε φώναξε:
"Τά μάτια σου γυαλίζουνε
ὅπως γυαλίζουν τῶν θεριῶν τά μάτια στό σκοτάδι.
Φοβοῦμαι... Τοῦ κακοῦ ἡ πνοή τό στῆθος σου φουσκώνει.
Μές στό χωριό σέ λέν τρελλό
κι ὅλοι στό κοίταγμά σου ἀνατριχιάζουν.
Φοβοῦμαι!..."
Ἦταν ἐκεῖνο τό στερνό μας βράδυ.
Πίσω ἀπ'τίς λεῦκες ἔσταζε αἷμα ὁ οὐρανός...

Κ'ἔμεινα πάλι μοναχός.
Μά σάν τόν ἄνεμο πού ἀκράτητος ὁρμάει
ἔτσι κ'ἐμένα κάποια ὁρμή
στίς στράτες καί στά μονοπάτια μέ τραβοῦσε.
Ποιά νάσαι ἐσύ, ὤ ἀνήσυχη πνοή
πού στήν καρδιά μου βράζεις;

(Συνεχίζεται)

'Αγλ. Ζάννου. 'Από τά "Ποιήματα"

ΚΑΤΑΦΥΓΗ

Πόσο χαρούμενες κι εὐτυχισμένες ἦταν
κεῖνες οἱ πρῶτες μέρες μου,
τότες πού ἀκόμα ἀστράφτανε
οἱ ἀγγελικές μου τοῦ μωροῦ παιδιοῦ φτεροῦγες,
προτοῦ τή χώρα τούτη νά τή νιώσω
σάν τοποθέτηση σέ κάποια ράτσα ξέχωρη
ἤ μάθω στήν ψυχή μου νά φαντάζεται πολλά
κι ὄχι μονάχα στοχασμούς οὐράνιους, ἄσπρους.
Τότες πού ἀκόμα ἀπ'τήν 'Αγάπη μου τήν πρώτη
δέν εἶχα φύγει πιό μακριά ἀπό χίλια ἤ δυό χιλιάδες βήματα
κι ἦτανε μπορετό, πίσω γυρίζοντας τό βλέμμα μου,
τήν ὄψη Του τή φωτεινή νά βλέπω.
Ὅταν σέ κάποιο ἀνθάκι ἤ τή χρυσή κορνίζα σύγνεφου,
ἦτανε μπορετό
τό βλέμμα τῆς ψυχῆς μου γιά λιγάκι νά φωλιάζω
καί μές σ'αὐτές τίς διαβατάρικες τίς ὀμορφιές
κάποιες ἀπ'τῆς αἰωνιότητας τίς σκιές νά θαμποβλέπω.
Προτοῦ μ'άχούς ἁμαρτωλούς ἡ γλώσσα μου δασκαλευτεῖ
καί μάθει νά πληγώνει τή συνείδησή μου
κι ἔχει τή μαύρη τέχνη γιά βοηθό
γιά νά μπορεῖ καί ν'ἀψηφᾶ τίς τόσες ἁμαρτίες
κι ὕστερα ἀλλάζοντας τό φόρεμα,
νά νιώθει πάλι νιά, χαρούμενη κι αἰώνια.
Α΄ πόσο νοσταλγῶ, βηματισιά βηματισιά
τοῦ γυρισμοῦ νά κάνω τό ταξίδι
πάνω στό μονοπάτι τό παλιό
κι ἔτσι καί γι'ἄλλη μιά φορά
νά φτάσω στό λειβάδι κεῖνο τό τρανό
πού τήν καταγωγή μου τή λαμπρή πρωτόνιωσα,
κεῖ πού τό φωτισμένο πνεῦμα ξαντικρύζει
κείνη τήν ἠσκιερή τήν Πόλη μέ τά φοινικόδεντρα.
Μά ἀπό τό χασομέρι τό πολύ
νυχτώθηκε, ζαλίστηκε ἡ ψυχή μου
καί στό στρατί παραπατεῖ.
Ἄλλοι ἀγαποῦν νά ξεμακρύνουν κι ἄλλο
μά ἐγώ ἀποθύμησα τοῦ γυρισμοῦ τά βήματα νά πάρω.
Κι ὅταν στήν τεφροδόχη μέσα πέσει ἡ στάχτη μου,
θά'χω γυρίσει πάλι κεῖ
ἀπ'ὅπου κάποτες ξεκίνησα.

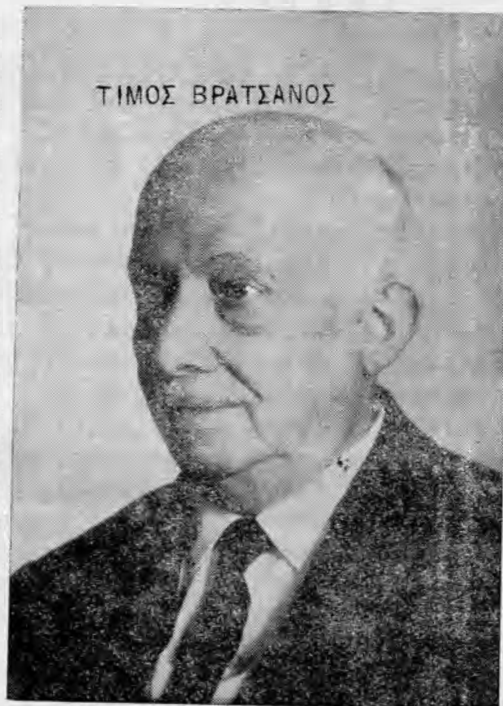
Χένρυ Βών (Henry Vaughan, 1622-1695),
ἄγγλος μυστικιστής ποιητής
Λεύτερη ἀπόδοση Δημ. Θεοδωρίδη

Σ Τ Ο Ρ Γ Η

Μέ τί στοργή, μέ τί φροντίδα μητρική,
τυλίγεις στό άπαλό βαμβάκι καί στό χνούδι
τά πλάσματά σου τά πρωτοφανέρωτα.
Σκεπάζεις μέ βελοῦδο καί μέ πούπουλο
κάθε νεογέννητο
τό τρυφερό βλαστάρι, τό μπουμπούκι,
τό νεοσσό, τῆς έλαφίνας τό μικρό, τό μοσχαράκι.
Όλες τίς φλέβες σου τρυπᾶς νά τρέξει γάλα.
Μέ ὕπνο καί μ'ὄνειρα σκεπάζεις τό παιδί.
Κι ὕστερα πάλι, μέ τί μητρική σκληράδα
άπ'τό μαστό σου τ'άποκόβεις ὄλα.
Τό βλασταράκι πέφτει φύλλο κίτρινο
στοῦ φθινοπώρου τούς άνασασμούς.
Φύλλο τό φύλλο κάθε άνθός μαδάει.
Σκύβει τόν τράχηλο τό βῶδι στό ζυγό,
πέφτει τό ἐλάφι άπό τοῦ κυνηγοῦ τό βέλος,
μ'όλάνοιχτες φτεροῦγες πέφτει τό πουλί
καί τό παιδί ξυπνάει στό φῶς, πού τό πληγώνει.
Μέ τί σκληράδα μητρική τό ζώνεις τό σπαθί
καί τό ξεπροβοδᾶς στή μάχη.
""Η τάν, ἤ έπί τάς" ...
Στῆθος μέ στῆθος τό πάλαιμα άρχινάει,
βόγγος, κατάρες, θρῆνοι, κοπετοί,
ρόγχος θανάτου καί μαζί φωνές θριάμβου ...
Μά σιγά - σιγά
καταλαγιάζει ό σάλαγος τῆς μάχης,
πάνω στό ἴδιο χῶμα κείτονται μαζί
δήμιοι καί κορμιά σφαγμένα, σπαραγμένα.
Μέ τί στοργή, μέ τί φροντίδα μητρική
τά ξαναπαίρνεις ὄλα τότε στήν άγκάλη σου.
Μέ τί σκοπό, μέ τί νανούρισμα τ'άποκοιμίζεις.
Μέ ὕπνο καί μ'ὄνειρα, σκεπάζεις τό νιογέννητο παιδί,
μέ νέα χλόη τούς νεκρούς σκεπάζεις.
Ὕστερα άπό τό σάλαγο τῆς μάχης, σιωπή.
Σιωπή. Ὅλα μέ τή στοργή σου τά σκεπάζεις,
ὄλα ἔχουνε συγχωρηθεῖ.
(ἀνέκδοτο)

Μελισσάνθη

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΤΙΜΟΣ ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ

Στίς 29 Αὐγούστου χτύπημα βαρύ κι ἀνεπανόρθωτο χτύπησε τή Θεοσοφική Ἕνωση. Ἕνα ἀπό τά κύρια ἱδρυτικά της μέλη, ἕνας θεόσοφος μέ πολύπλευρη καί ἐξαιρετικά ἀποδοτική δράση, ἕνας ἄνθρωπος προικισμένος μέ πολλές καί μεγάλες ἀρετές, ὁ πολυαγαπημένος μας ἀδελφός καί πολύτιμος συνεργάτης Τίμος Βρατσάνος, ἔφυγε ἀπό τό γήινο κόσμο.

Μένει σ'ὅλους μας ὁ πικρός ὁ πόνος, ἡ αἴσθηση τοῦ χωρισμοῦ, ἡ στέρηση τῆς ὁρατῆς παρουσίας τοῦ Τίμου. Μᾶς μένει κ'ἡ γλυκιά ἡ θύμηση τῆς ἀγαθῆς, τῆς αἰσθαντικῆς, τῆς ἄδολης καρδιᾶς του, τῆς καρδιᾶς πού μέ τή ζεστασιά τῆς ἀδελφικῆς του διάθεσης ἀπέναντι στό διπλανό του δημιουργοῦσε γύρω του ἀτμόσφαιρα ἁπλῆς καί ἐγκάρδιας οἰκειότητας κ'ἔκανε τίς φιλικές συντροφιές πιό θερμά φιλικές. Τῆς καρδιᾶς του πού φλογίστηκε ἀπό ἱερό ἐνθουσιασμό γιά εὐγενικά, ὑπερατομικά, πανανθρώπινα ἰδανικά.

Ὁ "στρατηγός Βρατσάνος" ἤτανε γι'αὐτούς πού τόν γνωρίσανε ἀπό κοντά, γεροντότερους, συνομήλικους, νεώτερούς του, ὁ Τίμος, ὁ καλός φίλος, ὁ γελαστός, ὁ ἁπλός κι ἀπροσποίητος σάν παιδί.

Εἶχε πλατιά μόρφωση, ἀσυνήθιστη πνευματική καλλιέργεια, ζωηρά πνευματικά ἐνδιαφέροντα, ἰδέες προοδευτικές.

Βαθιά μελέτησε τή θεοσοφία καί τήν ἀγάπησε ὁλόψυχα. Στάθηκε ἀκούραστος ἐργάτης τῆς θεοσοφικῆς ἰδεολογίας, πιστός στρατιώτης τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καί τῆς παγκόσμιας ἀδελφότητας.

Στίς ὁμιλίες του -ὁμιλίες πλούσιες σέ περιεχόμενο καί γεμάτες παλμό- τόνιζε πρῶτα πρῶτα, τόνιζε πάντα, πανομοιότυπα, ἱεροτελεστικά πώς ἡ ζωή τῶν ἀνθρώπων μαζί μέ τή ζωή τῶν ὀρυκτῶν, τῶν φυτῶν καί τῶν ζώων εἶναι μιά καί μοναδική ζωή, ἡ ζωή τοῦ Δημιουργοῦ Λόγου. Καί πώς σπουδάζουμε τήν ἀρχαία σοφία μέ τόν ἀποκλειστικό σκοπό νά προετοιμαστοῦμε γιά νά βοηθήσουμε τήν ἀνθρωπότητα. Αὐτή ἡ πίστη, ἡ ἀφοσίωση σ'αὐτό τό σκοπό ἦτανε τό πολικό ἀστέρι τῆς πνευματικῆς του σταδιοδρομίας.

Ἦταν ἡ πίστη του ζωντανή πίστη κ'ἐκδηλώθηκε σέ ἔργα. Καί τόν ὅπλισε μέ ἀποφασιστικότητα, μέ ἄφοβη μαχητικότητα, μέ ἀληθινή παληκαριά. Ποτέ δέν τοῦ ἔλειψε τό θάρρος τῆς γνώμης του, ποτέ δέν τόν τρόμαξε ὁ κίνδυνος τῆς καταλαλιᾶς καί τοῦ κατατρεγμοῦ, ποτέ οἱ ἀντιδράσεις, τά ἐμπόδια, οἱ κόποι δέν τόν σταματήσανε, ποτέ δέ δίστασε νά δώσει τό "παρών" στό προσκλητήριο κάθε εὐγενικοῦ ἀγώνα. Ἀγωνίστηκε κατά τῆς ἀδικίας καί τῆς προκατάληψης, κατά τῆς στενομυαλιᾶς καί τοῦ φαρισαϊσμοῦ, κατά τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, κατά τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου. Ἀγωνίστηκε καί γιά τό ἰδανικό τῆς εἰρήνης καί γιά τή ζωντανή γλώσσα τοῦ λαοῦ μας. Στάθηκε πάντα ἀγωνιστής. Κι ὅσες φορές παρουσιαζόταν ἄλυτο τό πρόβλημα πού ὀρθώνοτανε μπροστά του, δέ δίσταζε νά κόψει μέ τό σπαθί τόν πανάρχαιο, τόν αἰώνιο τό γόρδιο δεσμό.

Εἶναι πολύτιμη κληρονομιά τό ἔργο τῆς πέννας του- γραμμένο πάντα μέ σαφήνεια, μέ ἐκφραστική ἀκρίβεια, σέ ὁλοζώντανη δημοτική.

Τίς Ἐκδόσεις "Θύρσος" τιμοῦν οἱ μεταφράσεις πού ἔκανε δυό σπουδαίων βιβλίων τῆς Μπέζαντ, τῆς "Ἀρχαίας σοφίας" καί τῶν "Βασικῶν νόμων τῆς θεοσοφίας" καί ἡ πραγματεία του "Ὁ ἑπτασύνθετος ἄνθρωπος".

Μά τό ἔργο του δέν περιορίζεται σ'αὐτά τά βιβλία. Οἱ Θεοσοφικές ἐκδόσεις ἔχουνε βγάλει τήν ἑρμηνευτική του μελέτη " Τό θεοσοφικό ἔμβλημα", τίς μεταφράσεις ἄλλων δυό βιβλίων τῆς Μπέζαντ, τοῦ "Κάρμα" καί τῆς "Μετενσάρκωσης", κι ἄλλες του μεταφράσεις, τῆς "Φωνῆς τῆς σιγῆς" τῆς Μπλαβάτσκυ, τοῦ "Διαλογισμοῦ γιά τούς ἀρχάριους" τοῦ Οὐέτζγουντ καί τήν ἀπόδοση τοῦ πολύστιχου ἐπικοῦ ποιήματος τοῦ Ἔντουϊν Ἄρνολντ "Τό φῶς τῆς Ἀσίας" σέ λέφτερο στίχο, ἀξιοθαύμαστη γιά τήν παραστατικότητά της καί γιά τό πλούσιο κι ὡραῖο της λεξιλόγιο . Μιά ἄλλη σημαντική μεταφραστική του ἐργασία, τή λέφτερη ἔμμετρη ἀπόδοση τῆς "Μπαγκαβάντ Γκιτά", ἐπεισόδιου τῆς μεγάλης ἀρχαίας ἰνδικῆς ἐποποιίας,

---

1. Ἐπαινετικά καί γιά τό ποίημα τοῦ Ἄρνολντ καί γιά τήν ἀπόδοσή του ἀπό τόν Τίμο Βρατσάνο μίλησε ὁ γνωστός κριτικός Ἀνδρέας Καραντώνης σέ κριτική πού δημοσιεύτηκε στό περιοδικό Ἰλισός (ἔτος Α΄ τεῦχος 3 σελ. 193).

τῆς"Μαχαμπαράτα", μέ κοσμολογικό καί μεταφυσικό περιεχόμενο,τήν ἔχει ἐκδώσει ὁ ἴδιος ὁ μεταφραστής, ὅπως καί τή μετάφραση τῆς ποιητικῆς συλλογῆς τοῦ Κρισναμούρτι "'Ο ἀθάνατος φίλος",πού κυκλοφόρησε σέ λίγα ἀντίτυπα. 'Η μετάφραση τοῦ "Κλειδιοῦ τῆς θεοσοφίας" μένει ἀνέκδοτη.

Τό περιοδικό Πελεκάν τό ἔχουνε πλουτίσει ἐνδιαφέροντα ἄρθρα τοῦ Τίμου Βρατσάνου καί ἀποσπάσματα ἀπό μεταφράσεις του."Ας θυμίσουμε μόνο τό φιλοσοφικό ἄρθρο "Τό καλό καί τό κακό" (τεῦχ. 12 σελ. 41), τό ἄρθρο ""Ασπροι, μαῦροι, κόκκινοι, κίτρινοι",πού χτυπάει τίς φυλετικές διακρίσεις (τεῦχ. 7 σελ. 12), τίς μεταφράσεις ποιημάτων τοῦ Κρισναμούρτι (τεῦχ. 7 σελ. 22, τεῦχ. 10 σελ. 8, τεῦχ. 11 σελ. 14).

Δείγματα τῆς μεταφραστικῆς του ἐργασίας βρίσκονται καί στό περιοδικό 'Ιλισός (ἔτος Α΄:1957 τεῦχ. 1 σελ. 58, τεῦχ. 2 σελ. 84, τεῦχ. 3 σελ. 165, ἔτος Β΄: 1958 τεῦχ. 5 σελ. 79, τεῦχ. 7 σελ. 231).

Τό τωρινό τεῦχος τοῦ Δελτίου μας προσφέρνει στούς ἀναγνῶστες του τό τέλος τῆς ὁμιλίας πού ἔδωσε τό 1960 στή στοά Πλάτων τῆς Θ.ΕΝ.. ὁ πολύτιμος Πρόεδρός της μέ θέμα "'Ο Θεός καί οἱ θεοί", τήν ἀρχή ἄλλης του ὁμιλίας τοῦ 1960 μέ τίτλο "Στό βουνό κατάστηθα" καί ἀπόσπασμα ἀπό δημόσια ὁμιλία του κατά τῆς θανατικῆς ποινῆς δοσμένη τό 1956 στόν Παρνασσό, καθώς καί μεταφράσεις του ἀπόσπασμα ἀπό τό "Φῶς τῆς 'Ασίας", ἀπόσπασμα ἀπό τίς "'Εννεάδες" τοῦ Πλωτίνου, ἀρχηγοῦ τῆς νεοπλατωνικῆς σχολῆς, καί λίγα λόγια τοῦ διάσημου βιολόγου 'Αλ. Καρρέλ (σελ. 14,43,46,53).

'Η Θεοσοφική Ἕνωση, ὁ Θύρσος καί ὁ Πελεκάν αἰσθάνονται βαθιά εὐγνωμοσύνη γιά τίς ἀνεκτίμητες ὑπηρεσίες πού τούς ἔχει προσφέρει ὁ ἀξέχαστος ἀνάδοχός τους. Πενθοῦν μαζί μέ τά παιδιά τοῦ Τίμου καί μέ τούς ἄλλους δικούς του. Πενθοῦν γιά τό χαμό τῆς αἰσθητῆς παρουσίας τοῦ ἀξιαγάπητου ἀνθρώπου, τοῦ διαλεχτοῦ θεοσόφου, πού ἔφυγε γιά φωτεινότερους κόσμους.

'Η Θεοσοφική ἕνωση ὁ Θύρσος, ὁ Πελεκάν

ΜΑΤΙΝΑ ΣΠΟΡΙΔΟΥ

Λίγες μέρες πρίν ἀπό τόν Τ[illegible]ρατσάνο, στίς 22 Αὐγούστου, ἔφυγε ξαφνικά ἀπό τόν κόσμο τ[illegible]νῆς ὕλης ἕνα ἄλλο πολύτιμο μέλος τῆς Θ.ΕΝ , μιά συνειδητ[illegible]σοφος, μιά ἐκλεκτή ψυχή, ἡ πολυαγαπημένη μας ἀδελφή Ματίνα [illegible]πορίδου.

Μέ ζῆλο μελέτησε τή θεοσοφί[illegible]μά προσηλώθηκε στά θεοσοφικά ἰδανικά, τά ἔζησε στ'ἀλήθει[illegible] τά ἔκανε σάρκα καί αἷμα της. Αθόρυβα τά ἔζησε, μέ θαυμαστή [illegible]ότητα καί μετριοφροσύνη.

'Αλησμόνητο θά μας μείνει τό [illegible]μόγελό της τό φωτεινό, τό πάντα νεανικό, πού καθρέφτιζε τήν κ[illegible]οσύνη της, τή ζωντάνια της, τήν πνευματικότητά της.

Ολόθερμα συμμεριζόμαστε τό βαρύ πένθος τῶν παιδιῶν της καί τῶν ἄλλων δικῶν της. Πρός τήν εὐγενική ἀδελφή πού μας ἔφυγε κατευθύνουμε τή σκέψη μας μέ ἀγάπη καί μέ πίστη στήν πνευματική της πρόοδο.

'Η Θεοσοφική Ἕνωση

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ

Χαρ. Τρικούπη 26

Εἶναι πνευματικὸ σωματεῖο ἀνεγνωρισμένο μὲ ἀπόφαση τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ἀρ. 18684/1959 καὶ καταχωρημένο στὸ βιβλίο ἀνεγνωρισμένων σωματείων στὶς 2.1.60 μὲ αὔξοντα ἀριθμὸ 3054.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΗΣ

. . . .

Ἄρθρον 4ον. Τὸ ἐν γένει πνεῦμα καὶ τὰς ἐργασίας τῆς Θ. Ἑν. κανονίζει ἡ ἀκόλουθος διακήρυξις:

«Ἡ Θ. Ἕν. εἶναι ἀφοσιωμένη εἰς τὰς Θεοσοφικὰς ἀρχὰς χωρὶς νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ καμμίαν θεοσοφικὴν ὀργάνωσιν.

Ἀκολουθεῖ τὰς θεοσοφικὰς διδασκαλίας τὰς διατυπωθείσας ὑπὸ τῆς ἐκ τῶν ἱδρυτῶν τῆς θεοσοφικῆς κινήσεως εἰς τὸν κόσμον, μεγάλης Διδασκαλίσσης τῶν θεοσοφικῶν ἀρχῶν Ἕλενας Πετρόβνας Μπλαβάτσκυ καὶ τῶν διαδόχων αὐτῆς συγγραφέων θεοσόφων, ἐκπαιδευτῶν παγκοσμίου φήμης, δὲν ἀσχολεῖται ὅμως οὔτε μὲ τὰς ἀτομικὰς διχογνωμίας οὔτε μὲ τὰς μεταξὺ ὁμάδων διαστάσεις.

Ἡ ἐργασία τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ καὶ οἱ σκοποὶ τοὺς ὁποίους ἐπιδιώκει εἶναι τόσον ὑψηλοὶ καὶ τόσον ἐργώδεις ὥστε οὔτε χρόνος διαθέσιμος οὔτε καὶ πόθος ὑπάρχει διὰ νὰ ἀσχοληθῇ αὐτὴ μὲ οἱασδήποτε διχογνωμίας ἢ θεοσοφικὰς αἱρέσεις.

Ἡ ἐργασία καὶ οἱ σκοποὶ τῆς Θ. Ἑν. ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς θεοσοφίας, προπάντων δὲ ἀποβλέπει αὕτη εἰς τὸ νὰ τίθενται εἰς πρακτικὴν ἐφαρμογὴν αἱ θεοσοφικαὶ διδασκαλίαι, ὥστε νὰ καταστῇ κατορθωτὴ ἡ συνταύτισις μὲ τὸ ΕΑΥΤΟ, ἡ ὁποία μόνον δύναται νὰ δώσῃ τὴν βαθυτάτην πεποίθησιν ἐπὶ τὴν παγκόσμιον ἀδελφότητα.

Ἡ Θ. Ἕν. διακηρύσσει ὅτι ἀσάλευτον θεμέλιον τῆς ἑνότητος ὅλων τῶν θεοσόφων ἀνεξαρτήτως τούτου διαμονῆς καὶ ἰδιαιτέρως ἐν γένει καταστάσεως ἑκάστου, εἶναι ἡ ταυτότης τοῦ σκοποῦ, τῶν τάσεων καὶ τῶν διδασκαλιῶν καὶ ὅτι ἡ βάσις αὐτὴ τοὺς συνδέει μεταξύ των ἀδιασπάστως.

Ἡ Θ. Ἕν. θεωρεῖ πραγματικοὺς θεοσόφους ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουσι ἀφιερώσει τὴν ζωήν των εἰς τὴν πραγματικὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν παραδέχεται διακρίσεις πίστεως, φυλῆς, φύλου, τάξεως, χρώματος, ἠθικῆς ἀξίας ἢ συμμετοχῆς εἰς οἱονδήποτε ὀργάνωσιν.

Ἡ Θ. Ἕν. δέχεται εἰς τοὺς κόλπους της ὅλους τοὺς συμφωνοῦντας μὲ τοὺς ὅρους τῆς παρούσης διακηρύξεως καὶ ἐπιθυμοῦντας εἰλικρινῶς ὅπως διὰ τῆς μελέτης καὶ παντὸς ἄλλου μέσου καταστῶσιν ἱκανότεροι νὰ βοηθοῦν καὶ να διδάσκουν τοὺς ἄλλους. Ἡ Θ. Ἕν. θεωρεῖ πραγματικοὺς θεοσόφους, ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι προσκεκολλημένοι εἰς καμμίαν λατρείαν καὶ εἰς καμμίαν αἵρεσιν, καὶ ὅμως ἀνήκουν εἰς ἑκάστην ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς πάσας.

Ἄρθρον 7ον.— Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ γίνωσι μέλη τῆς Θ. Ἑν. ὑπογράφουσι τὴν ἀκόλουθον δήλωσιν:

Συμφωνῶν μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς Θ. Ἑν. ὅπως διατυποῦνται οὗτοι εἰς τὴν διακήρυξιν αὐτῆς, ἐπιθυμῶ νὰ γίνω μέλος τῆς Στοᾶς . . . (ἀναγράφεται τὸ ὄνομα τῆς Στοᾶς) μὲ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ ἐγγραφή μου δὲν συνεπάγεται δι' ἐμὲ ἄλλην ὑποχρέωσιν ἐκτὸς ἐκείνης τὴν ὁποίαν ὁρίζω κατωτέρω».

Γιὰ περισσότερες πληροφορίες ἀπευθυνθῆτε: Χαρ. Τρικούπη 26, Ἰσόγειον, κάθε Τρίτη καὶ Παρασκευὴ ὥρα 7.30'-9 μ.μ.

Ὁδὸς ἄνω κάτω μία
ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ